

**GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÇOKSESİLİ KORO DERSİ ÖĞRETİM
PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE PROGRAM
ÖNERİSİ**

Gülay Laçın

**DOKTORA TEZİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

EKİM, 2023

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren(.....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Gülay
Soyadı : Laçın
Bölümü : Müzik Eğitimi
İmza :
Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Güzel Sanatlar Lisesi Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi ve Program Önerisi

İngilizce Adı : The Evaluation of the Fine Arts High School Polyvocious Choruse Teaching Programs and Program Recommendation

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Gülay Laçın

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Gülay LAÇİN tarafından hazırlanan “Güzel Sanatlar Lisesi Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi ve Program Önerisi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Eğitim Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

.....

Başkan: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

.....

Üye: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

.....

Üye: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

.....

Üye: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

.....

Tez Savunma Tarihi:/...../.....

Bu tezinAnabilim Dalı’nda

Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Şaban Çetin

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Ay Kızım Elif Asmin'e, Bal Oğlum Murat Emre'ye

TEŞEKKÜR

Doktora eğitimi süresince bana her konuda destek sunan, her soruma içtenlikle cevap veren ve ilk doktora öğrencisi olma şerefine nail olduğum çok değerli danışmanım Doç. Dr. İlknur ÖZAL GÖNCÜ'ye,

Tez izleme kurulunda yer alan ve çalışmanın her aşamasında düşünceleriyle bana yol gösteren saygıdeğer Prof. Dr. Ömer TÜRKMENOĞLU ve Dr. Öğr. Üyesi HEPŞEN OKAN'a, tez savunma sürecinde bilgi ve birikimleriyle her zaman yanımda olup bana destek sunan değerli hocalarım Prof. Dr. Aytekin ALBUZ ve Dr. Öğr. Üyesi Serkan DEMİREL'e,

Araştırmanın verilerinin analizinde profesyonel destek sunan Biyoistatistik Uzm. Nur TİGLİ'ye,

Araştırma süresince bilgi ve tecrübelerini esirgemeyen beni her zaman motive eden değerli arkadaşlarım Uzm. Öğr. Mustafa BARAN ve çok değerli eşi Arş. Gör. Ebru Boğa BARAN'a, çoksesli koro dersi öğretim programının hazırlanmasında destek sunan Uzm. Öğr. Ahmet DEMİR'e, sanatçı dostum ve doktora arkadaşım Hande YILMAZ'a, doktora giriş sınavında saziyla bana eşlik ederek beni yalnız bırakmayan değerli arkadaşım, Ankara Devlet Türk Dünyası Müzik Topluluğu Saz Sanatçısı Alper KIRAC'a, Ankara'da bulunduğum süre zarfında barınma ve ulaşım konularında, pratik çözümlerle her zaman yardımcı olan kuzenim Nurullah BATUR'a,

Dört yıllık öğrenim süresince göstermiş olduğu maddi manevi sınırsız destekten dolayı minnettar olduğum çok değerli sevgili eşim Murat LAÇİN'e, bu dünyadaki 'iyikilerim' olarak tanımladığım Ay Kızım Elif Asmin'e ve Bal Oğlum Murat Emre'ye sonsuz teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

Gülay Laçın

**GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÇOKSESİLİ KORO DERSİ ÖĞRETİM
PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE PROGRAM
ÖNERİSİ
(Doktora Tezi)**

Gülay Laçın
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Ekim, 2023

ÖZ

Bu çalışmada, güzel sanatlar lisesi çoksesli koro dersi öğretim programlarının “program öğelerine dayalı değerlendirme” modeli kapsamında değerlendirilmesine yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek, ders öğretmenlerinin hazırlanan değerlendirme ölçeği ile çoksesli koro dersi öğretim programlarını değerlendirmek ve ardından değerlendirme sonucunda tespit edilen problem durumlarına yönelik bir öğretim programı önerisi sunmak amaçlanmıştır. Araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma yöntemden (mixed method) faydalanılmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda çoksesli koro dersi öğretim programının değerlendirilmesine yönelik görüşlerin alınması için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanarak durum tespit çalışması yapılmıştır. Çalışmanın nicel boyutunda ise; çoksesli koro dersinin işlenişine ilişkin soruların yer aldığı anket ile güzel sanatlar lisesi 10. ve 11. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programlarının öğretmen görüşleriyle değerlendirilmesi için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirilmiş ve bu ölçme araçları ile öğretmenlerden veriler toplanmıştır. Çalışmanın nitel boyutuna ilişkin çalışma grubunu 10 öğretmen oluşturmaktadır. Nicel boyutunun çalışma grubunu ise pilot uygulama için 30, asıl uygulama için Türkiye’de bulunan güzel sanatlar liselerinde görevli 120 çoksesli koro dersi öğretmenleri oluşturmaktadır. Verilerin analizinde IBM SPSS Statistics 22 (SPSS Inc., Chicago, IL) ve AMOS 21.0 paket programında uygun istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Ölçeğin güvenirliğinin belirlenmesinde Cronbach’s Alpha güvenirlik endeksi dikkate alınmıştır. Hazırlanan çoksesli koro dersi öğretim programı değerlendirme ölçeğinin geçerlik aşamasında ise öncelikle açıklayıcı faktör analizi (AFA), doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Faktör analizine

uygunluğunun test edilmesi için, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem geçerliliği testi ve Bartlett küresellik testi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre uzmanlara sunulan ölçek maddelerinin kapsam geçerliliği istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Ölçek maddelerinin geçerlik ve güvenirliğine ait analizlerde ise maddelerin geçerlik ve güvenirliklerinin yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Geçerliliği ve güvenirliği tespit edilen ölçek, Türkiye’de bulunan çoksesli koro ders öğretmenlerine uygulanmış, öğretim programının değerlendirme boyutuna ait görüşlerinin olumlu yönde, kazanım, içerik ve öğrenme-öğretme süreci boyutlarında ise görüşlerin olumsuz yönde olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Tespit edilen sorunlar doğrultusunda, çoksesli koro dersi öğretim programı 4 yıla yayılıp, içeriği zenginleştirilerek ve uyarlama çalışması yapılarak bir program önerisi sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Çoksesli Koro, Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı, Öğretim Programı Değerlendirme, Öğretim Programı Hazırlama, Değerlendirme Ölçeği,

Sayfa Adedi : xv+156

Danışman : Doç. Dr. İlknur ÖZAL GÖNCÜ

**THE EVALUATION OF THE FINE ARTS HIGH SCHOOL 1
POLYVOCIOUS CHORUSE TEACHING PROGRAMS AND
PROGRAM RECOMMENDATION**

(PhD Thesis)

Gülay LAÇIN

GAZI UNIVERSITY

INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES

October, 2023

ABSTRACT

The aim of this study is to develop a valid and reliable measurement tool for the evaluation of Fine Arts High School polyphonic choir course curricula within the scope of the "evaluation based on program elements" model, to evaluate the polyphonic choir course curricula with the evaluation scale prepared by the course teachers, and then to present a curriculum proposal for the problem situations identified as a result of the evaluation. The mixed method, in which qualitative and quantitative research methods are used together, was used in the research. In order to obtain opinions on the evaluation of the polyphonic choir course teaching program, a semi-structured interview form was prepared in the qualitative dimension of the research and a situation determination study was carried out. In the quantitative dimension of the study, a questionnaire containing questions about the teaching of the polyphonic choir course and a valid and reliable measurement tool for the evaluation of the 10th and 11th grade polyphonic choir course curricula of the Fine Arts High School with teachers' opinions were developed and data were collected from teachers with these measurement tools. The study group for the qualitative dimension of the study consisted of 10 teachers. The study group for the quantitative dimension of the study consisted of 30 teachers for the pilot application and 120 polyphonic choir course teachers working in fine arts high schools in Turkey for the actual application. Statistical methods suitable for IBM SPSS Statistics 22 (SPSS Inc., Chicago, IL) and AMOS 21.0 package programs were used for data analysis. Cronbach's Alpha reliability index was used to determine the reliability of the scale. First of all, exploratory factor analysis (EFA) and confirmatory factor analysis (CFA) were conducted in the validity phase of the prepared polyphonic choir course curriculum evaluation scale. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) sampling validity test and Bartlett's test of sphericity were applied to test the suitability for factor analysis. According to the results obtained, the content validity of the scale items presented to the experts was found statistically significant. In the analysis of the validity and reliability of the scale items, it was determined that the validity and reliability of the

items were at a high level. The scale, whose validity and reliability were determined, was applied to the polyphonic choir course teachers in Turkey. According to this scale, it was concluded that the opinions on the evaluation dimension of the curriculum were positive, while the opinions on the acquisition, content and learning-teaching process dimensions were negative. In line with the problems identified, a program proposal was presented by spreading the polyphonic choir course curriculum over 4 years, enriching its content and making adaptation studies.

Key Words : Polyphonic Chorus, Polyphonic Choir Curriculum, Curriculum Evaluation, Curriculum Preparation, Evaluation Scale,

Page Number : xv+156

Supervisor :Associate Professor İlknur ÖZAL GÖNCÜ

İÇİNDEKİLER

ÖZ	i
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiv
SİMGELER VE KISALTMALAR	xv
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	6
1.2.1. Problem Cümlesi	6
1.2.1.1. Alt Problemler	7
1.3. Araştırmanın Önemi	7
1.4. Sayıtlar	8
1.5. Sınırlılık.....	8
1.6. Tanımlar.....	9
BÖLÜM II.....	10
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	10
2.1. Güzel Sanatlar Lisesinde Koro Eğitime Yönelik İlgili Araştırmalar.....	10
2.2. Koro Eğitimi Öğretim Programına Yönelik İlgili Araştırmalar	11
2.3. Müzik Eğitiminde Program Değerlendirmeye Yönelik Araştırmalar	14
2.4. Müzik Eğitiminde Ölçek Geliştirmeye Yönelik İlgili Araştırmalar	15

BÖLÜM III	17
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	17
3.1. Eğitim ve Öğretim	17
3.2. Eğitim ve Öğretim Programı.....	18
3.3. Öğretim Programı Temel Öğeleri.....	20
3.3.1. Hedef	20
3.3.2. İçerik	21
3.3.3. Eğitim Durumları (Öğrenme-Öğretme Durumları)	21
3.3.4. Ölçme – Değerlendirme Durumları.....	22
3.4. Eğitimde Program Değerlendirme	23
3.4.1. Program Değerlendirme Yaklaşımları.....	25
3.4.1.1. Hedefe Dayalı Değerlendirme Modeli	26
3.4.1.2. Metfessel –Michael Program Değerlendirme Modeli	26
3.4.1.3. Stake Uygunluk Olasılık Modeli	26
3.4.1.4. Provus Program Değerlendirmede Farklar Modeli	27
3.4.1.5. Stufenbeam Çevre-Girdi-Süreç-Ürün (CIPP) Program Değerlendirme Modeli.....	28
3.4.1.6. Stake İhtiyaca Cevap Verici Değerlendirme Modeli	29
3.4.1.7. Einsner Eğitsel Uzmanlık ve Eleştiri Program Değerlendirme Modeli.....	29
3.4.1.8. Saylor-Alexander –Lewis Modeli	30
3.4.1.9. Programın Öğelerine Dayalı Değerlendirme.....	30
3.5. Müzik Eğitimi ve Öğretimi.....	32
3.6. Güzel Sanatlar Liseleri	33
3.7. Çoksesli Koro Eğitimi	37
3.7.1. Çoksesli Koro Dersi Öğretim programı.....	38
3.7.1.1. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Genel Amaçları	38
3.7.1.2. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Öğrencilere Kazandırmayı Hedeflediği Beceriler	39
3.7.1.3. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Öğrenme-Öğretme Yaklaşımı.....	39
3.7.1.4. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımı	40

3.8. Güzel Sanatlar Liselerinde Tarihsel Süreçte Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programlarında Yaşanan Değişiklikler	41
BÖLÜM IV	44
YÖNTEM.....	44
4.1. Araştırmanın Modeli.....	44
4.1.1. Araştırmanın Nitel Boyutu.....	45
4.1.2. Araştırmanın Nicel Boyutu	45
4.2. Çalışma Grubu	45
4.2.1. Nitel Verilere Ait Çalışma Grubu.....	46
4.2.2. Nicel Verilere Ait Çalışma Grubu	48
4.2.2.1. <i>Çoksesli Koro Dersinin İşlenişine İlişkin Soruların Yer Aldığı Anket ile Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği'nin pilot uygulamasında görevli koro öğretmenlere Örneklem Grubu</i>	<i>48</i>
4.2.2.2. <i>Anket ve Değerlendirme Ölçeği Asıl Uygulama Grubuna Ait Örneklem Grubu.....</i>	<i>52</i>
4.3. Veri Toplama Araçları ve Geliştirilmesi.....	56
4.3.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	56
4.3.2. Çoksesli Koro Dersinin İşlenişine İlişkin Anket.....	57
4.3.3. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği	58
4.3.3.1. <i>Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeğinin Hazırlanması.....</i>	<i>58</i>
4.3.3.1.1. <i>Madde Havuzunun Oluşturulması</i>	<i>59</i>
4.3.3.1.2. <i>Uzman Görüşünün Alınması</i>	<i>60</i>
4.3.3.1.3. <i>Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeğinin Pilot Uygulaması.....</i>	<i>60</i>
4.4. Verilerin Analizi	61
4.4.1. Araştırmanın Nitel Veri Analizi	61
4.4.2. Araştırmanın Nicel Veri Analizi.....	61
4.4.2.1. <i>Çok Sesli Koro Dersinin İşlenişinin Değerlendirilmesine Öğretim programın Değerlendirme Ölçeğine Yönelik Pilot Uygulama Analizleri.....</i>	<i>62</i>
4.4.3. Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması.....	63
4.4.3.1. <i>Geçerlilik Çalışmaları.....</i>	<i>64</i>

4.4.3.2. Güvenirlilik Çalışması	73
BÖLÜM V	76
BULGULAR VE YORUM	76
5.1. Mevcut Duruma İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar.....	76
5.1.1. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Hakkında Ders Öğretmenlerinin Genel Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar (Kazanım-içerik-öğretme öğrenme süreçleri ve ölçme değerlendirme süreçleri)	76
5.1.2. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Uygulanması Aşamasında Ders Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlara İlişkin Bulgular	78
5.1.3. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Uygulanması Aşamasında Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Ders Öğretmenlerinin Görüş ve Önerilerine İlişkin Bulgular	79
5.1.4. Çoksesli Koro Dersinin İşlenişine Dair Genel Değerlendirmeye Yönelik Bulgular ve Yorumlar	81
5.2. Program Değerlendirmeye İlişkin Geliştirilen “Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği”	85
5.3. Geliştirilen Ölçek Yardımıyla Mevcut 10. Sınıf Çoksesli Koro Dersinin Değerlendirilmesine Ait Bulgular ve Yorumlar	88
5.3.1. Kazanımlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	88
5.3.2. 10. İçeriğe İlişkin Bulgular ve Yorumlar	90
5.3.3. Öğrenme- Öğretme Süreçlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	92
5.3.4. Değerlendirme Boyutuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	93
5.4. Geliştirilen Ölçek Yardımıyla Mevcut 11. Sınıf Çoksesli Koro Dersinin Değerlendirilmesine Ait Bulgular ve Yorumlar	95
5.4.1. Kazanımlara İlişkin Bulgular ve Yorumlar	95
5.4.2. İçerik Boyutuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar	97
5.4.3. Öğrenme ve Öğretme Süreçleri Boyutuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	99
5.4.4. Değerlendirme Boyutuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	101
5.5. Mevcut Değerlendirmelere Göre Hazırlanan Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Önerisi.....	103

BÖLÜM VI	124
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	124
6.1. Mevcut Duruma İlişkin Çoksesli Koro Öğretmenlerinin Görüşlerine	
Yönelik Sonuçlar	124
6.1.1. Ders Öğretmenlerinin Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı	
Hakkındaki Genel Görüşlerine ve Programın Uygulanması Sırasında	
Karşılaştıkları Sorunlara Ait Sonuçlar	124
6.1.2. Ders Öğretmenlerinin Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının	
Geliştirilmesine Yönelik Görüş ve Önerilerine Yönelik Sonuçlar.....	125
6.1.3. Çoksesli Koro Dersinin İşlenişine Yönelik Sorulara, Öğretmenler	
Tarafından Verilen Cevaplara Dair Sonuçlar.....	125
6.2. 10. ve 11. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme	
Ölçeğinden Elde Edilen Sonuçlar	127
6.2.1. 10. ve 11. Sınıf Program Kazanımlarına Yönelik Sonuçlar	127
6.2.2. 10. ve 11. Sınıf Program İçeriğine Yönelik Sonuçlar	128
6.2.3. 10. ve 11. Sınıf Program Öğrenme-Öğretme Sürecine Yönelik	
Sonuçlar	128
6.2.4. 10. ve 11 Sınıf Program Ölçme ve Değerlendirme Durumlarına	
Yönelik Sonuçlar	129
6.3. Öneriler	130
KAYNAKLAR.....	133
EKLER	143
EK-1. Görüşme Formu	143
EK-2. Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği	145
EK-3. Etik Kurul Raporu.....	154

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Türkiye’de Bulunan Güzel Sanatlar Liseleri	34
Tablo 2. Güzel Sanatlar Liselerinde Uygulanan Haftalık Ders Programı	37
Tablo 3. 10. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı’nın Öğrenme Alanları ve Süreleri	41
Tablo 4. 11. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı’nın Öğrenme Alanları ve Süreleri	41
Tablo 5. Çoksesli Koro Dersinin Yıllara Ait İsim Değişimi	42
Tablo 6. Araştırmaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	47
Tablo 7. Katılımcıların Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı	47
Tablo 8. Araştırmaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımı	47
Tablo 9. Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	48
Tablo 10. Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımı	48
Tablo 11. Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresine Göre Dağılımı	49
Tablo 12. Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin alanlarıyla ilgili sahip oldukları akademik dereceye Göre Dağılımı	49
Tablo 13. Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Lisans Eğitimi Sırasındaki Ana Çalgılarına Göre Dağılımı	50

Tablo 14. <i>Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin koro dersi dışında okuttukları başka derslerin olup olmadığına Göre Dağılımı</i>	50
Tablo 15. <i>Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Çoksesli Koro Dersine Kaç Öğretmenin Girdiğine Ait Dağılım.....</i>	51
Tablo 16. <i>Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Çoksesli Koro İle İlgili Hizmet İçi Kurslara Katılıp Katılmadıklarına Ait Dağılım.....</i>	51
Tablo 17. <i>Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Çoksesli Koro Dersine İlk Olarak Hangi Çalışmayla Başladıklarına Ait Dağılım</i>	51
Tablo 18. <i>Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin derslerde eser seçimini neye göre yaptıklarına Ait Dağılım</i>	52
Tablo 19. <i>Araştırmaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı</i>	52
Tablo 20. <i>Araştırmaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımı.....</i>	53
Tablo 21. <i>Katılımcıların Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı</i>	53
Tablo 22. <i>Katılımcıların Alanlarıyla İlgili Sahip Oldukları Derecelerine Göre Dağılımı..</i>	53
Tablo 23. <i>Katılımcıların Lisans Eğitimleri Sırasındaki Ana Çalgılarına Göre Dağılımı ...</i>	54
Tablo 24. <i>Katılımcıların Çoksesli Koro Dersi Dışında Okuttukları Ders Durumuna Ait Dağılım</i>	54
Tablo 25. <i>Katılımcıların Okullarında Çoksesli Koro Dersine Giren Öğretmen Durumuna Ait Dağılım</i>	55
Tablo 26. <i>Katılımcıların Çoksesli Koro İle İlgili Hizmet İçi Kurslara Katılma Durumlarına Ait Dağılım</i>	55
Tablo 27. <i>Katılımcıların Çoksesli Koro Dersinize İlk Olarak Hangi Çalışmayla Başladıklarına Ait Dağılım</i>	55
Tablo 28. <i>Katılımcıların Derslerde Eser Seçimini Neye Göre Yaptıklarına Ait Dağılım ...</i>	56
Tablo 29. <i>Çalışmaya Katılan Uzmanların Cinsiyet ve Unvanlarına Göre Dağılımı</i>	60
Tablo 30. <i>Çok Sesli Koro Dersinin İşlenişinin Değerlendirilmesine Yönelik Güvenirlik ...</i>	62
Tablo 31. <i>10. Sınıf İçin Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeğine Ait Güvenirlik</i>	63

Tablo 32. 11. Sınıf İçin Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeğine Ait Güvenirlik	63
Tablo 33. 10. Sınıf Çoksesli koro dersi öğretim programına ilişkin soruların incelenmesi	65
Tablo 34. 10. Sınıflara ilişkin faktör analizi sonuçları	66
Tablo 35. 11. Sınıf Çoksesli koro dersi öğretim programına ilişkin soruların incelenmesi	67
Tablo 36. 11. Sınıfa İlişkin Faktör Analizi Sonuçları	68
Tablo 37. 10. Sınıfa Ait Doğrulamalı Faktör Analizine (DFA) ilişkin uyum iyiliği indeksleri	72
Tablo 38. 11. Sınıfa Ait Doğrulamalı Faktör Analizine (DFA) ilişkin uyum iyiliği indeksleri	73
Tablo 39. 10. Sınıf İçin Güvenirlik Analizi Sonuçları	74
Tablo 40. 11. sınıf için güvenirlik analizi sonuçları	75
Tablo 41. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Hakkında Ders Öğretmenlerinin Genel Görüşlerine İlişkin Bulgulara Ait Kodlar (Kazanım-içerik-öğretme öğrenme süreçleri ve ölçme değerlendirme süreçleri)	77
Tablo 42. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Uygulanması Aşamasında Ders Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlara İlişkin Bulgulara Ait Kodlar	79
Tablo 43. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Uygulanması Aşamasında Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Ders Öğretmenlerinin Görüş ve Önerilerine İlişkin Kodlar	80
Tablo 44. Çoksesli Koro Dersinin İşlenişine İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Bu Görüşlere Ait Yorumlar	81
Tablo 45. Çoksesli Koro Dersinin İşlenişine İlişkin Genel Değerlendirmeye Yönelik Öğretmen Görüşlerine Dair Bulgu ve Yorumlar	82
Tablo 46. 10. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Bu Görüşlere Ait Yorumlar	88
Tablo 47. 10. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı İçeriğe İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Bu Görüşlere Ait Yorumlar	90

Tablo 48. 10. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Öğrenme-Öğretme Süreçlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Bu Görüşlere Ait Yorumlar	92
Tablo 49. 10. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Bölümüne İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Bu Görüşlere Ait Yorumlar	93
Tablo 50. 11. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Kazanımlara İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Bu Görüşlere Ait Yorumlar	95
Tablo 51. 11. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı İçeriğine İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Bu Görüşlere Ait Yorumlar	97
Tablo 52. 11. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine İlişkin Öğretmen görüşleri ve bu görüşlere ait yorumlar	99
Tablo 53. 10. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri ve bu görüşlere ait yorumlar	101

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 1.</i> Öğretim Programının temel öğeleri	20
<i>Şekil 2.</i> Ölçek Geliştirme Basamakları	59
<i>Şekil 3.</i> 10.Sınıf Çoksesli koro dersi öğretim programı özdeğerlere ilişkin faktör dağılımı	65
<i>Şekil 4.</i> 11. Sınıf Çok sesli öğretim programına ilişkin soruların özdeğerlere ilişkin faktör dağılımı	67
<i>Şekil 5.</i> 10. Sınıf çoksesli öğretim programına ilişkin doğrulayıcı faktör analizi.....	71
<i>Şekil 6.</i> 11. Sınıf Çoksesli öğretim programına ilişkin doğrulayıcı faktör analizi	72

SİMGELER VE KISALTMALAR

AFA	: Açımlayıcı Faktör Analizi
AGSL	: Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi
AMOS	: Analysis of Moment Structures
BMKE	: Batı Müziği Koro Eğitimi
DFA	: Doğrulayıcı Faktör Analizi
GSL	: Güzel Sanatlar Lisesi
KGİ	: Kapsam Geçerlilik İndeksi
KGO	: Kapsam Geçerlilik Oranı
KMO	:Kaiser-Meyer-Olkin
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
TDK	: Türk Dil Kurumu
THM	: Türk Halk Müziği
TSM	: Türk Sanat Müziği
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurumu
%	:Yüzde
f	:Frekans

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde; araştırma konusu olarak ele alınan problem durumuna, araştırmanın amacına, önemine, sınırlılıklarına, varsayımlara ve araştırmada yer alan önemli tanımlara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Eğitim kavramı, insanoğlunun varlığından itibaren başlar ve varlığı boyunca bitmeyen bir süreci ifade eder. Birçok tanımda eğitim, plan ve bir program dahilinde yapılan ve bireyde istendik davranış değişikliğine olanak sağlayan süreç olarak ifade edilmekte, eğitimin bir program çerçevesinde yapılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Eğitimin sözlük anlamı ise; “çocuklara ve gençlere okulda veya okul dışında doğrudan veya dolaylı olarak toplumda yer almaları, kişiliklerini geliştirmeleri için ihtiyaç duyulan bilgi, beceri ve anlayışı kazanmalarına yardımcı olmaktır” olarak tanımlanmıştır (Türk Dil Kurumu (TDK), 2020).

Erdem (2005) ise eğitimi; bireylerin özgürce ve rahat hareket etmelerini, becerilerini geliştirmelerini sağlayan etkinlikler olarak tanımlamaktadır. Eğitime ilişkin tanımlar değerlendirildiğinde, eğitimin üç temel özelliğinin vurgulandığı görülmektedir. Oral & Yaman (2017) yapmış oldukları çalışmada eğitimin üç temel özelliğini şu şekilde ifade etmektedir:

1. Eğitim bir süreçtir.
2. Eğitim, bireysel davranışlarda değişikliklere neden olur.
3. Davranış değişikliği, kişisel deneyimin bir sonucu olarak ortaya çıkar (s.4).

Bu tanımlamalara bakılarak toplumun eğitim ihtiyacının giderilmesi için de eğitim kurumlarının çatısı altında eğitim programları oluşturulması gerekmektedir. Demirel'in belirttiği üzere eğitim programı, okul içinde ve dışında planlanan etkinlikler yoluyla öğrenenlere sunulan öğrenme yaşantıları mekanizmasıdır (2015, s.4).

Bir başka tanımda ise Büyükkaragöz (1997) eğitim programını, okulda öğretilmesi gereken bilgilere yönelik örgütlenmiş (düzenlenmiş) kararları içeren belge olarak değerlendirmekte, bunun yanı sıra eğitim programının öğrenci davranışlarının istenen yönde şekillenmesi için hazırlanan planlama süreci olarak ifade etmektedir (Büyükkaragöz'den aktaran Akpınar, 2017).

Görgeç'e göre ise (2017) bir eğitim programında:

- Öğrenmek için bireysel nedenler
- Ne öğreneceksiniz ve ne öğreteceksiniz?
- Öğrenilecek ve öğretilecek bilgiler nasıl iletilebilir?
- Süreçte aktarılan bilgilerin öğrenilip öğrenilmediği nasıl anlaşılır? gibi sorulara cevap vermelisiniz.

Eğitim programının en önemli alt basamağı olan öğretim programı ise; bir dersin öğretimi ile ilgili tüm etkinlikleri kapsayan bir plandır. Amacı, içeriği, öğretim etkinlikleri, metodolojik materyalleri ve değerlendirme yöntemleri dikkate alınmadan program oluşturulamaz. Öğretim programı, okul içi veya okul dışında bir dersin öğretimi ile ilgili işlenebilecek tüm etkinlikleri içerir (Demirel, 2015, s. 6).

Sosyal, kültürel ve bilimsel yönden bireyin gelişmesini, üretmesini sağlayan eğitim süreci aynı zamanda bireyin sanatsal olarak gelişmesine katkı sunmaktadır. Sanat, bireyin yaratıcılığının ve hayal gücünün ifadesi olarak tanımlanır ve eğitim faaliyeti olarak değerlendirildiğinde, bireyin duygu ve düşüncelerini sanatsal bir şekilde ifade etmesine olanak sağlayan sistemli ve disiplinli süreç olarak gösterilmektedir (Beyazkoç, 2021).

Sanatsal alanda bireyin ilgi ve yeteneği doğrultusunda aldığı eğitim sonucunda kişide o alanda istendik davranışların kazanmasına olanak sağlanır. Sanatsal alanda bireyin müzik alanında istendik davranış kazanması da ancak müzik eğitimi ile mümkün görülmektedir.

Müzik eğitimi ile ilgili yapılan tanımlara bakıldığında;

Müzik eğitimi temel olarak müzikal davranışın kazanılması, müzikal davranışın değiştirilmesi ya da müzikal değişimin yaratılması ve geliştirilmesi sürecidir. Buradan hareketle belirli hedeflere göre planlı, düzenli ve metodik bir yol izlenir ve böylece belirlenen hedefe ulaşılır. Müzik eğitimi aracılığıyla bireylerin çevreleriyle kurmuş olduğu iletişim, daha sağlıklı, düzenli, etkili ve verimli hale gelir (Uçan, 2005, s.14). Kısaca müzik eğitimi, kişinin müzikal davranışını geliştirme süreci anlamına gelir (Say, 2006, s. 19).

Müzik eğitimi alan bir bireyin, müzikal olarak gelişmesi, bilinçlenmesi ve müzikal doyuma ulaşarak edindiği bilgi ve birikimi aktarması beklenir. Bu süreçte ise müzikal gelişimin sağlanması için de bireye, müzik kuramı, duyuşsal eğitim, enstrüman eğitimi, seslendirme çalışmaları, kompozisyon ve müzikoloji alanlarında eğitim verilmesi gerekmektedir.

Bu tanımlamaya göre müzik eğitimi, asıl amacına göre üç gruba ayrılmıştır. Bunlar;

- Genel müzik eğitimi
- Amatör müzik eğitimi
- Profesyonel müzik eğitimi

Uçan genel müzik eğitiminin her yaş için gerekli olduğunu, bu eğitimin herkesi kapsadığını belirtirken (Uçan, 1994). Şahin (2017), yapmış olduğu çalışmada; genel müzik eğitiminin meslek, okul ve bölüm gözetmeksizin herkes için olduğunu vurgulayarak, sağlıklı ve dengeli bir yaşam için gerekli olan genel müzik kültürünün, asgari düzeyde sağlanması gerektiğine inanır.

Milli Eğitimin belirlediği bir program çerçevesinde ders olarak, bütün öğrencilere eşit olarak verilen müzik eğitimi; okul öncesi, ilköğretim ve lisede müzik dersi adı altında verilmektedir. Türkmen (2020), genel müzik eğitiminin herkese yönelik olduğunu, bu eğitim ile bireylere temel müzik eğitiminin verildiğini belirtmektedir.

Aynı zamanda bu eğitimin temel amacının bireylerin kendi kültürlerini tanımalarına ve belli bir sanat anlayışına sahip olmalarına yardımcı olduğunu ifade ederken, genel müzik eğitiminde müziğin bir iletişim aracı olarak kullanılmasıyla da bireylerin sosyalleşmesinin sağlandığını da ifade etmektedir.

Bu konuda farklı görüşler olsa da Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlarının 2005 yılında yaptığı toplantıda Genel Müzik Eğitiminin temel ilkelerini şu şekilde belirtmişlerdir:

- Müzik eğitimi temel insan hakları ve eğitim haklarından biridir.

- Genel müzik eğitimi herkes için gerekli, zorunlu, sürekli ve kesintisizdir.
- Müzik kültürü, genel kültürün gerekli bir parçasıdır.
- Kişilerin müzikal gelişimi ve başarı, genel gelişimlerini ve akademik başarılarını olumlu yönde etkiler (Tarman, 2016, s. 9).

Amatör müzik eğitimi ise; müzik ile ilgilenmek isteyen bireylerin, kendini geliştirmek istedikleri bir alanda (ses eğitimi, çalgı eğitim vb.) ve müzikal davranış kazanmak amacıyla aldıkları eğitimidir. Alınan bu eğitim kişinin isteğine bağlı olduğu için zorunluluk teşkil etmemektedir.

Türkmen (2020), lkemizde amatör müzik eğitimi veren kurum, dernek ve vakıfların sayıca fazla olmasına dikkat çekerek, burda eğitim alan öğrencilerin mesleki müzik eğitimi veren kurumlara yönlendirilmesinde etkin rol oynadığını belirtmektedir.

Mesleki müzik eğitimi ise, müzik alanında kendini geliştirmek ve müziği meslek olarak devam ettirmek isteyen bireylere yönelik bir eğitimidir. Baran (2021), yapmış olduğu çalışmada mesleki müzik eğitimi, hayatın tüm yönleriyle bağlantı kuran yönergeleri takip ettiğini, ancak bu eğitime girmeden önce belirli bir seviyeye ulaşmak için uygun algısal çalışma ve beceri gerektirdiğini vurgulamaktadır (s.1).

Profesyonel müzik eğitimi (mesleki müzik eğitimi); belirli müzik konuları veya çalışma alanları için gerekli olan müzikal bilgi, beceri, anlayış ve alışkanlıkları kazandırmayı amaçlayan eğitimidir (Uçan, 2005, s. 31-32).

Müzikal anlamda donanımlı bir şekilde eğitim almak isteyen bireylerin öncelikli olarak müziksel yeteneklerinin sınıandığı ‘müzik yetenek sınavlarına’ girmeleri ve bu sınavda başarılı olmaları gerekmektedir. Mesleki müzik eğitimi veren kurumlara bakıldığında, güzel sanatlar liseleri, müzik eğitimi fakülteleri ve güzel sanatlar fakültelerinin müzik bilimleri bölümleri ve konservatuvarlar gösterilebilir.

Bu bölümde mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan biri olan ve çalışmanın ana unsurunu temsil eden ‘Güzel Sanatlar Lisesi’ konusuna değinmek gerekmektedir.

Güzel sanatlar liselerinin tarihine bakıldığında 1989 yılında İstanbul’da eğitim-öğretime açıldığı görülmektedir. Geçen süreçte, 2016 yılında ülkemizde toplam 73 GSL bulunurken 2022’de yapılan güncel araştırmayla mevcut GSL okullarının sayısının 93’e ulaştığı tespit edilmiştir.

Sanat Liseleri Kanunu, okulların kuruluş ve amaçlarını, öğrencilere güzel sanatlar alanında temel bilgi ve becerileri kazandırmak ve sanat alanında yetkin sanatçılar yetiştirmeye kaynak olmak olarak belirtmektedir (MEB, 2020).

Güzel sanatlar liseleri, temel eğitimden sonra öğrenci kabul edilen ve eğitim süresi 4 yıl olan ortaöğretim sanat okullarıdır. Güzel Sanatlar Liselerinde müzik ve resim alanlarında eğitim verilmekte, öğrenciler girdikleri alanların yetenek sınavlarında başarılı olmaları durumunda ilgili alanlarla ilgili eğitim hakkı kazanmaktadırlar. Bölümlerde tek şube ve 30 öğrenci kapasitesiyle eğitim verilirken bazı illerde talebin fazla olması ve birçok yetenekli öğrencinin bu eğitimlerden faydalanması için şube bazında artış yapılabilir.

Güzel sanatlar liseleri kurulduklarında ilk yılı hazırlık sınıfı olmak üzere dört yıllık bir eğitim-öğretim süresine sahipti. Talim ve Terbiye Kurulunun 07 Haziran 2005 tarihinde almış olduğu 184 sayılı karar doğrultusunda, hazırlık sınıfının kaldırılmasına karar verilmiş, dört yıllık eğitim süreci yeniden düzenlenmiştir (Resmi Gazete, 16.12.2006: 26378).

Müzik eğitimi bölümünde müziksel işitme ve okuma dersi, çalgı eğitimi, ses eğitimi, koro eğitimi, müzik tarihi, orkestra, Türk Sanat Müziği (TSM) ve Türk Halk Müziği (THM) teori ve koro derslerinin yanı sıra müzik alanında seçmeli derslerle birlikte müzik bölümü öğrencilerini müzik alanında yeterli düzeye taşımak amaçlanmıştır.

Güzel Sanatlar Lisesinde müzik bölümünün temel derslerinden biri olan çoksesli koro dersi, güzel sanatlar lisesinin kuruluşundan günümüze kadar isim ve uygulandığı sınıf bazında birçok kez değişikliğe uğramıştır.

Dersin sınıf ve süre bazında uğradığı değişiklikler dersin öğretim programının ve ders kitabının içeriğinin uygulanmasını da etkilemektedir. Nitelikli bir eğitimin gerçekleşebilmesi için iyi bir öğretim programına sahip olunması ve öğretmenler tarafından planlı ve programlı bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Programın uygulanması sürecinde ders öğretmenleri bir takım sıkıntılar yaşayabilmektedir.

Bu sıkıntılara bakıldığında, programda yer alan konuların çok fazla olması, bu konuların dönem içerisinde uygulanmasının zaman açısından sorun olabileceği, ayrıca programda yer alan eserlerin öğrencilerin hazırbulunuşluklarına uygun olmaması gibi birçok sorunun olduğu görülmektedir. Yaşanan sıkıntılar sonucunda programın içeriğinin amaca hizmet etmediği görülmekte ve ders öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda programın tekrar düzenlenmesi gerekmektedir.

Süreç içerisinde sınıf, süre ve dersin içeriği yönünden birçok kez değişikliğe uğrayan çoksesli koro dersinin değiştirilme sebebinin araştırılması, bu değişikliğin olumlu ve olumsuz yönlerinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Eğitim programlarının geliştirilme sürecinin yanı sıra (Ertürk, 1982) genel olarak etkili olup olmadığı veya beklenmeyen yönlerinin olup olmadığı da değerlendirilmelidir (Demirel, 2017; Özdemir, 2009). Değerler ve beklentiler geliştikçe eğitimin programlarının da değişmesi kaçınılmazdır (Wiles & Bondi'den aktaran Başaran & Ulubey, 2018).

1.2. Araştırmanın Amacı

Sürekli yenilenen bilgiler doğrultusunda varolan eğitim programlarının da kendi içinde yenilenmesi gerekmektedir. Nitelikli bir eğitim sürecinin oluşabilmesi için gerekli olan “sürekli yenilenme durumu” karşısında halihazırda kullanılan öğretim programlarının, ders kitaplarının da günceli yakalaması adına değerlendirilmeleri ve gerekli durumlarda değiştirilmeleri önem arz etmektedir.

Bu doğrultuda oluşturulmuş çalışma, 10. ve 11. sınıflarda kullanılan çoksesli koro dersi öğretim programının değerlendirilmesi adına yapılmıştır. Bu araştırmanın amacı, Güzel sanatlar liselerinde 10. ve 11. sınıf çoksesli koro dersleri öğretim programını değerlendirmeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracını geliştirmek, ders öğretmenlerinin hazırlanan değerlendirme ölçeği ile çoksesli koro dersi öğretim programını değerlendirmelerini sağlamak, değerlendirme sonucunda tespit edilen sorunlara yönelik bir öğretim programı önerisi sunmaktır.

Ayrıca programın uygulayıcıları olan öğretmenlerin, program hakkındaki görüşleri dikkate alınarak, programı uygularken yaşadıkları sıkıntıları tespit etmek ve bu sıkıntıların giderilmesi için çözüm önerileri getirmektedir.

1.2.1. Problem Cümlesi

Araştırmanın amacına uygun olarak, araştırmanın ana sorunsalı “Güzel Sanatlar Lisesi çoksesli koro dersi öğretim programlarının değerlendirilmesine yönelik nasıl bir ölçek geliştirilebilir ve program önerisi sunulabilir? biçiminde oluşturulmuştur.

1.2.1.1. Alt Problemler

Çoksesli koro dersi öğretim programın öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi için yapılan çalışmaya ait alt problemler şu şekildedir:

1. Mevcut duruma ilişkin çoksesli koro öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
2. Program değerlendirmeye ilişkin nasıl bir ölçek geliştirilebilir?
3. Geliştirilen ölçek yardımıyla mevcut 10. sınıf çoksesli koro dersinin değerlendirme sonuçları nasıldır?
 - 3.1. Kazanım boyutuna ilişkin sonuçlar nelerdir?
 - 3.2. İçerik boyutuna ilişkin sonuçlar nelerdir?
 - 3.3. Öğrenme-öğretme sürecine ilişkin sonuçlar nelerdir?
 - 3.4. Değerlendirme boyutuna ilişkin sonuçlar nelerdir?
4. Geliştirilen ölçek yardımıyla mevcut 11. sınıf çoksesli koro dersinin değerlendirme sonuçları nasıldır?
 - 4.1. Kazanım boyutuna ilişkin sonuçlar nelerdir?
 - 4.2. İçerik boyutuna ilişkin sonuçlar nelerdir?
 - 4.3. Öğrenme-öğretme sürecine ilişkin sonuçlar nelerdir?
 - 4.4. Değerlendirme boyutuna ilişkin sonuçlar nelerdir?
5. Mevcut değerlendirmelere göre nasıl bir program hazırlanabilir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Öğretim programları öğretmenlerin dersin başlangıcından bitirilmesine kadar nasıl bir yol izlemeleri gerektiğini belirten ve öğretmenlere yol gösterici bir kaynaktır. Bilginin öğrenciye ulaştırılmasında izlenen yol olarak da belirtebileceğimiz öğretim programlarının iyi bir şekilde tasarlanması gerekmektedir.

Bu doğrultuda hazırlanan öğretim programlarının amacına uygun bir şekilde tasarlanıp tasarlanmadığının değerlendirilmesinde, dersin uygulayıcısı olan öğretmenlerin görüşünün alınması gerektiği düşünülmektedir. Yapılan bu çalışmada da Güzel Sanatlar Lisesi 10. ve 11. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programına ilişkin ders öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Elde edilecek veriler ışığında öğretim programının uygulanması sırasında karşılaşılan sorunların, geçerliği ve güvenilirliği tespit edilmiş bir değerlendirme ölçeği doğrultusunda ilgili öğretmenlerin görüşleriyle ortaya çıkarılması, programın eksik yönlerinin tespit edilmesi, sorunların çözümlerine yönelik önerilerin sunulması, programın daha iyi bir şekilde hazırlanması için yapılabileceklerin değerlendirileceği, MEB tarafından geliştirilecek yeni programlar için bilimsel bir veri niteliği taşıması ve bir akademik çalışma olması bakımından önemli görülmektedir.

1.4. Sayıtlar

Yapılan çalışmada;

- Araştırmacı tarafından geliştirilen ve uzmanlar tarafından incelenen “Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği”nin verilerin toplanmasında yeterli olduğu,
- Çoksesli koro dersi öğretmenlerine uygulanan “Çoksesli Koro Dersinin İşlenişine İlişkin Anket”, “Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği” ile “Yarı yapılandırılmış Görüşme Formunun” katılımcılar tarafından doğru ve içtenlikle yanıtlanmış olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılık

Bu çalışma;

1. MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 29/06/2016 tarihli ve 44 sayılı kararı ile uygulanmaya konulan Güzel Sanatlar Lisesi 10. e 11. Sınıf çoksesli koro dersi öğretim programı ile,
2. 2022-2023 eğitim-öğretim yılı ile,
3. Çalışmada kullanılan “Çoksesli Koro Dersinin İşlenişine İlişkin Anket”, “Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği” ve ders öğretmenlerine uygulanan “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu”ndan elde edilen veriler ile,
4. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun uygulandığı 10 ders öğretmeni ve ölçek geliştirme sürecinde yer alan 120 çoksesli koro dersi öğretmeni ile,
5. Araştırmada kullanılan yöntem ve istatistiksel işlemler ve

6. Doktora eğitimi süresi ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Aşağıda, araştırma süresince kullanılan tanımlar ve terimlere yer verilmiştir.

Öğretim: Okullarda planlı, yönlendirilmiş ve organize edilmiş faaliyetler şeklinde yürütülen eğitim faaliyetlerine denir (Erden, 2007, s.19).

Öğretim programı: Bireyin okulda ya da okul dışında edinmeyi planladığı dersle ilgili tüm etkinlikleri içeren bir yaşantı mekanizmasıdır (Demirel, 2015, s.6).

Müzik Eğitimi: Müzik eğitimi, bireylerin ve giderek artan toplumların sağlıklı, değerli, yetenekli, amaçlı, dürüst, çalışkan, üretken, uyumlu ve çağdaş olmasını sağlayan düşünce ve davranış eğitimidir. Müzik eğitimi ile elde edilen her boyut, toplumu veya toplumları maddi ve manevi olarak besler, şekillendirir ve aydınlatır. Ekonomik ve ahlaki yönden sağlıklı yetişen insanlar, sağlıklı toplumları da oluştururlar (Çevik, 1999, s.11).

Koro: Koro, özellikle insan sesi olmak üzere çeşitli ses gruplarından oluşturan, tek tek veya birlikte ses ve sözcüklerle ifade edilen toplu bir şarkı söyleme biçimidir (Bozkuş, 2017, s.2).

Ölçek: Ölçülecek özelliğin niceliğini ve derecesini sınıflandırmak, sıralamak veya belirlemek için izlenecek kuralları ve kısıtlamaları belirleyen bir ölçme aracıdır (Karakoç & Dönmez, 2014, s.40)

Program Değerlendirme: Sistematiik veri toplama ve analizine dayalı bilimsel araştırma süreçleri kullanılarak geliştirilen bir programın; doğruluğu, orijinalliyi, ilgililiyi, etkililiyi, verimliliyi, kullanışlılıyi, başarısı ve uygulanabilirliyi vb. herhangi bir özelliyi için karar verme süreci (Uşun, 2016, s.10).

Geçerlik (Validity): Geçerlik, bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliyi, başka herhangi bir özellik ile karıştırmadan, doğru ölçebilme derecesidir (Ercan ve Kan'dan akaran Kütükçü, 2021, s. 52).

Güvenirlik (Reliability): Bir ölçme aracının güvenilirliyi, aracın ölçmek istediği değişkeni tutarlı bir şekilde ölçmesi veya ölçüm sonuçlarının hatasız olmasıdır (Tavşancıl ve Arıkan'dan aktaran Karakoç & Dönmez, 2014, s. 44)

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Yapılan araştırma konusuyla ilgili olarak, koro eğitime, Güzel Sanatlar Liselerinde koro eğitime, koro dersi öğretim programına, koro dersi öğretim programı değerlendirme sürecine, öğretim programı önerilerine ilişkin araştırmalara ulaşılmıştır.

2.1. Güzel Sanatlar Lisesinde Koro Eğitime Yönelik İlgili Araştırmalar

YÖK veri tabanında “Güzel Sanatlar Lisesinde Koro Eğitimi” ile ilgili arama yapılmış ve aşağıdaki çalışmalara ulaşılmıştır:

Bozkuş (2017), “Güzel Sanatlar Liseleri Batı Müziği Koro Derslerinde Koro Tınısı Elde Etmede Kullanılan Yöntemlerin Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde, Güzel Sanatlar Liselerinde Batı müziği koro dersi alan eğitimcilere tını elde etmek için kullanıldığına inanılan yöntemleri ve bu yöntemleri ne sıklıkla kullanıp kullanmadıkları sorulmuştur.

Bu çalışmanın amacı, koro tınısını elde etmek için kullanılan yöntem ve tekniklerin, güzel sanatlar liselerinde okutulan Batı müziği koro öğretiminde uygulanıp uygulanmadığını tespit etmek, farkındalık ve ilgi uyandırmak, bu yöntemleri kullanmaya teşvik etmek ve uyandırmaktır. Araştırmada, tınıları çıkarmak için kullanılan yöntemlerin yaygın olmadığı ve yeterince kullanılmadığını sonucuna ulaşılmıştır.

Yaşar (2015), “Güzel sanatlar ve spor liselerinde koro çalışmalarında karşılaşılan ses eğitimi ile ilgili sorunların çözümüne ilişkin yaklaşımlar” başlıklı yüksek lisans tezinde; güzel sanatlar ve spor liselerinde koro çalışmalarında koro eğitimcilerinin katkılarıyla, ses öğretiminde yaşanan sorunların tespit etmek ve tespit edilen sorunlara olası çözüm yollarını göstermeyi amaçlanmıştır.

Araştırmada, güzel sanatlar ve spor liselerinde koro eğitimi dersinde ses öğretiminde karşılaşılan sorunları tespit etmek amacıyla üniversitede görev yapan koro şeflerinin görüşleri de alınarak bir anket hazırlanmış ve güzel sanatlar liselerinde görev yapan koro şeflerine uygulanmıştır. Anketten elde edilen veriler değerlendirilerek istatistiksel olarak açıklanmıştır.

Uzman görüşü ile hazırlanan anketlerden elde edilen verilere dayanarak güzel sanatlar ve spor liselerinde koro çalışmalarında ses eğitimi dair sorunlar tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda tespit edilen sorunların çözümüne yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Sezgin (2009), “Anadolu güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin dönemsel ses özelliklerine uygun batı müziği koro eğitimi dersi öğretiminde kullanılabilecek eserler üzerine antolojik bir çalışma önerisi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında, ses gelişimi ve değişimi (mutasyon) döneminde olan Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerine uygun, Batı Müziği Koro Eğitimi (BMKE) dersinde kullanılabilecek eserlerden bir antoloji önerisi hazırlamıştır.

Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi’nin (AGSL) açıldığı günden itibaren devam eden ve bu okullardan mezun olan öğrencilerin ileri düzeyde ses kaybı yaşadıkları yapılan araştırmalarla ortaya konmuştur. Ülke genelinde eğitim veren AGSL’den yüzlerce müzik öğretmenin ve geleceğin müzik sanatçılarının mezun olduğunu düşündüğünüzde konunun önemi daha da ortaya çıkmaktadır.

Sesin gelişimin olanak sağlayan bireysel ses eğitimi son sınıfta görülen bir ders olduğu için sesin eğitilmesi süreci Batı Müziği Koro Eğitimi (BMKE) dersinde yapılmaktadır. Bu nedenle BMKE dersi için seçilen materyalin ses sağlığını koruyan özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bu sebeple araştırmanın önemi, Türkiye’de ses değişimi ve gelişimi döneminde olan öğrencilere eser önerisinde bulunan ilk çalışma olması ve Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Batı Müziği Koro Eğitimi dersine dört yıl kaynaklık edebilecek özellik taşımasıdır.

2.2. Koro Eğitimi Öğretim Programına Yönelik İlgili Araştırmalar

Gül (2000), “Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki Koro Derslerinin Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde AGSL’deki koro dersi programlarına ilişkin mevcut durumun tespit edilmesi, var olan sorunların çözümüne ve programların geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunulmayı amaçlamıştır. Anket tekniğiyle toplanan veriler sonucunda,

öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun, koro derslerinde ses problemi yaşayan öğrencilere yönelik özel bir çalışma yapmadıkları, ses sağlığı, korunması ve mutasyon dönemleri ile ilgili yeterli bilgilerin verilmediği bundan dolayı, *ses sağlığı* başlıklı bir dersin okutulması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

İlhan & Karabulut (2018), yapmış oldukları “Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümlerindeki Program Değişiklikleri” başlıklı makale çalışmasında, çalışmanın amacını Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi (AGSL) kurulduktan sonra müzik bölümlerinde yapılan program değişikliklerini incelemek ve eğitim-öğretim faaliyetlerinin uygulanmasındaki rolünü uzman ve ders öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirmek olarak belirlemiştir.

Çalışma betimsel bir çalışma olup tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Veriler, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında güzel sanatlar lisesi müzik bölümünde görev yapan öğretmenlere uygulanan görüşme sorularından ve bu alanda uzman kişilerle yapılan görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Çalışma süresince edinilen bilgiler ve programdaki değişiklikler ayrıntılı olarak sunulmuştur. AGSL'nin kuruluşundan bugüne kadarki tüm müfredat değişiklikleri ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenler ve uzmanlar programdaki değişikliklerin iyi niyetli bir yaklaşımla yapıldığını söyleseler de alt yapı eksikliğinin mevcut programların kullanımında sorun yaratabileceğini söylemektedir.

Hatipoğlu(2017), “Güzel Sanatlar Liseleri 1997 ve 2016 Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programlarının karşılaştırılması” isimli yüksek lisans çalışmasında güzel sanatlar liselerinde ders olarak okutulan Çoksesli Koro (Yıllara göre değişen isimleri: Koro ve Batı Müziği Koro Eğitimi) dersinin 1997 yılı öğretim programı ile 2016 yılı öğretim programının benzerlik ve farklılıklarını karşılaştırmıştır. Bu çalışmada mesleki eğitim veren güzel sanatlar liselerinde koro dersinin amaçları, müziğin ülkemizdeki çokseslilik açısından incelenmesi, insan ve müzik eğitimi konularının incelenmesi üzerine yaklaşımlar araştırılmıştır.

Çoksesli koronun kazanımları, Milli Eğitim Bakanlığı, Orta Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından derlenen program ve okutulan ders kitapları esas alınarak incelenmiştir. Batı Müziği Koro Eğitimi müfredatı 1997 yılından beri yazılmakta ve öğretilmekte olup; konu başlıkları, kelime dağarcığı, hedefler ve kazanımlar içerik açısından kontrol edildi.

Bu çalışma ile 1997 müfredatında ilk kez ders kitaplarında yer alan koro dersinin 2016 yılındaki değişimleri ve benzerlikleri ele alınmıştır. Bu çalışma ile 1997 yılından itibaren

Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü öğretim programında yer alan koro dersi programı, dersin amaçları dikkate alınarak gözden geçirilmiş ve programla arasındaki benzerlikler ve farklılıklar incelenmiştir.

Özgül & Temiz'in (2014), "Batı Müziği Koro Eğitimi Öğretim Programı Ünitelerinin Uygulamada Yeterliliği Açısından Öğretmenlerce Değerlendirilmesi" başlıklı makale çalışmasında; ülkemizde sanat ve spor Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin başlangıcından günümüze kadar olan süreçte müzik eğitim programında koro eğitimi programı incelenmiştir. Geliştirilmekte olan en yeni koro programı olan 12. Sınıf Batı Korosu Programı'nın müfredat üniteleri açısından uygunluğuna ilişkin öğretmen görüşleri belirlenmiştir. Araştırmada betimsel yöntem izlenmiş olup, Türkiye'deki Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin öğretim kadrosu incelenerek Koro öğretmeni bulunan 11 Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi örneklem olarak belirlenmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmış ve anket 46 sorudan oluşmuştur. Anket için uzman görüşü alınmış ve kapsam geçerliliği açısından uygun bulunmuş ve güvenirlik katsayısı (Cronbach Alpha) 0,87 olarak hesaplanmıştır. İstatistiksel analizi için SPSS16 programının tanımlayıcı istatistiksel analiz teknikleri kullanılmış. Araştırmada elde edilen verilerden hareketle 12. Sınıf Batı Müziği Koro Eğitimi dersi müfredat ünitelerinin öğretmenlerin görüşüne göre uygulamada yeterli olmadığı sonucuna varılmıştır.

İstanbul & Özçimen'in (2013), "GSL Öğrencilerinin Bireysel Ses Eğitimi ve Koro Eğitimi Derslerinde Yaşadıkları Sorunların Ders Çizelgesi Açısından Değerlendirilmesi (Niğde Örneği)" başlıklı makale çalışması, GSL öğrencilerinin, haftalık ders çizelgesi doğrultusunda BSE ve Koro Eğitimi derslerinin sınıflara göre dağılımı ve öğrencilerin ders saatlerinde yaşadıkları sorunları incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, Niğde GSL müzik bölümü 9. ve 12. Sınıf öğrencilerinden çalışma grubundaki öğrencilerin görüşlerini almak için odak grup görüşmesi yöntemi, konu ile ilgili BSE öğretmenin görüşünü almak için ise bireysel görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda BSE ve koro eğitimi derslerine ilişkin öğretmen görüşleri ile öğrenci görüşlerinin tutarlı olduğu, ders saatlerinin kazanım hedeflerini gerçekleştirmek için yeterli olmadığı, BSE ve koro eğitimi derslerinin 9. sınıftan itibaren haftalık programa dahil edilmesi gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Özgül (2010), “Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Müzik Bölümlerinin 12. Sınıf Batı Müziği Koro Eğitimi Öğretim Programının Uygulanabilirliğini Hakkında Öğretmen Görüşleri” başlıklı yüksek lisans tezinde, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin kuruluşundan günümüze kadar müzik bölümü programında yer alan koro eğitimi programı incelemiş ve uygulanan son koro dersi öğretim programı olan 12. sınıf Batı Müziği Koro Eğitimi dersi öğretim programının uygulanabilirliği hakkında öğretmen görüşlerini belirlemiştir.

Bu tespitlerle programın uygulamadaki durumunun öğretmenler açısından olumlu ve olumsuz yanlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Betimsel araştırma modelinin kullanıldığı çalışmada, örneklem sayısı belirlenirken mevcut sayısı 33 olan Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin sayının üçte biri şeklinde belirlenmiştir.

Araştırmada ele alınan konulara ilişkin veriler anket tekniği kullanılarak toplanmıştır. 12. Sınıf Batı müziği koro eğitiminde müfredatın uygulanabilirliğine ilişkin anketin sonuçları, programın tanımı, kavramları, ilke ve açıklamaları, öğrenci merkezli yapısı, genel amacı, ölçme ve değerlendirme, program ünitelerinin niteliği açısından eksik olduğu sonucuna varılmıştır.

Özgül & Temiz’in (2010), “Kuruluşundan İtibaren Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Müzik Bölümü Öğretim Programlarında Son Sınıf Koro Dersi Öğretim Programlarının Niteliği” başlıklı çalışmasında, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin kuruluşundan bu yana müzik bölümü müfredatlarında yer alan koro eğitiminin amaçları doğrultusunda, bu iki türün ortak yönlerini ve farklılıklarını ortaya koyan birçok karar alınmıştır. Araştırma sonuçları, orijinal program ile mevcut program arasında önemli bir fark olduğunu, bu üç programın kademeli olarak yenilenip yaygınlaştırıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

2.3. Müzik Eğitiminde Program Değerlendirmeye Yönelik Araştırmalar

Çağlak’ın (2016), “2009 yılında kabul edilen ortaöğretim müzik programının müzik öğretmenleri görüşleri doğrultusunda incelenmesi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında; 2009 yılında onaylanan müzik dersi programının Anadolu liselerinde uyumla düzeyini belirlemek amacıyla y661apılmıştır. Müzik öğretmenlerinin görüşlerinin esas alınarak yapıldığı bu çalışma; nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği kullanılarak 40 müzik öğretmenine uygulanmıştır.

Müzik dersinin Anadolu Liselerinde işleniş konusunda bir yol gösterici olması açısından önemli olan bu araştırmada, Müzik derslerinin işleniş biçimindeki değişiklikler, kullanılan

materyaller, derslerde kullanılan kaynak türleri ve müfredatta karşılaşılan sorunlar ele alınmış, sonuç olarak da Okullarda ortaöğretim müzik programlarının hedeflenen düzeyde uygulanamadığı ortaya çıkmıştır.

Okur'un (2017); "Müzik Öğretmenliği Bölümünde Okutulan Koro ve Yönetimi Dersinin Süre ve İçerik Açısından Değerlendirilmesi (Sivas Örneği)" adlı yüksek lisans tez çalışmasında; müzik eğitimi bölümlerinde son sınıfta okutulan "Koro ve Yönetimi Dersi" süre ve içerik açısından değerlendirilmiş, dersin içeriğinde yer alan dönem eserlerinin uzman görüşü doğrultusunda değerlendirilmeleri yapılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı bu çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; ders süresini yetersiz bulan öğretim elemanları aynı zamanda Romantik döneme ait eserlere fazla zaman ayıramadıklarını belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan öğrenciler de ders süresinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Özakçe'nin (2019); Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Bireysel Ses Eğitimi Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi" adlı yüksek lisans tez çalışmasında; bireysel ses eğitimi dersinin öğretim elemanlarının görüşleriyle değerlendirilmeleri amaçlanmıştır. Müzik eğitimi fakültelerinde görevli 15 ders öğretmenine uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme sonucunda; bireysel ses eğitimi dersi programının içerik olarak belirtilen hedefleri karşılamadığı, öğrenme-öğretme sürecinde hedef davranışlara ulaşılmadığı, bunun yanı sıra öğrencilerin bireysel farklılıkları, teknik donanım eksikliği, ders öğretmenlerinin deneyimleri göz önüne alınarak programda değişikliklerin yapıldığı, ve alanında uzman eksikliğinden kaynaklı olumsuzlukların yaşandığı, ders süresinin de kısıtlı olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

2.4. Müzik Eğitiminde Ölçek Geliştirmeye Yönelik İlgili Araştırmalar

Çelik'in (2020); "Müzik Eğitimi Kapsamında Yapılan Ölçek Geliştirme Çalışmalarının Çok Yönlü İncelenmesi" adlı yüksek lisans tez çalışmasında; 1997-2019 yılları arasında geliştirilen 58 ölçek sistematik olarak incelenmiş ve çalışmanın içeriğine göre farklı kategorik gruplar oluşturulmuştur. Ölçekler nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiş ve toplamda 11 farklı kategori ve 58 ölçek elde edilmiştir. Müzik eğitimi kapsamında yapılan ölçek geliştirme çalışmalarının %93,1'inin (n:54) geliştirme, %6,9'un (n:4) ise uyarlama çalışması olduğu görülmüştür. Koro ve ses eğitimi alanında ise sadece 6 ölçek geliştirme çalışmasının yapıldığı tespit edilmiştir. Yapılan ölçek geliştirme çalışmalarının;

- Büyükcengiz'in (2019), "Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Koro Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezi,
- Ekici'nin (2012), "Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin geliştirilmesi" adlı makale çalışması,
- Ekici'nin (2017), "Bireysel ses eğitimi dersine yönelik motivasyon ölçeği geliştirme" adlı makale çalışması,
- Görücü'nün (2014), "Koro Eğitimi ve Nefes Egzersizleri Tutum Ölçeği Geliştirilmesi ve Öğrencilerin Tutumlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezi,
- Sarıçiftçi'nin (2014), "Koro dersi motivasyon ölçeği geliştirilmesi ve öğrencilerin motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması olarak incelenmesi" başlıklı doktora tezi,
- Yazar'ın (2010), "Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Performans Ölçeği Geliştirme Çalışması" başlıklı yüksek lisans tezi olduğu görülmektedir.

Yapılan inceleme sonucunda çalışmaların daha çok "Tutum, Motivasyon ve Performans Ölçekleri" geliştirmeye yönelik olduğu görülmektedir. Çoksesli koro dersi öğretim programının değerlendirilmesine yönelik bir ölçeğin geliştirilmediği tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde sırasıyla; “Eğitim ve öğretim, eğitim ve öğretim programı, öğretim programı öğeleri (hedef, içerik, eğitim-öğretim durumları, değerlendirme), program değerlendirme, program değerlendirme modelleri, güzel sanatlar lisesi, çoksesli koro eğitimi, çoksesli koro eğitimi dersi ve önemi, çoksesli koro dersi öğretim programının içeriği (vizyonu-yaklaşımı, amaç- hedefleri, programda yer alan üniteler ve kazanımlar), tarihsel süreçte çoksesli koro dersi öğretim programında yaşanan değişiklikler” başlıklarına yer verilmiştir.

3.1. Eğitim ve Öğretim

İnsanın yaşamı boyunca değişimini ve gelişmesini hedefleyen eğitim, kişinin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda farklı alanlarda bireysel gelişmelerine de olanak sağlamaktadır. Değişim ve gelişim temeline dayanan eğitim kavramı birçok araştırmacı tarafından farklı boyutlarda incelenmiş ve tanımlanmıştır.

Bu tanımlara bakıldığında; Erden, kişinin kendi deneyimlemeleri yoluyla bireysel davranış değişikliği yaratma süreci (Erden, 2007, s.13) olarak tanımlamakta, Ertürk (1991) ise eğitimi; bir kişinin davranışında kendi deneyimi aracılığıyla bilinçli olarak istenen değişiklikleri oluşturma süreci olarak tanımlar(s.12).

Yopalak & Yazıcı (2014) ise yapmış oldukları tanımda eğitimi şu şekilde tanımlamaktadır: Farklı dönemlerde farklı bakış açıları ve tanımları ile eğitimin temel görevi, dünü, bugünü ve geleceği algılayıp yorumlayabilen, içinde yaşadığı topluma uyum sağlayabilen, farklı kültürleri anlayan, yaratıcı problemler çözebilen insanlar yetiştirmektir (s.115).

Laçın'e göre ise eğitim, “bireyde var olan bilgi ve değerleri açığa çıkararak, sahip olduğu bilgi ve değerlere işlevsellik kazandırılması için gerekli olan bir süreçtir” (Laçın, 2019,

s.8). Bu tanımlara bakıldığında bazı farklılıklar görülse de eğitim kavramının temellerinde birçok benzerlik bulunmaktadır. Bu benzerlikler doğrultusunda eğitimin üç temel özelliğinin olduğu ifade edilmektedir. Bunlar;

- 1.“Eğitim bir süreçtir: İnsanın gelişimi ve öğrenmesi sürekli olduğundan eğitim de sürekli dir. Yaşam boyu sürer. Öğrenmenin oluştuğu her ortamda bir eğitim sürecinden söz edilebilir.
- 2.Eğitim sonucunda bireyde davranış değişikliği oluşur. Eğitimi amacı bireylerde olumlu yönde davranış değişikliği sağlamaktır. Bu nedenle eğitimin sonucunda bireyin davranışlarında gözlenebilir, ölçülebilir ve istendik yönde değişiklik olması beklenir.
- 3.Davranış değişikliği bireyin yaşantıları sonucunda oluşur. Eğitim yaşantılarla gerçekleşir. Çünkü davranış değişikliği bireyin, diğer bireylerle ve çevre ile etkileşimi sonucunda meydana gelmektedir. Yaşantı bireyin çevresiyle kurduğu etkileşim sonucunda bireyde kalan izler olduğuna göre bu izler birikmekte ve bireyin davranışlarında değişikliğe neden olmaktadır” (Gültekin, 2017, s. 4).

3.2. Eğitim ve Öğretim Programı

Eğitim programının kavramsal olarak kökeni incelendiğinde; “Latince ‘yarışan atlı arabanın izlediği rota’ veya ‘Yunan askerlerinin koşu-savaş arabalarının izlediği yol analımına gelmektedir. Bir işin veya oluşun akışına işaret eden bu kavram, eğitimde ‘öğrenilen veya öğretilene’ işaret eder” (Karakaya’dan aktaran Akpınar, 2017).

Eğitim programı hakkında farklı tanımlarla da karşılaşmak mümkündür. Yapılan tanımlardan bazıları şunlardır:

- Demirel (2015); okul içinde ve dışında planlı etkinlikler yoluyla öğrencilere sunulan öğrenme deneyimlerinin mekanizmasıdır.
- Sönmez (2008) eğitim programını, planlı ve programlı eğitim ve değerlendirme durumlarını içeren süreçte bireyin ulaşmak istediği durumlar bütünü olarak değerlendirir. (Sönmez’den Aktaran Toker, 2018).
- Varış (1988) eğitim programını, Milli eğitim politikasıyla çalışmayan, çocuklar, gençler ve yetişkinler için düzenlenen tüm faaliyet ve deneyimleri içeren, kurumun amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik eğitim ve faaliyetler olarak tanımlar.
- Elliott (2009) eğitim programını, bilginin sistematik olarak yeniden yapılandırılması yoluyla planlı ve rehberli öğrenme deneyimleri ve amaçlanan öğrenme sonuçları olarak ifade etmektedir.

Yapılan açıklamalar doğrultusunda eğitim programını, eğitim faaliyetlerinin planlı bir şekilde yapılmasına olanak sağlayan düzenek olarak ifade edebiliriz. Eğitim programı tek başına yürütülen bir program olmayıp, süreç içerisinde alt birimleri tarafından

desteklenmektedir. Akpınar (2017) da yapmış olduğu çalışmada eğitim programının alt birimlerini şu şekilde belirtmektedir.

“Eğitim programı, çeşitli alt programları içeren, pek çok etkinlikten oluşan çok boyutlu, kapsamlı ve karışık bir bütündür. Bu bütünlük çerçevesinde, okuldaki tüm alt programların toplamını oluşturduğu bilinmektedir. Eğitim programının alt öğeleri ders dışı etkinlikler ve ders içi etkinlikler olarak ikiye ayrılmaktadır.

Ders içi etkinlikleri, öğretim ve ders programı öğeleri oluşturmaktadır. Ders içi etkinlikleri içeriğinde bulunduran öğretim programı, eğitim programının temelini oluşturmakta ve dersin hedef, içerik, süreç ve değerlendirme bölümleri buna göre yapılmaktadır” (Akpınar’dan aktaran Laçın, 2019, s. 10).

Erden (1998) ise eğitim programını destekleyen alt birimleri, ders dışı faaliyet programları, rehberlik programları ve öğretim programları olarak ele almaktadır.

Eğitim programının en önemli alt birimlerinden biri olan öğretim programı, sadece öğrenme amacıyla çevresel koşulları planlama, yürütme ve değerlendirme süreci olarak tanımlanırken (Aydın, 2003), Demirel, kişinin okul içinde ve dışında kazanması gereken bir dersin öğretimi ile ilgili tüm etkinlikleri içeren bir deneyim mekanizması olarak tanımlar (Demirel, 2013).

Ders öğretmeninin ders süresince konunun aktarılmasını nasıl gerçekleştirmesi gerektiği, aktarma sürecinde yaşanabilecek olumsuzluklara karşı nasıl davranılması gerektiği gibi konular da öğretim programı içerisinde yer almakta, dersin en iyi şekilde aktarılmasında öğretmene yol göstermektedir.

Öğretim programının uyulması gereken katı kuralların olduğu bir plan olmadığını vurgulayan Dodge, Trister, & Others (1988) öğretmenler için hazırlanmış bir klavuz olduğunu ve programda öğretmenlerin çocuklara yaratıcı olmaları için bir rehber görevi verildiğini aynı zamanda öğretmene de özgürlük ve destek sunduğunu ifade etmektedirler (s. 384).

Bülbül (2018); eğitimin her bir ders için ayrı ayrı öğretim programlarının hazırlanarak yapıldığını ifade ederek, eğitimin güncelliğinin öğretim programının güncellenmesini de etkilediğini vurgulamaktadır.

Şekil 1. Öğretim Programının temel öğeleri

Şeker, H. (2017). Program Değerlendirme. H. Şeker içinde, *Eğitimde Program Geliştirme Kavramlar Yaklaşımlar* (s. 183-216). Ankara: Anı.

3.3. Öğretim Programı Temel Öğeleri

3.3.1. Hedef

Hedef, bir programda ‘ne öğretilmeli, öğretimin amacı nedir ve neden öğretilmelidir? sorularına cevap arar.’ Kısaca bu bölümde öğrencinin ne öğreneceğini ve öğretmenin de ne öğreteceğinin belirlendiği bölümdür (Demirel, 2015).

Varış’a göre (1996), program geliştirme sürecinde hedefler hem bireyler hem de toplum için önemlidir. Bunlar:

- Okulun rolüne karar verir.
- Karar vermeye rehberlik eder.
- Okuldaki öğrenme deneyimlerinin seçimine rehberlik eder.
- Öğrencinin gelişmesine rehberlik eder.

- Hedefler, program değerlendirmesinin temelini oluşturur.
- Programın geliştirilmesine izin verir (Varış, 1996)

Bir başka tanımda hedefler, bu süreçte birçok bilgi ve beceriye sahip kişilere program dahilinde eğitim girdisi sağlayarak bu süreçte bir kişiden beklenenler olarak tanımlanmaktadır (Görgeç, 2017)

3.3.2. İçerik

Eğitimi programının önemli ikinci ögesi olan ‘içerik’te ‘ne öğreteceğiz?’ sorusuna cevap aranır (Demirel, 2015).

İçerik, öğretilecek konuların amaca giden yolda sıralı bir biçimde verilmesi gerektiğine dikkat çekmektedir. Bu konuya özellikle dikkat çeken Sönmez (2001) yapmış olduğu açıklamada “içeriğin hedef davranışlarla tutarlı, çağdaş, bilimsel, sanatsal, felsefî bilgiye donanık, öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine uygun, somuttan soyuta, basitten karmaşığa, kolaydan zora ve birbirinin önkoşulu, bilinenden bilinmeyene, kendi içinde mantıklı bir tutarlılığı olacak şekilde düzenlenmesi gerektiğini belirtmektedir (Sönmez’den aktaran Aksu, 2020, s.7).

Varış (1998) ise içerik konusunu şu şekilde ele almaktadır: olguların ve olayların ezberlenmek üzere ansiklopedik bir şekilde bir araya getirilmesi değil, yaşama alanlarının anlam taşıyan bölümlerinin aktif bir çabayla düzenlenmesidir. İçerik hazırlanırken önemli olan en temel iki kriterden birisi toplumsal fayda, diğeri ise bireysel faydadır (Varış’tan aktaran Kaya, 2008, s. 16).

3.3.3. Eğitim Durumları (Öğrenme-Öğretme Durumları)

Eğitim programının üçüncü önemli basamağı olan *eğitim durumları* programın süreç boyutunu oluşturmaktadır. Bu süreç boyutunda belirlenen hedeflere veya çıktılara nasıl ulaşacağınızı planladığınız ve organize ettiğiniz bölümdür (Aksu, 2020, s. 8).

Demirel (2015) eğitim durumlarını, öğrencilerin istenen davranışlarda bulunmalarına izin veren öğrenme deneyiminin düzenlenmesinin bu aşamada gerçekleştiğini vurgular. Öğrenciyi hedefe ulaştırmak için öğretme etkinliklerinin çok iyi bir şekilde belirlenmesi, sonuca giden sürecin etkin olmasını sağlamaktadır. Çok iyi bir şekilde

planlanmalı ve uygulanması gereken bu bölümde öğrenci odaklı çalışılması öngörülmektedir.

Eğitim durumunda öğrenciyi hedefegötürenhazırlık aşamasında birçok yöntemin kullanılabileceği görülmektedir. Bireysel farklılıklar, hazırbulunuşluk düzeyleri, fiziksel ortam gibi değişkenlerin varlığı farklı yöntemlerin ele alınmasını ve uygulanmasını gerektirmektedir. Müzik eğitimi alanında eğitim durumlarını incelediğimizdeise,“genel müzik öğretim yöntemleri (düz anlatım, tartışma, grup çalışması), özel müzik öğretim yöntemleri (Dalcroze, Kodaly, Orff, Suziki) programın öngördüğü çevre ve ortam (yalıtlımlı ve yeterli büyüklükte müzik sınıfı, piyano, bilgisayar ve projeksiyon cihazın, ses kayıtları, notalar...) gibi pek çok unsur eğitim durumları içerisinde bulunan değişkenleri ifade etmektedir. Öğretmenler ise bulundukları ortamın imkanları doğrultusunda bu değişkenleri kullanmaktadır (MEB, 2009).

3.3.4. Ölçme – Değerlendirme Durumları

Ölçme ve değerlendirme durumu bir programın çıktısı olarak ele alınmaktadır. Programın başında konulan hedefe süreç içerisinde ne derece ulaşıldığı bu bölümden elde edilen sonuçlara göre değerlendirilmektedir.

Ölçme ve değerlendirme ile ilgili tanımlara baktığımızda;

Akpınar (2017); “Öğretim programında “Ne kadar?” ve “Ne düzeyde “ sorularına cevap verir. Bu bölüm ölçme-değerlendirme ve durum belirleme etkinliklerini kapsar. Sınama durumları, öğretim programının uygulanması sonucunda, öğrencilerin öngörülen hedef davranışları ne düzeyde kazandıkları hakkında yargıya varma sürecidir” (s. 168).

Erden (1998) ise öğrencilerin hedeflere ulaşma derecelerinin çeşitli ölçme araçları ile saptandığını, amaca ulaşma ve eğitim etkinliklerinin etkililiği konusunda öğretmenlere ve öğrencilere geribildirim sağladığını belirtmektedir (Erden’den aktaran Aksu, 2020).

Çağdaş dönem anlayışına göre ölçme değerlendirme öğrenciyi tamamen elemek anlayışıyla yapılmamakta, öğrencinin hangi alanda neyi ne kadar bildiği hakkında öğrenciyi bilgilendirmek, eksik olduğu bölümleri ortaya çıkarmak ve eksik olduğu konular üzerinde yoğunlaşması gerektiğini bildirmektedir.

3.4. Eğitimde Program Değerlendirme

Eğitim programları, program geliştirme ilkeleri gözetilerek uygulandığı ülkenin gerçeklerine, bireyin özelliklerine, toplumun ve bireylerin istek ve gereksinimlerine, uzak ve yakın geleceğin hedeflerine göre hazırlanmalıdır (Gözütok, 2003). Ancak bu şekilde hazırlanan programlar başarılı olabilir. Ayrıca gelişmiş ülkelerin toplumsal değerlerine ve kültürüne uymayan programların başarılı olma olasılığı düşüktür. Eğitim programları sadece bilimsel ve teknolojik gelişmelerden değil, aynı zamanda ülkenin kültürü, değerleri ve liderlik tarzından da etkilenir. Bu anlamda uygulamanın başarısı, zamanında ve doğru bir şekilde hazırlanmasına da bağlıdır (Aykaç, 2011).

Eğitim programı, eğitim ve öğretimde günün bağlamı dikkate alınarak geliştirilecek bir yapıya sahiptir, kültürle etkileşim halindedir ve toplumsal yaşamın önemli bir parçasıdır. Bu durumda, müfredatın günün gerçeklerine uyum sağlamak için sık sık revizyon ve düzenlemelerle revize edilmesi gerekir (Türkmen, 2020).

Gözütok (1999) program değerlendirmeyi programın herhangi bir ögesinin değiştirilmesi, düzenlenmesinin bir ölçme aracı doğrultusunda yapılarak, programın geçerliliği, etkililiği hakkında karar verme süreci olarak tanımlamaktadır.

Patton (2002) ise; program değerlendirmeyi programın etkinliğini artırmak veya gelecekteki programların temelini atmak için bir programın faaliyetleri, işlevleri ve sonuçları hakkında sistematik bilgi toplaması şeklinde yorumlamaktadır.

Program değerlendirmeleri, eğitim programının yenilenmesini sağlayarak gelişimini ve uygulamasını desteklemek için yapılır. Program değerlendirmedeki amaç programın sürekliliğini sağlamaktır (Klenowski, 2010).

Güven & İleri (2006); öğretim programlarının, bireylerin istedik davranışlara ulaşmaları, belirledikleri hedeflere ulaşmaları sürecine en baştan ne ölçüde rehberlik ettiği konusunda geribildirim almak ve öğretim sürecinde ortaya çıkan eksikliklerin ve sıkıntıların giderilmesi için değerlendirilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir.

Yapılan tanımlar doğrultusunda bir eğitim programının değerlendirmesinin, programın başarısının ölçülmesi için planlanan ve uygulanan sistemli ve objektif bir süreç olduğu görülmektedir.

Bu doğrultuda yapılması gereken programın düzenli aralıklarla değerlendirilmesi ve değerlendirme sonucuna göre programın yenilenmesi aşamalarıdır.

Eğitimde program değerlendirme sürecinde üç temel öge öne çıkmaktadır.

1. Verilerin düzenli olarak toplanması
2. Verilerin bir ölçüt doğrultusunda analiz edilmesi
3. Analiz sonucu gözönünde bulundurularak karar verilmesi (Şeker, 2017).

Temel öğerler ele alındığında, program değerlendirme sürecinde çeşitli araç gereçlerin kullanılarak verilerin toplandığı, analiz edildiği, elde edilen sonuçların sonuçların değerlendirildiği ve gerekli değişikliklerin yapıldığı görülmektedir.

Eğitim programının değerlendirmesini ‘özel’ ve ‘genel’ olarak ele alan Özdemir (2009), programda öğrencilerin belirlenen hedefi öğrenme düzeylerinin belirlenerek, eksikliklerin tespit edilmesi ve bu eksikliklerin giderilmesine çalışılmasının değerlendirmenin özel boyutunu, genel boyutunun ise, uygulanan programın başarı düzeyinin tespit edilmesine yönelik olduğunu ifade etmektedir.

Albuz (2004); program değerlendirme konusunu ele aldığı çalışmada hazırlanan, planlanan bir öğretim programının kalitesinin ne olduğuna ulaşmak istendiğinde, o programın geçerliliğine ve tutarlılığına bakılması gerektiğini, bununla birlikte değerlendirme prosedürleri izlenerek belirlenen kriterlere göre değerlendirilip program hakkında hüküm verilebileceğini belirtmektedir.

Bir eğitim programının değerlendirilme sürecinde üç tür değerlendirmenin olduğu görülmekte ve bu değerlendirme süreçleri sonucunda değerlendirilen programlar ile ilgili kararlar alınmaktadır. Bunlar;

1. Yansıtıcı (reflective) değerlendirme
2. Biçimlendirici (formative) değerlendirme
3. Düzey belirleyici (summative) değerlendirme

Yansıtıcı değerlendirme eğitim programı projesinin uygulanmadan önce ilgili bölümlerle istişare edilerek değerlendirilmesini içerir (Yaşar’dan aktaran Özdemir, 2009). Biçimlendirici değerlendirmede amaç öğretim sürecini değerlendirmek ve öğrencilerin süreçte yaşadıkları öğrenme güçlüklerini ve boşluklarını tespit etmek ve gerekli düzeltmeleri yapmaktır. Geri bildirim sağlayarak ve programı izleyerek önlemler almamıza yardımcı olur (Akpınar, 2017). Özetle mevcut programların performansı hakkında geri bildirim sağlamak için bir süreç incelemesi yapar. Düzey belirleyici değerlendirme

alışmaları ise hem öğretme-öğrenme süreci sonunda öğrenmenin hem de programı uygulamadan önceki öğrenmenin ne ölçüde yer aldığını belirlemektedir (Yaşar’dan aktaran zdemir, 2009). “Program amacına ulaştı mı?” ve “Nasıl başardık?” sorularına cevap ararken öğrenme süreci sonunda elde edilen çıktının standartları karşılayıp karşılamadığını ler (Akpınar,2017).

İlköğretim ve ortaöğretim programlarının değerlendirilmesi ve iyileştirilmesi amacıyla MEB ncelikli olarak ‘biçimlendirici değerlendirme’yi ele almakta, bu değerlendirme sonucunda uygulanan programın süreç içerisindeki başarısı, etkililiği, uygulanabilirliği hakkında bilgi toplamaktadır.

3.4.1. Program Değerlendirme Yaklaşımları

Programın başarısının ve uygunluğunun tespit edildiği en önemli aşama olan değerlendirme süreci, programın geliştirilmesi veya yeni programın oluşturulması için temel teşkil etmektedir (Küçükahmet, 2009; Ertürk, 1972). En önemli aşamanın olmasının yanı sıra başlı başına bir bilimsel alan olarak da nitelendirilmekte, program değerlendirme çalışmaları farklı kurumsal yapılarda farklı hedef kitleler üzerinde yürütülmektedir (Emek, 2017).

Yapılan alan araştırması sonucunda farklı kişilerin farklı görüşler çerçevesinde belirttikleri değerlendirme yaklaşımlarının olduğu, kendi isimleriyle tanımlandığı görülmektedir. Bu da bizi, değerlendirmede herkese uyan tek bir yaklaşım olmadığı sonucuna götürmektedir. Levin’in (2010) alışmasında 30 farklı değerlendirme yaklaşımından söz edilirken, Stufflebeam (2000) 1960’a kıyasla günümüzde çok fazla değerlendirme yaklaşımının olduğunu öne sürmekte ve yapmış olduğu çalışmasında, 22 değerlendirme yaklaşımını ele almaktadır (Levin & Stufflebeam’dan aktaran şeker, 2017).

Temel olarak program değerlendirilirken temel olarak şu sorulara cevap aranmaktadır. Akpınar (2017);

1. “Program hedefleri ne ölçüde gerçekleşmektedir?”
2. Programdaki temel aksaklık ve eksiklikler nelerdir?” (s.186).

Belirtilen sorular karşısında bir eğitim programını değerlendirmek amacıyla veri toplama ve toplanan verileri yorumlamada değerlendiriciler farklı yaklaşımlar izlemektedir (Yüksel, 2010). Uzmanlar tarafından oluşturulan değerlendirme modelleri şu şekildedir.

3.4.1.1. Hedefe Dayalı Değerlendirme Modeli

Tyler’ın hedefe dayalı değerlendirme modeli, en eski değerlendirme yaklaşımlarından biridir. Bu model temel olarak program etkilerinin değerlendirilmesine dayanmaktadır. Bu yaklaşımın temel amacı, belirlenen hedeflere ulaşılıp ulaşılmadığının kontrol etmektir (Şeker, 2017). Marsh & Willis (2003) ise hedefe dayalı değerlendirme modelinde amacın, öğrencilerin davranışlarında istenen değişiklikleri sağlamak ve eğitim hedeflerine ulaşmak. Bu amaçla değerlendirmenin, hangi deneyim ve müdahallere ihtiyaç duyulduğuna karar verildikten sonra, hangi davranış değişikliklerinin ne kadarının gerçekleştirdiği ve eğitim programının, müfredatının hangi hedeflere ulaşıldığına karar verilen bir süreç olduğunu belirtmektedirler.

Hedefe dayalı program değerlendirme modeli sonuç olarak, bir programın hedeflerinin belirlenmesi, hedeflere ulaşmak için alınan aksiyonların planlanması, uygulanması ve ölçülmesi gibi etkinliklerin değerlendirildiği bir modeldir. Programın etkili bir şekilde geliştirilmesine yardımcı olan program, değerlendirme sonucunda programın neyi iyi yaptığını ve ne olması gerektiğini daha iyi anlamamıza yardımcı olur.

3.4.1.2. Metfessel –Michael Program Değerlendirme Modeli

Hedef odaklı olan bu model, Tyler’ın değerlendirme modelinin genişletilerek kullanılmasına dayanmaktadır.

Metfessel-Michael modeli, genel hedeflerin, özel hedeflerin, öğrenilen derslerin ve genel program etkinliğini değerlendirmeyi sağlar. Eğitime dahil olanların değerlendirme sürecine doğrudan veya dolaylı olarak dahil olmaları gerektiği ifade edilir (Akpınar, 2017). Bu modelde hedefler genelden özele doğru adım adım sıralanır, sıralanan belirli hedeflere göre ölçme araçları geliştirilir ve uygun forma dönüştürülür. Programda gözlemler yapılır ve veriler toplanır. Son olarak da toplanan veriler analiz edilir (Michael&Metfessel’den aktaran Kocabatmaz, 2011). Metfessel ve Michael’ın modelinin en faydalı yönü, eğitim programının hedeflerine ulaşılmasını yansıtmak için kullanılabilecek çeşitli ölçümler geliştirmesini çabalamasıdır (Popham, 1988).

3.4.1.3. Stake Uygunluk Olasılık Modeli

Profesyonel bir yaklaşımı temsil eden bu modelde değerlendirme, devam eden gözlemsel bir karar verme sürecidir. Modelin yaratıcısı Stake’ye göre, değerlendirme, sezgisel

normlar ve göreceli yargıdan uzak, düzenli ve nesnel bir değerlendirme gerektirmektedir (Akpınar, 2017).

Stake göre; değerlendirme çalışmalarının eksiklikleri göz önünde alındığında, değerlendiriciler, değerlendirme çalışmalarının daha sistematik yollar izlemesini önerir. Bu yönde değerlendiricilerin aşağıdaki soruların cevaplarını bularak bunu başarabileceklerinin belirtir.

- Bu değerlendirme öncelikli olarak tanımlayıcı mı, eleştirel mi yoksa her ikisi de mi?
- Değerlendirme çalışmasının sürecinin veya ürünlerinin girdilerinin tek başına mı yoksa bunların bir kombinasyonunu mu kapsamalı?
- Bu değerlendirme neyin planlandığını ve neyin çıkarılacağını gösterir?
- Bu değerlendirme tek bir programın parçası mı, yoksa iki veya daha fazla program arasında bir karşılaştırma olarak mı yapılmalı?
- Bu değerlendirmenin amacı birden fazla program geliştirmek veya birden fazla program arasında seçim yapmak mı?

Bu sorularla ilgili olarak program değerlendirme süreci karmaşıklık düzeyini kavramsallaştırmaya yönelik ilk girişimlerde biri olan Stake, değerlendirmeye dayalı bilgileri girdi, süreç ve ürün olarak düzenlenebileceğini önermektedir (Stake ve Gredler'den aktaran Altındağ & Korkmaz, 2019).

3.4.1.4. Provus Program Değerlendirmede Farklar Modeli

Tyler'ın geleneğinden türetilen bir başka değerlendirme modeli, Malcom M. Provus tarafından 1960'ların sonlarında yaptığı değerlendirmelerinin ardından geliştirilen modeldir. Bu çalışmada Provus, Pittsburgh devlet okulu okuma programlarının etkililiğini değerlendirir. Provus'un çalışması yöntem tabanlı bir değerlendirme modeli olsa da, temel çıkış noktası Tyler'ın modeline dayanmaktadır (Yüksel, 2010).

Model dört bileşen ve beş safhadan oluşmaktadır. Bu bileşenler:

1. "Program standartlarının tespiti,
2. Program performansının belirlenmesi,
3. Standartlarla performansın karşılaştırılması,
4. Performans ve standartlar arasında farklılık olup olmadığının belirlenmesidir.

Modelin beş safhası ise şunlardır:

1. Tasarım,
2. Kurma,
3. Süreçler/İşlemler,
4. Ürünler,
5. Maliyet.

Bu program değerlendirme sürecinde, elde edilen farklarla ilgili bilgiler aşama aşama karar verme durumunda olan karar vericilere bildirilir ve buna göre karar seçenekleri; sonraki aşamaya gitmek, önceki aşamanın kullanışlılığını (recycle) sağlamak, programı baştan başlatmak ya da performans ve standartları değiştirmek veya programı sonuçlandırmaktır” (Ornstein ve Hunkins’den aktaran Özdemir, 2009, s. 135).

Modelin en güçlü yönü; program tanımını vurgulamak, tanımları dikkatli bir şekilde analiz etmek ve hizmet yararlanıcıları/katılımcıları ile süreçler ve program sonuçları arasındaki bilgi akışını ve bağlantıları sağlayan verilerin etkin kullanımını sağlamaktır (Eviren, 2017).

3.4.1.5. *Stuflenbeam Çevre-Girdi-Süreç-Ürün (CIPP) Program Değerlendirme Modeli*

Bu değerlendirme modeli, “programların, projelerin, personelin, ürünlerin, kurumaların ve sistemlerin biçimlendirici ve toplam değerlendirmelerinde kullanılan kapsamlı bir değerlendirme modelidir. Model ilk olarak 1966 yılında hükümet tarafından kırsal bölgelerdeki okullarda uygulanan programların değerlendirilmesi ve denetlenmesi için geliştirilmiştir” (Yüksel, 2010, s. 68).

Bay ve Karakaya (2006) geleneksel müfredat değerlendirme modellerinde öğrencinin başarılı veya başarısızlık durumları ele aldığını vurgulayarak, aslında bir değerlendirmenin başarılı veya başarısız olma durumlarına nasıl ulaştıklarının araştırılmasından çok, buna neden olan etkenlerin araştırılması olduğunu belirtmektedirler. Doğan (1997) bundan dolayı program değerlendirme sürecinin her yönüyle genişletilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bu değerlendirme amacıyla, öğrenciler, öğretim teknikleri, öğretim kaynakları, programın hedefleri, mezunlarının başarıları ve programdan memnun olma düzeyleri hakkında veri toplamak gerektiğini vurgulamaktadır (Bay, Karakaya ve Doğan’dan aktaran Emek, 2017).

Bu değerlendirme modeli öncelikle kurumun uzun vadeli çabalarına odaklanmaktadır. İleriye dönük programın geliştirilmesi, güçlenmesi ve işlevsel hale gelmesi amaçlanır (Stufflebeam & Shinkfield, 2007). CIPP modeli olarak da bilinen ve çok yönlü bir model olan ‘Stufflebeam Çevre- Girdi- Süreç- Ürün (CIPP) Program Değerlendirme Modeli’ nin esas amacı program hakkında yetkilileri bilgilendirmektir (Akpınar, 2017).

Değerlendirmenin temel amacının kanıtlama değil geliştirme olduğu inancına dayanan bu model, çok çeşitli disiplinlerdeki eğitimciler, profesyoneller ve paydaşlar tarafından kullanılmak üzere tasarlanmıştır (Stufflebeam, 2000).

3.4.1.6. Stake İhtiyaca Cevap Verici Değerlendirme Modeli

Stake'e göre ihtiyaca cevap verici değerlendirme, eğitim programlarını ve diğer programları değerlendirmek için bir yaklaşımdır. Diğer yaklaşımların çoğuyla karşılaştırıldığında bu yaklaşım, programın etkinliklerine, programın benzersizliğine ve programa dahil olanların sosyal çoğunluğuna dikkat çeker. Bu yaklaşımın önemli bir özelliği, programla ilgili temel konulara (sorunlara) ve sorunlara özel olarak kabul edilmiş yanıtlara dayanmasıdır. Bu yaklaşım, program teorisi veya belirtilen hedeflerden ziyade paydaş endişelerini ele almak için özel olarak tasarlanmıştır. (Stake, 2003).

Metsefel-Michael modeli gibi, Stake modeli de değerlendirmenin sürekliliğini gerektirir. Stake, nesnel sonuçlar elde etmek için, değerlendiricilerin sezgisel kurallardan veya göreceli perspektiflerden uzak, düzenli değerlendirme süreçleri için ilkeler oluşturması gerektiğini söyledi. (Eviren, 2017).

3.4.1.7. Eisner Eğitsel Uzmanlık ve Eleştiri Program Değerlendirme Modeli

E. Eisner, 1970'lerde çeşitli çalışmalarında hümanist bir yaklaşıma dayalı benzersiz bir pedagojik uzmanlık/eleştiri modeli sunmuştur. Eisner'in modeli, zengin, yüksek kaliteli eğitim deneyimini tanımlamayı amaçlar.

Eisner'a göre, eğitim eleştirisi sürecini yürütmek için, değerlendirecek kişilerin aşağıdaki sorulara cevap aramalıdır:

- “Öğretim yılı süresince okulda yeni programın sonucu olarak neler gerçekleşti?
- Önemli olaylar ya da durumlar nelerdi?

- Bu durumlar nelerden kaynaklandı?
- Katılımcılar bu durumlara nasıl tepkiler verdiler?
- Öğrenciler yeni programın uygulanmasından neler öğrendiler? vb.

Eisner, sınıf içi etkinliklerin etkili ve tarafsız bir şekilde değerlendirilmesinin alanında uzman kişiler gerektirdiğine dikkat çekmektedir. Eisner'in modeli, birbiriyle ilişkili üç süreci kapsamaktadır. Bunlar: 1. Betimleme, 2. Yorumlama ve 3. Değerlendirme' dir (Marsh ve Willis; Ornstein ve Hunkins'den aktaran Özdemir , 2009).

Eğitim profesyonellerinin, öğretim materyalleri, sınıfların fiziksel özellikleri, program kalitesini etkileyen etkinlikler ve öğretme ve öğrenme süreçleri dahil olmak üzere tüm değişkenlere odaklanması gerekir. Öğretmenin görevi programı değerlendirmek ve program hakkında farkındalık yaratmaktır, eleştirmenler ise öğretmenin değerlendirmesini eleştirmeyi amaçlar (Ornstein ve Hunkins, 2014).

3.4.1.8. Saylor-Alexander –Lewis Modeli

Galen Saylor ve meslektaşları Alexander ve Lewis tarafından 1981 yılında çeşitli program değerlendirme modellerinden sonuçlar çıkararak geliştirilen bir modeldir. Bu model, hem değerlendirmenizi hedeflere dayandırmak istediğinizde hem de süreçlerinizi ve programlarınızı tüm yönleriyle değerlendirmeye dayalı bir yaklaşım benimsemek istediğinizde kullanışlıdır. Program etkinliğini belirlemek için modelde hem biçimlendirici hem de özetleyici değerlendirme araçları ve yöntemleri kullanılmaktadır (Özdemir, 2009).

Bu model etkili geribildirim sistemlerine odaklanır. Farklı departmanlar/kişiler tarafından oluşturulan program hedefleri ve eğitim içerikleri, diğer departmanlar/kişiler tarafından uygulanmakta ve değerlendirilmektedir. Eğitim programının her bir bileşeni ayrı ayrı değerlendirildikten sonra elde edilen bilgiler etkin bir geribildirim sistemi ile tüm paydaşlarla paylaşılmaktadır (Eviren, 2017).

3.4.1.9. Programın Öğelerine Dayalı Değerlendirme

Bir program değerlendirme sürecinde sadece programın hedeflerinin ya da amaçlarının değerlendirilmesi, o programın tam anlamıyla değerlendirildiği anlamına gelmemektedir. Programdaki diğer öğelerde yaşanan aksilikleri ve eksiklikleri bu yöntemler doğrultusunda belirlemek oldukça güç görünmektedir. Öğretim programı, programı oluşturan bütün

unsurların anlamlı ilişkiler içinde birbirine bağlı kombinasyonlarından oluşan dinamik bir bütündür. Öğeler arasında dinamik bir ilişki vardır, bu nedenle bir öğeyi değiştirmek diğerlerini etkiler (Aykaç, 2005). Bu nedenle, bir program düşünülürken, bu yönlerin her biri ayrı ayrı ele alınmalı ve genel programla ilişkilendirilmelidir. (Aykaç, Küçük, Kartal, Tilkibaş, & Keskin, 2011)

Akpınar (2017) program hakkında bir bütün olarak bilgi almak için programın tüm unsurlarına ve uygulama sürecine bakılması gerektiğini belirterek, program ögesi değerlendirme yaklaşımında değerlendirilecek hususları ve bu yönlerde cevaplanması gereken soruları aşağıdaki şekilde ifade etmektedir.

1. *“Genel ve özel hedeflerin değerlendirilmesi: Hedefler, toplumun beklenti ve ihtiyaçlarına uygun mudur? Hedefler, öğrenci ihtiyaçlarına uygun mudur? Hedefler konu alanının özelliklerine uygun mudur? Hedefler, birbirleriyle tutarlı mıdır? Hedefler, yeterince açık mıdır? Hedefler, geliştirilecek nitelikte midir?”*
2. *İçeriğin (Kapsamın) değerlendirilmesi: İçerik, hedeflerle tutarlı mıdır? İçerik birbirleriyle tutarlı mıdır? İçerik, öğrenciler için anlamlı ve onların özelliklerine uygun mudur? İçerikte yer alan bilgiler önemli, dayanıklı ve geçerli midir? İçerikteki bilgilerin sunuş sırası öğrenme ilkelerine uygun mudur?”*
3. *Eğitim durumlarının değerlendirilmesi: Eğitim durumları hedeflere ulaştıracak nitelikte midir? Eğitim durumları, içerikteki bilgilerin özelliklerine uygun mudur? Eğitim durumları, öğrenci özelliklerine uygun mudur? Eğitim durumları, öğretim ilkelerine uygun mudur? Eğitim durumları, öğrencinin aktif katılımını sağlayıcı mıdır?”*
4. *Sınama durumlarının değerlendirilmesi: Ölçme araçları ve sonuçları geçerli midir? Ölçme araçları kullanışlı mıdır?”*
5. *Öğeler arası ilişkilerin değerlendirilmesi: Her öge kendinden önceki öğeye bağlı mıdır?”*(Akpınar, 2017, s. 188-189)

Ültanır (2016) eğitim kurumlarının iyileştirilmesi için tüm eğitim programlarının bir değerlendirmeden geçmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Çeşitli alanlarda yaygın olarak kullanılan program değerlendirme kavramı bu araştırmada müzik eğitimi başlığı altında yer alan (Albuz, 2004) çoksesli koro eğitimi ile sınırlandırılacaktır

Müzik eğitiminde, eğitimin kalitesini kontrol etmek ve iyileştirmek için son yıllarda program değerlendirme araştırmalarında bir artış görüldüğünü ifade eden Albuz (2004), müzik eğitimindeki program değerlendirme yaklaşımlarını beş ana kategoride toplamaktadır.

- a) “Eldeki müzik eğitimi/öğretimi programın tasarısına bakarak değerlendirme
- b) Mevcut müzik eğitimi/öğretimi programın uygulandığı ortama bakarak değerlendirme
- c) Müzik eğitim/öğretim programın uygulanması sonucu ortaya çıkan başarıya bakarak değerlendirme
- d) Müzik eğitim/ öğretim programının sonucunda hedeflenen erişime bakarak değerlendirme

e) Müzik eğitim/öğretim programının uygulanması sonucu ortaya çıkan ürüne bakarak değerlendirme olarak sıralanabilir”(Ertürk’ten aktaran Albuz, 2004, s.11).

3.5. Müzik Eğitimi ve Öğretimi

‘Eğitim’ ve ‘öğretim’ kavramlarında olduğu gibi ‘müzik eğitimi’ ve ‘müzik öğretimi’ kavramları da çoğu kez birbirleriyle karıştırılmakta veya birbirlerinin yerlerine kullanılmaktadır. Yapılan tanımlar göz önünde bulundurulduğunda, müzik eğitimi bireyde müzikal davranış değişikliği oluşturma süreci olarak değerlendirirken, müzik öğretimi ise; bu müzikal davranış değişikliğinin bir plan ve program dahilinde yapılması olarak ifade edilebilir. Uzmanlar tarafından yapılan tanımlara baktığımızda müzik eğitimi ve müzik öğretiminin birbirini tamamlayan unsurlar olduğu da görülmektedir.

Gökçe (2007) İnsan gelişimini etkileyen birçok alanın olduğunu (matematik, fen, edebiyat, felsefe, psikoloji, sosyoloji, kültür, ekonomi, sanat vb.) ve bunların da kendi içinde önemli olduklarını vurgularken sanat eğitiminin bu alanlardan daha üstün olduğunu belirtmekte, müzik eğitiminin de eğitimin önemli bir parçası olduğunu vurgulamaktadır.

Uçan (2005) müzik eğitimini; “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak müzikle ilgili istendik değişme oluşturma süreci olarak tanımlarken (s.61), Çuhadar (2016) müzik eğitimini müziği oluşturan temel yapı taşlarını bireyin yaşamı boyunca bireyin müziksel davranışında arzu edilen davranışları geliştirmek için kullanma süreci olarak benzer bir tanımla getirmiştir.

Müzik öğretimi; planlı ve programlı bir şekilde davranışı değiştirmek için konuya, çevreye ve öğrenene özgü teknikleri kullanır. Müzik eğitimini bu açıdan değerlendirdiğimizde bireylerin yaşına, müzikal eğilimlerine ve faaliyet türüne göre gruplar halinde veya bireysel olarak yapılabileceğini söyleyebiliriz (Yöndem, 2019).

Müzik öğretiminde sabit uygulanan öğretim tekniklerinin olmadığı gibi yeni bilgiler doğrultusunda ve bireysel farklılıklar da göz önünde bulundurularak farklı öğretim teknikleri de geliştirilmektedir. Müzik eğitimi kendi disiplini içerisinde değerlendirildiğinde ise birçok alt boyuta ayrılmakta ve bireylerin müzikal olarak donanımlı olmalarına katkı sunmaktadır. Eğitim içeriğini;

- Müziksel İşitme, yazma, okuma,
- Şarkı söyleme,
- Çalgı çalma,

- Müzikoloji temel eğitimi oluşturulmaktadır.

3.6. Güzel Sanatlar Liseleri

Müzik eğitiminin üç ana türünden (genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi, mesleki müzik eğitimi) biri olan mesleki müzik eğitimi Uçan (2013); “profesyonel müzikçi yetiştirme, mesleki müzikçiliğe yöneltme ve yönlendirme” olarak tanımlamaktadır (s. 32).

Ortaöğretim düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumların başında Güzel Sanatlar Liseleri gelmektedir. Güzel Sanatlar Liselerinden önce mesleki müzik eğitiminin tarihsel süreci incelendiğinde ilk kurum olarak ‘Musiki Muallim Mektebi’ görülmektedir.

Müzik öğretmeni yetiştirmek üzere 1 Eylül 1924’te kurulan Musiki Muallim Mektebi, 1 Kasım 1924’te de müzik eğitimi vermeye başlamıştır. Tangülü & Becerikli (2020) yapmış oldukları çalışmada Musiki Muallim Mektebini, Cumhuriyet’in kuruluşunun ilk yıllarında faaliyete geçen ve müzik öğretmeni yetiştiren bölümlerin atası olarak kabul etmektedir.

Müzik eğitimi, Devlet kurumlarının ve özel kurumların çatısı altında verilebilmektedir. Bu kurumlara; üniversitelerin müzik eğitimi fakülteleri, güzel sanatlar fakültesi ve konservatuvarlar, güzel sanatlar liseleri, TRT, müzik evleri, dersane etüt merkezleri örnek olarak gösterilebilir. Güzel Sanatlar Lisesinin kuruluş amacı 2009 yılı 27260 sayılı Tebliğler Dergisinde şu şekilde belirtilmiştir:

“Öğrencilerin Türk Millî Eğitiminin genel ve özel amaçları yanı sıra güzel sanatlar ve spor alanlarında;

a) İlgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda güzel sanatlar ve spor eğitimi ile ilgili temel bilgi ve beceriler kazanmalarına yönelik eğitim-öğretim görmelerini ve alanlarında başarılı bireyler olarak yetişmelerini,

b) Güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını,

c) Türk sanat, kültür ve sporuna katkıda bulunan ve başarıyla temsil eden bireyler olarak yetişmelerini,

ç) İş birliği içinde çalışma ve dayanışma alışkanlığı kazanarak takım ruhu ile hareket etmelerini,

d) Alanlarıyla ilgili araştırma yaparak yorum ve uygulama yetkinliğine ulaşabilmelerini,

e) Millî ve milletlerarası sanatsal ve sportif faaliyetleri takip ederek bilgi ve kültürlerini geliştirmelerini sağlamaktır” (MEB, 2009).

“Öğrencilere güzel sanatlarla ilgili temel bilgi ve beceriler kazandırmayı ve güzel sanatlar alanında nitelikli insan yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi amaçlayan Güzel Sanatlar Liseleri, başlangıçta güzel sanatlara yönelik programlar uygulayan yükseköğretim kurumlarının bulundukları yerler tercih edilmek suretiyle, güzel sanatlar faaliyetlerine

elverişli yörelerde açılan, ortaokul öğrenimi üzerine bir yılı hazırlık ve altı dönem lise öğrenim süresi olan, yatılı, gündüzlü ve karma okullar olarak planlanmıştır” (Bozkuş, 2017, s. 10-11).

16 Ekim 1989 tarihinde İstanbul Erenköy’de açılarak eğitim- öğretime başlayan güzel sanatlar lisesi 1999-2000 yıllarına kadar Türkiye geneli sayısı 30’a, 2005-2006 öğretim yılında bu sayı 53’e ulaşmıştır (İlhan & Karabulut, 2018).

Yapılan araştırma sonucunda günümüzde Güzel Sanatlar Lisesi sayısı 93’e ulaşmıştır. Kurulduğu tarihte 1 yıl hazırlık sınıfı olmak üzere 4 yıllık eğitim süreci olan Güzel Sanatlar Lisesi, 7 Haziran 2005 tarih ve 184 sayılı eğitim ve disiplin kararı ile kaldırılmıştır. Eğitim-öğretim süresi 4 yıl olarak değiştirilmiştir (MEB, 2006).

Güzel Sanatlar liseleri ilk kurulduğu yıllardan 2016-2017 eğitim-öğretim yılına kadar ‘müzik alanı’ olarak eğitim verirken, değişen müfredat doğrultusunda okul bünyesinde Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği sınıflarının açılmasına karar verilmiştir.

Lisede uygulanan program, ağustos 2016 tarihli 2707 sayılı Talim Terbiye Kurulu kararı doğrultusunda 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılından itibaren 9. sınıflardan başlayarak kademeli olarak uygulanmaya başlanmıştır (MEB, 2016). Alınan bu karar ile daha fazla yetenekli gençlerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bu okullarda eğitim görmelerine olanak sağlanmıştır.

Tablo 1
Türkiye’de Bulunan Güzel Sanatlar Liseleri

Sıra No	Bulunduğu İl	Okulun Adı	Alanı
1.	Adana	Adana Çukurova GSL	Müzik Alanı
2.	Adıyaman	Şehit Fatih Doğan GSL	Müzik Alanı/ THM/TSM
3.	Afyonkarahisar	Afyonkarahisar GSL	Müzik Alanı
4.	Ağrı	Erol Parlak GSL	Müzik Alanı
5.	Aksaray	Aksaray GSL	Müzik Alanı
6.	Ankar	Ankara Mimar Sinan GSL	Müzik Alanı
7.	Ankara	Ankara GSL	Müzik Alanı
8.	Ankara	Ankara İtri GSL	Müzik Alanı/ TSM
9.	Amasya	Amasya GSL	Müzik Alanı
10.	Antalya	Antalya Ticaret ve Sanayi Odası	Müzik Alanı
11.	Antalya	Türkler GSL	Müzik Alanı
12.	Artvin	Artvin GSL	Müzik Alanı
13.	Ardahan	Ardahan GSL	Müzik Alanı
14.	Aydın	Aydın Yüksel Yalova GSL	Müzik Alanı
15.	Balıkesir	T.C. Ziraat Bankası GSL	Müzik Alanı
16.	Balıkesir	Sebahat-Cihan Şişman GSL	Müzik Alanı
17.	Bartın	Bartın GSL	Müzik Alanı
18.	Batman	Batman TOBB GSL	Müzik Alanı/ THM
19.	Bayburt	Bayburt GSL	Müzik Alanı
20.	Bilecik	Bilecik GSL	Müzik Alanı
21.	Bingöl	Bingöl GSL	Müzik Alanı
22.	Bitlis	Ziya Eren GSL	Müzik Alanı

23.	Bolu	Bolu GSL	Müzik Alanı
24.	Bursa	Zeki Müren GSL	Müzik alanı
25.	Burdur	Burdur GSL	Müzik Alanı
26.	Çanakkale	Akçansa GSL	Müzik Alanı
27.	Çankırı	Selahattin İnal GSL	Müzik Alanı
28.	Çorum	Çorum GSL	Müzik Alanı
29.	Denizli	Hakkı Dereköylü GSL	Müzik Alanı
30.	Diyarbakır	Diyarbakır GSL	Müzik Alanı
31.	Düzce	Düzce GSL	Müzik Alanı
32.	Edirne	Hasan Rıza GSL	Müzik Alanı
33.	Elazığ	Kaya Karakaya GSL	Müzik Alanı
34.	Erzincan	Erzincan GSL	Müzik Alanı
35.	Erzurum	Raci Alkır GSL	Müzik Alanı
36.	Eskişehir	Eskişehir Atatürk GSL	Müzik Alanı
37.	Gaziantep	Aysel İbrahim Akınal GSL	Müzik Alanı
38.	Gaziantep	Gönüllü Hizmet Vakfı İnal Aydınoglu GSL	Müzik Alanı
39.	Giresun	Giresun GSL	Müzik Alanı
40.	Gümüşhane	Gümüşhane GSL	Müzik Alanı
41.	Hakkari	Hakkari GSL	Müzik Alanı
42.	Hatay	Hatay Bedii Sabuncu GSL	Müzik Alanı
43.	Iğdır	Iğdır GSL	Müzik Alanı
44.	Isparta	Isparta GSL	Müzik Alanı
45.	İstanbul	Bakırköy GSL	Müzik Alanı/TSM
46.	İstanbul	Başakşehir GSL	Müzik Alanı/ THM
47.	İstanbul	Aydın Doğan GSL	Müzik Alanı
48.	İstanbul	Avni Akyol GSL	Müzik Alanı/TSM
49.	İstanbul	Aşık Veysel GSL	Müzik Alanı
50.	İzmir	İzmir Ümrân Baradan GSL	Müzik Alanı
51.	İzmir	İşilay Saygın GSL	Müzik Alanı/THM
52.	Kahramanmaraş	Kahramanmaraş GSL	Müzik Alanı/ THM/TSM
53.	Karabük	Karabük Safranbolu Borsa İstanbul GSL	Müzik Alanı
54.	Karaman	Karaman GSL	Müzik Alanı
55.	Kars	Gülâhmet Aytemiz GSL	Müzik Alanı
56.	Kastamonu	Orhan Şaik Gökyay GSL	Müzik Alanı
57.	Kayseri	Kayseri GSL	Müzik Alanı
58.	Kırıkkale	Kırıkkale GSL	Müzik Alanı/ THM
59.	Kırklareli	Kırklareli GSL	Müzik Alanı
60.	Kırklareli	Lüleburgaz TEK GSL	Müzik Alanı
61.	Kırşehir	Neşet Ertaş GSL	Müzik Alanı/ THM
62.	Kilis	Mehmet Abdi Bulut GSL	Müzik Alanı
63.	Kocaeli	Kocaeli GSL	Müzik Alanı
64.	Konya	Konya Çimento GSL	Müzik Alanı
65.	Kütahya	Ahmet Yakupoğlu GSL	Müzik Alanı/ THM
66.	Malatya	Abdulkadir Eriş GSL	Müzik Alanı
67.	Manisa	Manisa GSL	Müzik Alanı
68.	Mardin	Mardin GSL	Müzik Alanı
69.	Mersin	Nevit Kodallı GSL	Müzik Alanı
70.	Muğla	Muğla GSL	Müzik Alanı
71.	Muş	Şehit Yücel Kurtoğlu GSL	Müzik Alanı
72.	Nevşehir	Şehit Demet Sezen GSL	Müzik Alanı
73.	Niğde	Niğde GSL	Müzik Alanı
74.	Osmaniye	Abdurahman Keskiner GSL	Müzik Alanı
75.	Ordu	Penbe-İzzet Şahin GSL	Müzik Alanı
76.	Rize	Türk Telekom GSL	Müzik Alanı
77.	Sakarya	Sakarya GSL	Müzik Alanı
78.	Samsun	İlkadım GSL	Müzik Alanı
79.	Siirt	Takasbank GSL	Müzik Alanı
80.	Sinop	İstanbul Şehit Ertan Yılmaztürk GSL	Müzik Alanı
81.	Sivas	Muzaffer Sarısözen GSL	Müzik Alanı/THM
82.	Şanlıurfa	Kazancı Bedih GSL	Müzik Alanı
83.	Şırnak	Şırnak GSL	Müzik Alanı
84.	Tekirdağ	Tekirdağ GSL	Müzik Alanı
85.	Tokat	Tokat GSL	Müzik Alanı
86.	Trabzon	Akçaabat GSL	Müzik Alanı
87.	Tunceli	Tunceli GSL	Müzik Alanı
88.	Uşak	Besim Atalay GSL	Müzik Alanı
89.	Van	Erciş GSL	Müzik Alanı

90.	Van	Van GSL	Müzik Alanı
91.	Yalova	Yalova GSL	Müzik Alanı
92.	Yozgat	Nida Tüfekçi GSL	Müzik Alanı
93.	Zonguldak	Ereğli Erdemir GSL	Müzik Alanı

Yapılan alan taraması sonucunda tablo 1’de belirtildiği üzere; Türkiye’de Güzel Sanatlar Liselerinin kurulduğu günden itibaren okul sayısı 93’e ulaşmıştır. 2016-2017 yılında gerçekleşen değişim ile bazı okullarda müzik alanının yanında TMH ve TSM eğitiminin ağırlıklı olarak verildiği sınıflar açılmıştır. Tablo 1 göz önünde bulundurularak, Adıyaman ve Kahramanmaraş’taki GSL’nin müzik-THM-TSM alanlarında, Batman, İstanbul (Başakşehir), İzmir, Kırıkkale, Kütahya, Sivas illerindeki GSL’de müzik ve THM, İstanbul (Bakırköy), İstanbul (Avni Akyol) ve Ankara (İtri) GSL’lerinde de Müzik ve TSM alanlarında farklı sınıflar açarak eğitim verdikleri görülmektedir.

Güzel Sanatlar Lisesinde eğitim gören öğrenciler, 4 yıllık mesleki müzik eğitimi sonucunda bir üst kurum olan üniversitelerin müzik alanlarına ait bölümlerine hazırlık yapmış olurlar. Uçan (1996) GSL’nin önemini şu sözlerle ifade etmektedir.

“GSL kurulduğu tarihten bugüne öğrenci ve öğretmen almakta, eğitim-öğretim programları oluşturulmakta ve geliştirilmekte, kendilerine kaynaklık eden ilköğretim kurumları ve kendilerinin kaynak oluşturduğu yükseköğretim kurumlarıyla gittikçe yoğunlaşan bir iletişim ve etkileşim içinde bulunmaktadır. Özellikle mezun öğrencilerin belli bir müzik altyapısıyla yerleştikleri yükseköğretim kurumları açısından önemli bir yere sahiptir. Kısa zamanda Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), ilgili yükseköğretim kurumları ve bazı uluslararası kurum ve kuruluşların ilgi odağı haline gelmiştir” (Uçan, 1996, s.72).

Şahin (2017) Güzel Sanatlar Liselerini, öğrencilerin sanat eğitimlerine erkenden başlama imkanı sağlaması ve üniversitenin ilgili bölümlerine hazırlık eğitimi vermesi sebebiyle bu liselerin müzik eğitiminde önemli bir yer tuttuğunu vurgulamaktadır.

Müzik eğitiminin temelini atıldığı Güzel Sanatlar Liselerinde müzik ve resim alanlarında kendini yetiştirmiş, donanımlı öğretmenler sınavla belirlenmekte ve öğrencilere en iyi şekilde kılavuzluk etmek üzere atanmaktadır.

Müzik alanında eğitim veren GSL’ de en son uygulanan haftalık ders programında müzik derslerinin dağılımına baktığımızda bireyin müzikal olarak donanımlı olmasını sağlayacak dersler; teorik ve uygulamalı olarak programa yerleştirildiği görülmektedir.

Tablo 2

Güzel Sanatlar Liselerinde Uygulanan Haftalık Ders Programı

Dersler	9. Sınıf	10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf
Batı Müziği Teori ve Uygulaması	2	2	2	2
Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması	-	-	2	2
Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması	2	2	-	-
Piyano	1	1	1	-
Bağlama	-	1	1	1
Çalgı Eğitimi	1	1	2	2
Çoksesli Koro	-	2	2	-
Türk Halk Müziği Koro	-	-	2	-
Türk Sanat Müziği Koro	-	-	-	2
Çalgı Toplulukları	-	-	4	4
Bilişim Destekli Müzik	-	-	-	2
Türk ve Batı Müziği Tarihi	-	-	-	2
Bireysel Ses Eğitimi	-	1	-	-
Drama	-	-	-	2
Müzik Kültürü	-	-	-	2
Türk İslam Musikisi	-	-	-	2
Türk Dünyası Müzikleri	-	-	2	-
Halk Dansları ve Müzikleri	-	-	2	-

3.7. Çoksesli Koro Eğitimi

Müzik eğitimi alan bireyler süreç içerisinde müzik eğitiminin bütün alt boyutlarıyla ilgili eğitimi almaktadır. Müzik eğitimi içerisinde yer alan ‘şarkı söyleme’ alt boyutu bireyin sesini doğru, temiz bir şekilde kullanmasına olanak sağlamaktadır. Bireysel ses eğitimi başlığı altında başlatılan bu eğitim süreç içerisinde gruplar halinde yapılabildiği gibi farklı ses gruplarının bir araya gelerek toplu bir şekilde yapılmasına da olanak sağlamaktadır. Yapılan toplu şarkı söyleme çalışmasına koro adı verilmektedir. Koro teriminin kökenine baktığımızda “Yunanca ‘khoros’, Latince ‘chorus’, İtalyaca ‘coro’ sözcükleri ile ifade edildiğini ve dilimize de “koro” olarak yerleştiği görülmektedir”(Çevik, 1997, s. 47).

Farklı ses gruplarının aynı anda şarkı söyleme çalışmasının yürütüldüğü koroya da ‘çoksesli koro’ denilmektedir. Bozkuş (2017) yapmış olduğu çalışmada koroyu, “Farklı ses gruplarının, özellikle insan seslerinin ayrı ayrı veya kendi içlerinde ses ve kelimelerin bir araya gelmesiyle ifade edilen toplu şarkı söyleme şeklidir.” olarak tanımlamıştır. Korolar, sanatsal hareketlerin yer aldığı ve kalabalık bir topluluktan oluşan performanslardır (s.2).

Koro eğitiminin müzik eğitimi içerisinde büyük öneme sahip olduğunu vurgulayan Gökçe (2007), koronun bir toplumun gelişmesinde, kültürünü korumasında, yaymasında, çağdaşlaşmasında önemli bir etkiye sahip olduğunu vurgulamaktadır. Aynı şekilde koro

eğitimi bireysel olarak değerlendirdiğinde bireyin sosyal, kültürel, psikolojik ve akademik olarak gelişmesinde de önemli katkı sağladığı görülmektedir.

Laçın (2019) de koro eğitiminin doğru ve temiz şarkı söylemeye dayandığını ancak bunun yanında kişiler arası iletişim, disiplin, paylaşım ve kaliteli zaman geçirme konusunda da fayda sağladığını söylemektedir.

Buna ek olarak koro eğitiminin önemi şu şekilde de ifade edilmektedir:

“Toplu ses eğitimi; koro ve çok sesli koronun temelini oluşturan birlikte söyleme, birbirini dinleyerek söyleme, takım çalışmasında birlikte hareket etme hedefleri üzerine yapılandırılır. Müzik eğitimi alan bireyin kendi sesini tanıması, birlikte söylerken birbirinin sesine bürünmesi, ses ve ritim bütünlüğü içinde söylemesi, nüans ve hız terimlerini birlikte söylemeye yansıtması gibi konularda ciddi bir rol oynar. Ayrıca etkili ve güzel konuşma becerisinin geliştirilmesi ve bireyin kendini doğru ifade etmesi anlamında da büyük önem taşır” (MEB, 2022, s. 7).

Koro eğitimi yapıldığı müzik türüne göre isimlendirilmekte ve o türün gerekliliği doğrultusunda plan ve program dahilinde verilmektedir. Bunlara; THM, TSM, Çoksesli, Kilise, Opera koroları örnek olarak gösterilebilir.

Bu örneklerden çoksesli koro; bireysel ses eğitiminin temel alındığı doğru ve temiz şarkı söyleme tekniğiyle yapılan, iki ve daha fazla ses grubunun bir arada koro eserlerini seslendirdiği topluluk olarak tanımlanmaktadır.

Batı müziği koro eğitimi olarak da çoğu zaman kullanılan çoksesli koro eğitimi amatör korolar bünyesinde verilebileceği gibi profesyonel korolarda da verilmektedir. Çoksesli koro eğitimi, müzik eğitiminin temelinin atıldığı eğitim kurumlarından biri olan Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümlerinde de verilmektedir. Çoksesli koro dersi öğrencilerin seslerini en iyi şekilde kullanarak farklı ses gruplarıyla aynı anda koro eserlerini seslendirmelerine olanak sağlamaktadır.

3.7.1. Çoksesli Koro Dersi ğretim programı

3.7.1.1. Çoksesli Koro Dersi ğretim Programının Genel Amaçları

Çok Sesli Koro Dersi ğretim Programı 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitimin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Bu program ğrencinin;

1. “Doğru soluk alma, doğru ses üretme ve yayma becerisi kazanmasını,
2. Çalışılan eserlerin dönem özelliklerini belirleme, koro türlerini inceleme-yorumlama, koro eserlerini güzel ve etkili seslendirme ile sahne ve performans becerisi kazanmasını,
3. Doğru sesi üreterek güzel konuşmasını ve şarkı söylemesini,
4. Koro şefiyle uyum ve toplu söyleme becerisi geliştirmesini,
5. Düzeylerine uygun eserleri müzikal duyarlılıkla seslendirmesini,
6. Koro çalışmaları aracılığı ile birlikte hareket etme ve paylaşma duyguları kazanmasını,
7. Koro kültürü ve disiplini kazanmasını,
8. Çok sesli koro eserlerini ve çok sesli koro için yazılmış Türk müziği eserlerini genel ve karakteristik özelliklerine uygun seslendirmesini,
9. Müzik yoluyla anlama, anlatma, dinleme ve yaratıcılık gücünü geliştirmesini,
10. Müziğin dünyada ortak bir dil olduğu bilincini kazanmasını,
11. Müzik eğitimi yoluyla Türk toplumunun sosyal ve kültürel gelişimine katkıda bulunmasını,
12. Çalışmalarında zamanı verimli kullanma alışkanlığı kazanmasını,
13. Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk bilinci geliştirmelerini ve müzik yoluyla disiplinli çalışmayı alışkanlık hâline getirmesini,
14. Bilinçli bir müzik dinleyicisi olmasını amaçlamaktadır”(MEB, Güzel Sanatlar Lisesi Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı 10. ve 11. Sınıflar, 2016, s. 4).

3.7.1.2. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Öğrencilere Kazandırması Hedeflediği Beceriler

Çok Sesli Koro Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler aşağıda sunulmuştur:

- “Doğru nefes alma, doğru sesi oluşturma ve dağıtma, bireysel icra (yorumlama), koro icrası (yorumlama),
- Koro türlerinin tanımlanması ve yorumlanması, yorumlama becerileri,
- Eser, sahne ve performans analizi, işbirliği, analitik düşünme, zaman planlaması, yaratıcı düşünme, problem çözme,
- Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı, Türkçe'nin uygun ve etkin kullanımı” (MEB, 2016).

3.7.1.3. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Öğrenme-Öğretme Yaklaşımı

Programda yer alan öğrenme-öğretme yaklaşımlarına yönelik ilkeler aşağıdaki gibi özetlenebilir

1. “Öğrenme süreçlerinde; öğrencilerin düşünmelerini, araştırmalarını, sorun çözmelerini ve edindikleri bilgi ve beceriyi yeniden yapılandırıp hayata geçirmelerini destekleyen yöntem ve teknikler kullanılmalıdır.
2. Öğretmen bilgi aktarıcı, karar verici olmak yerine öğrencilerin öğrenme sürecine etkin katılımını sağlayarak öğrenmeyi kolaylaştırmalıdır.
3. Öğretmen, ne öğreteceğinin ve nasıl öğreteceğinin bilincinde olarak kullanmayı planladığı öğretim tekniklerinin öğrenme ve öğretme sürecine uygun olmasına dikkat etmelidir” (MEB, 2016).

3.7.1.4. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımı

Değerlendirme; öğrencilerin müfredatın tanımladığı bilgi, beceri ve tutumlara ne ölçüde ulaştığının tespit edilmesi ve keşfedilen eksik ya da yanlış öğretilerin giderilmesi için önlemlerin alınması açısından önemlidir. Yürütülen değerlendirme çalışmaları; müfredatta tanımlanan kazanımlar, amaç ve hedeflerle örtüşmelidir ve değerlendirme çalışmalarının sürekli olması önemlidir.

Değerlendirme çalışmaları, okul/sınıf ortamı ve öğrencilerin farklı yetenek ve beceri düzeyleri dikkate alınarak tasarlanmalı ve uygulanmalıdır. Hangi becerilerin ölçüldüğüne ve değerlendirme sonuçlarının ne amaçla kullanıldığına bağlı olarak kullanılan ölçme aracı ve değerlendirme yöntemi belirlenmelidir. Psikomotor ve duyuşsal alanlarla ilgili kazanımları değerlendirmek için kendini ve akran değerlendirme formları ile derecelendirme ölçeği olarak tasarlanan gözlem formları kullanılabilir. Akran Değerlendirme Formu, grup üyelerinin karşılıklı desteği, iletişimi, grup içindeki görevlerin performansı ve grup çalışmasında grup aidiyeti hakkında bilgi toplamak için kullanılır. Öz-değerlendirme formu, öğrencilerin ünite sonunda hangi becerilere sahip olduklarını ve hangi seviyeye ulaşabileceklerini görmek için kendilerini değerlendirmelerine olanak tanır. (MEB, 2016).

MEB (2016) tarafından yayınlanmış olan,10. ve 11. sınıf ‘Çoksesli Koro Dersi’ Öğretim Programındaki öğrenme alanları ve süreleri ile ilgili bilgiler aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 3

10. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı'nın Öğrenme Alanları ve Süreleri

Öğrenme Alanları ve Alt Öğrenme Alanları	Kazanım Sayıları	Ders Saati	Oranı(%)
Koroda Ses Eğitimi Uygulamaları			
1. Koroda Ses Eğitimi Uygulamalarına Giriş	4	8	11.11
Koroda Sesler			
1. Koroda Ses Türleri	3	4	5.5
Koro Müziğine Giriş			
1. Koroda Şarkı Söylemeye Giriş	3	8	11.11
Koro Müziğinde Çoksesliliğe Giriş			
1. İki, Üç, Dört Sesli Eser Seslendirme	4	16	22.22
Koro Müziğinde Dönemler			
1. Orta Çağ Dönemi ve Koro	11	16	22.22
2. Rönesans Dönemi ve Koro			
3. Barok Dönemi ve Koro			
Koro Uygulamaları			
1. Eser İnceleme, Çözümleme, Seslendirme	6	20	27.27
TOPLAM	3	72	100

MEB. (2016). Güzel Sanatlar Lisesi Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı 10. ve 11. Sınıflar. *Öğretim Programı* . Ankara: MEB.

Tablo 4

11. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı'nın Öğrenme Alanları ve Süreleri

Öğrenme Alanları ve Alt Öğrenme Alanları	Kazanım Sayıları	Ders Saati	Oranı(%)
Koro Türleri			
1. Oluşumlarına Göre Korolar	2	4	11.11
Koro Müziğinde Dönemler			
1. Klasik Dönem	3	4	5.5
2. Romantik Dönem			
3. Yirminci Yüzyıl Müziği			
Eser Uygulamaları			
1. Esere inceleme, Çözümleme, Seslendirme	3	8	11.11
TOPLAM	20	72	100

MEB. (2016). Güzel Sanatlar Lisesi Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı 10. ve 11. Sınıflar. *Öğretim Programı* . Ankara: MEB.

3.8. Güzel Sanatlar Liselerinde Tarihsel Süreçte Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programlarında Yaşanan Değişiklikler

Güzel Sanatlar Liselerinde öğrencilerin seslerinin eğitildiği ve birlikte uyum içerisinde şarkı söyleme becerisinin kazandırıldığı çoksesli koro dersi, süreç içerisinde birçok kez değişikliğe uğramıştır. Dolayısıyla yapılan değişiklikler dersin öğretim programını da etkilemiştir.

İlhan & Karabulut (2018) yapmış oldukları “Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümlerindeki Program Değişiklikleri” başlıklı çalışmada GSL’nin kuruluşundan 2017 yılına kadar yapılan program değişikliklerini incelemiş, alan derslerinin belli aralıklarla isim ve programda yer alma konusunda değişikliğe uğradığını, okulun kuruluşundan itibaren tek değişmeyen dersin ‘piyano’ dersi olduğunu tespit etmiştir. Yapılan çalışmada çoksesli koro dersinin yıllara ait değişimi de görülmektedir. (Süreç içerisinde çoksesli koro dersi; koro dersi, batı müziği koro dersi olarak adlandırılmıştır.)

Tablo 5
Çoksesli Koro Dersinin Yıllara Ait İsim Değişimi

Dersin Adı	1989	1990	1991	1992	1995	2005	2006	2007	2009	2010	2013	2014	2016
Koro	X	X	X	X	X								
Batı Müziği Koro						X	X	X	X	X	X	X	
Çoksesli Koro													X

Süreç içerisinde birçok kez isim ve programda yer alma konusunda sıklıkla değişikliğe uğrayan temel alan derslerinden biri olan çoksesli koro dersinin yıllar içinde uğradığı değişiklikler şu şekildedir:

- Eylül 1998/2492 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan çizelgede, Güzel Sanatlar Lisesi 1 yıl hazırlık olmak üzere 4 yıl eğitim verdiği, koro dersinin hazırlık sınıfı haricinde 9./10./11. sınıflarda uygulandığı,
- Mayıs 2004/2560 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlana çizelgede koro dersinin Hazırlık sınıfı dahil edilerek 4 sınıfta da okutulmasına,
- 2005 yılında yapılan yeni düzenlemeyle Güzel Sanatlar Lisesinde hazırlık sınıfının kaldırılmasına karar verilmiş ve koro dersi ‘Batı müziği koro eğitimi dersi’ olarak değiştirilmiş ve 9. ve 10. sınıflarda 1’er saat, 11. ve 12. sınıflarda ise 2’şer saat olarak uygulanmasına,
- 23/01/2014 –Ek-2 2014-2676 sayılı kararı ile haftalık ders çizelgesi ile ‘Batı müziği koro eğitimi dersi’ 9. Sınıftan kaldırılarak 10./11. ve 12. Sınıflarda 2’şer saat olarak uygulanmasına,

- Ağustos 2016 tarihli 2707 sayılı karar ile ‘Batı müziği koro eğitimi dersi’ tekrar isim değişikliğine uğrayarak, ‘Çoksesli koro dersi’ olarak değiştirilmiş olup, çoksesli koro dersinin 9. ve 12. sınıflardan kaldırılmasına, 10. ve 11. sınıflarda ise 2’şer saat olarak uygulanmasına karar verilmiştir.

Eğitim programlarında bu şekilde olan değişimlerin sebepleri arasında programın değerlendirilmesindeki yetersizlikler olduğu söylenebilir. Program değerlendirme çalışmaları, okullarda uygulanan programların etkililiğini ve hedeflere ulaşma düzeylerinin belirlenmesi için önemli yer tutmaktadır (Özdemir, 2009).

Değerlendirme sürecinde ölçülmek istenen özelliğin belirlenmesi için gerekli bilgilerin toplanması ve bu bilgiler doğrultusunda programın etkililiği hakkında bir sonuca ulaşılması gerekmektedir (Fitzpatrick, Sanders, & Worthen, 2011).

Bu açıdan programlar sürekli iyileştirme gerektiren yapılar olduğundan gereksinimlerini karşılayan ve süreklilik gösteren bir program yapısı oluşturmak için sürekli değerlendirme gerektirmektedir (Aygören, 2016).

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde sırasıyla, araştırma modeli, çalışma grubu ve seçimi, veri toplama araçları ve geliştirilmesi, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, verilerin toplanması, verilerin puanlanması ve verilerin analizi açıklanmıştır.

4.1. Araştırmanın Modeli

Modern program değerlendirme sürecinde, programın tüm yönlerinin (boyutlarının) dikkate alındığı ve sorgulandığı varsayılır. Bir programı değerlendirirken nitel ve nicel veri kaynaklarının doğru kişilerle kullanılması önemlidir (Ünver, 2005, Akpınar, 2017).

Güzel Sanatlar Lisesi 10. ve 11. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara yönelik öğretmen görüşlerinin neler olduğu ve öğretmenlerin bu sorunların çözümüne yönelik önerilerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada, nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma yöntemden (mixed method) faydalanılmıştır.

“Karma yöntem araştırmaları, bir araştırmacının ya da bir grup araştırmacının nitel ve nicel araştırma yaklaşımlarının çeşitli öğelerinin geniş ve derin anlayış ve doğrulama amacıyla birleştirildiği araştırma çeşididir” (Johnson, Onwuegbuzie & Turne‘den aktaran Karaoğlu, 2015, s.355).

Creswell (2021) ise karma yöntemi şu şekilde tanımlamaktadır: “Araştırmacının, araştırma problemlerini anlamak için hem nicel veriler (kapalı uçlu) hem de nitel veriler (açık uçlu) topladığı iki veri setini birbiriyle bütünleştirdiği ve daha sonra bu iki veri setini bütünleştirmenin avantajlarını kullanarak sonuçlar çıkardığı, sağlık, sosyal ve davranış bilimleri alanında kullanılan bir araştırma yaklaşımıdır” (s.2).

Karma yöntemler genellikle araştırma problemini anlamlandırmak için nicel veya nitel yaklaşımlarının tek başına kullanılmasının yetersiz olduğu durumlarda kullanılmaktadır. Her iki yaklaşımdan elde edilen verilerin birbirlerini desteklediği bir yöntem olarak gösterilmektedir (Greswell & Creswell, 2021).

“Karma araştırmalarda her iki araştırma yaklaşımı (nitel ve nicel) birbirlerinden ayrı çalışmalar olarak yürütülüp tek bir araştırma olarak sunulmaktadır” (Tashakkori & Teddlie’den aktaran Baltacı, 2018, s.233).

Karma yöntemin kullanıldığı bu çalışmada, temel karma yöntem desenlerinden ‘birleştirme (çeşitleme) deseni’ benimsenmiştir. Birleştirme deseninde nicel ve nitel verilerinin analizinden elde edilen sonuçların birleştirilmesiyle gerçekleşmektedir. Bu çalışmayla problemle ilgili farklı görüşlerin ifade edilmesi, probleme farklı açılardan bakılması olanağı sunulmaktadır (Creswell, 2021,s.36).

4.1.1. Araştırmanın Nitel Boyutu

Araştırmanın örneklem grubunda yer alan 10 öğretmene yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Görüşme formunun birinci bölümünde dört maddeden oluşan demografik bilgilere, ikinci bölümünde ise durum tespitine yönelik dört açık uçlu soruya yer verilmiştir.

4.1.2. Araştırmanın Nicel Boyutu

Güzel Sanatlar Lisesi 10. ve 11. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programlarının öğretmen görüşleriyle değerlendirilmesi için geçerli ve güvenilir bir değerlendirme ölçeği ile çoksesli koro dersinin işlenişine ilişkin anket geliştirilmiştir.

4.2. Çalışma Grubu

Bu çalışmanın evrenini 2020-2021 eğitim- öğretim yılında Türkiye’deki bütün Güzel Sanatlar Liselerinde çoksesli koro dersine giren öğretmenler oluşturmuştur. Verilerin elde edilmesi için (nicel ve nitel veriler) iki ayrı örneklem grubu oluşturulmuştur.

Öncelikli olarak ölçek ve anket geliştirme çalışması yapılmıştır. Ölçek ve anket geliştirme çalışmalarında pilot uygulamanın yapılması gerekliliğinden, Güzel Sanatlar Liselerinde görevli çoksesli koro dersine giren 30 ders öğretmeni pilot uygulama için örneklem grubu

olarak belirlenmiştir. Bir ölçeğin belirlenmiş özelliklere sahip kapsam geçerliğine sahip olabilmesi için madde havuzunda kalan ifadelerin test edilmesi ve elde edilen sonuçlara göre istenilen özelliklere sahip maddelerin seçilmesi gerekmektedir. Pilot uygulama sürecinde örneklem büyüklüğü için literatürde farklı görüşler bulunmaktadır. Bazı araştırmacılar hedef kitlenin sadece %5'ine ulaşmanın yeterli olduğunu düşünürken, bazıları hedef kitleyi temsil edebilecek 30 ila 50 katılımcıya başvurmanın yeterli olduğunu düşünmektedir (Karaca, Evci& Aylar, Şeker& Gençdoğan'dan aktaran Kapusızoğlu, 2021, s. 191).

Asıl ölçeğin uygulanacağı örneklem grubu ise madde sayısının en az 5 katı büyüklükte olması gerektiği (Child, 2006) belirtildiğinden, Türkiye'de bulunan Güzel Sanatlar Liselerinde görevli 120 çoksesli koro dersi öğretmenlerinden oluşturulmuştur. Bu şekliyle asıl ölçeğin uygulanacağı çalışma grubunun bütün evrene hitap etmesi sağlanmıştır.

Nicel veriler için hazırlanan değerlendirme ölçeği Türkiye'de müzik eğitimi veren bütün güzel sanatlar liselerinde görevli çoksesli koro öğretmenlerine uygulanmıştır.

Nitel verilerin elde edilmesi için uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu için 10 öğretmen 'Amaçlı örneklem' doğrultusunda seçilmiştir. Görüşme formunun uygulandığı çalışma grubu, nitel çalışmalarda çalışma grubunun belirlenmesindeki temel ilke olan "katılımcıların rastgele değil; amaçlı ve en faydalı verilerin alınabileceği şekilde seçilmesi" doğrultusunda oluşturulmuştur (Cemaloğlu & Ünal, 2022, s. 19).

Karahasanoğlu & Yavuz (2015) amaçlı örnekleme, araştırmanın amacına en iyi şekilde hizmet edecek, araştırmacıyı sonuca ulaştırmak için en iyi yolun bulunmasını sağlayan yöntem olarak belirtmektedir. Amaçlı örneklemin bir türü olan 'amaçlı rastgele örneklem' doğrultusunda Güzel Sanatlar Lisesinde çoksesli koro dersine 10 yıl ve üzeri derse giren öğretmenlerden 10 kişi seçilerek hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu öğretmenlere uygulanmıştır.

4.2.1. Nitel Verilere Ait Çalışma Grubu

"Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Değerlendirme Ölçeği'nin" geliştirilmesi ve uygulanması sürecinin nitel verilerini elde etmek için yarı yapılandırılmış görüşme sorularına cevap veren koro öğretmenlerine ait demografik bilgilere ait veriler aşağıda verilmiştir.

Tablo 6’da yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanan koro öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 6

Araştırmaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans(f)	Yüzde (%)
Kadın	6	60
Erkek	4	40
Toplam	10	100

Tablo 6’da nitel verileri elde etmek için uygulanan görüşme formuna cevap veren katılımcıların cinsiyet değişkeni incelendiğinde %60’ının (n: 6) kadın, %40’ının (n: 4) da erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 7’de Katılımcıların güzel sanatlar lisesindeki hizmet süresine yer verilmiştir.

Tablo 7

Katılımcıların Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı

Güzel sanatlar lisesindeki hizmet süreniz	Frekans (f)	Yüzde (%)
11-20 yıl	8	80
21-30 yıl	2	20
Toplam	10	100

Tablo 7’de katılımcıların güzel sanatlar lisesindeki hizmet süresi incelendiğinde %80’inin (n:8) 11-20 yıl arasında, %20’sinin (n:2) 21-30 yıl arasında hizmet ettikleri tespit edilmiştir.

Tablo 8’de katılımcıların mezun oldukları okul türüne göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 8

Araştırmaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımı

Mezun Olunan Okul	Frekans (f)	Yüzde (%)
Eğitim Fakültesi	10	100
Toplam	10	100

Tablo 8’de katılımcıları, mezun olduğu okul değişkeni incelendiğinde, %100’ünün (n:10) eğitim fakültesi mezun olduğu görülmektedir.

4.2.2. Nicel Verilere Ait Çalışma Grubu

“Çoksesli Koro Dersinin İşlenişine İlişkin Sorular” ın yer aldığı anket ile “Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Değerlendirme Ölçeği’ne geliştirilmesi ve uygulanması sürecinde pilot uygulama (n:30) ve asıl uygulama (n:120) yapıldığından iki farklı örneklem grubu oluşturulmuştur. Çalışma grubunda yer alan koro öğretmenlerine ait demografik bilgilere ait veriler aşağıda verilmiştir.

4.2.2.1. Çoksesli Koro Dersinin İşlenişine İlişkin Soruların Yer Aldığı Anket ile Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği’nin pilot uygulamasında görevli koro öğretmenlere Örneklem Grubu

Tablo 9. Pilot uygulamada görevli koro öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 9
Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans(f)	Yüzde (%)
Kadın	19	63.33
Erkek	11	36.67
Toplam	30	100

Tablo 9’da katılımcıların cinsiyet değişkeni incelendiğinde, %63.33’ünün (n:19) kadın, %36.67’sinin (n:11) ise erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Pilot uygulamada görevli koro öğretmenlerin mezun olduğu okul türüne göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 10
Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımı

Mezun Olunan Okul	Frekans (f)	Yüzde (%)
Eğitim Fakültesi	28	93.33
Güzel Sanatlar Fakültesi	1	3.33
Konservatuvar	1	3.33
Toplam	30	100

Tablo 10’da katılımcıların, mezun olduğu okul değişkeni incelendiğinde, %93.33’ünün (n:28) Eğitim Fakülte’sinden, %3.33’ünün (n:1) Güzel Sanatlar Fakülte’sinden, %3.33’ünün (n:1) konservatuvardan mezun oldukları görülmektedir.

Tablo 11. Pilot uygulamada görevli koro öğretmenlerinin Güzel Sanatlar Lisesindeki hizmet süresine göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 11

Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresine Göre Dağılımı

Güzel sanatlar lisesindeki hizmet süreniz	Frekans (f)	Yüzde (%)
1-5 yıl	4	13.33
6-10 yıl	4	13.33
11-15 yıl	12	40
16-20 yıl	4	13.33
21 yıl ve üzeri	6	20
Toplam	30	100

Tablo 11’de katılımcıların güzel sanatlar lisesindeki hizmet süresi incelendiğinde %13.33’ünün (n:4) 1-5 yıl arasında, %13.33’ünün (n:4) 6-10 yıl arasında, %40’ının (n:12) 11-15 yıl arasında, %13.33’ünün (n:4) 16-20 yıl arasında, %20’sinin (n:6) ise 21 yıl ve üzeri güzel sanatlar lisesinde hizmet ettikleri tespit edilmiştir.

Tablo 12. Pilot uygulamada görevli koro öğretmenlerin alanlarıyla ilgili sahip oldukları akademik dereceye göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 12

Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin alanlarıyla ilgili sahip oldukları akademik dereceye Göre Dağılımı

Alanınızla ilgili sahip olduğunuz akademik dereceyi belirtin	Frekans (f)	Yüzde (%)
Lisans	22	73.33
Yüksek lisans	5	16.67
Doktora	3	10
Toplam	30	100

Tablo 12’de katılımcıların alanında sahip olunan akademik derece incelendiğinde %73.33’ünün (n:3) lisans, %16.67’sinin (n:5) yüksek lisans, %10’unun (n:3) da doktora olduğu saptanmıştır.

Tablo 13. Pilot uygulamada görevli koro öğretmenlerin lisans eğitimi sırasındaki ana çalgılarına göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 13

Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Lisans Eğitimi Sırasındaki Ana Çalgılarına Göre Dağılımı

Lisans eğitimi sırasındaki ana çalgınız	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bağlama	3	10
Çello	2	6.67
Gitar	1	3.33
Keman	6	20
Klasik kemençe	1	3.33
Piyano	2	6.67
Şan	11	36.67
Viyola	1	3.33
Yan Flüt	3	10
Toplam	30	100

Tablo 13'te katılımcıların lisans eğitimi sırasında ana çalgı değişkeni incelendiğinde %10'unun (n:3) bağlama, %6.67'sinin (n:2) çello, % 3.33'ünün (n:1) gitar, %20'sinin (n:6) keman, %3.33'ünün (n:1) klasik kemençe, %6.67'sinin (n:2) piyano, %36.67'sinin (n:11) şan, % 3.33'ünün (n:1) viyola, %10'unun (n:3) yan flüt olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 14. Pilot uygulamada görevli koro öğretmenlerinin koro dersi dışında okuttukları başka derslerin olup olmadığına göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 14

Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin koro dersi dışında okuttukları başka derslerin olup olmadığına Göre Dağılımı

Çoksesli koro dersi dışında okuttuğunuz başka ders var mı?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Var	27	90
Yok	3	10
Toplam	30	100

Tablo 14'te katılımcıların çoksesli koro dışında okuttuğu başka ders olup olmadığı sorulduğunda %90'ının (n:27) var, %10'unun (n:3) yok dediği tespit edilmiştir.

Tablo 15. Pilot uygulamada görevli koro öğretmenlerinin çoksesli koro dersine kaç öğretmenin girdiğine ait dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 15

Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Çoksesli Koro Dersine Kaç Öğretmenin Girdiğine Ait Dağılım

Okulunuzda çok sesli koro dersine kaç öğretmen girmekte	Frekans (f)	Yüzde (%)
Tek öğretmen	18	60
İki öğretmen	7	23.33
Üç veya daha fazla öğretmen	5	16.67
Toplam	30	100

Tablo 15'te okulda çoksesli koro dersine kaç öğretmenin girdiği görüşleri incelendiğinde, katılımcıların %60'ının (n:18) tek öğretmen, %23.33'ünün (n:7) iki öğretmen, %16.67'sinin (n:5) üç veya daha fazla öğretmen olarak belirttiği tespit edilmiştir.

Tablo 16. Pilot uygulamada görevli koro öğretmenlerinin çoksesli koro ile ilgili hizmet içi kurslara katılıp katılmadıklarına yer verilmiştir.

Tablo 16

Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Çoksesli Koro İle İlgili Hizmet İçi Kurslara Katılıp Katılmadıklarına Ait Dağılım

Çoksesli koro ile ilgili hizmet içi kurslara katıldınız mı?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet	13	43.33
Hayır	17	56.67
Toplam	30	100

Tablo 16'da katılımcıların %43.33'ünün (n:13) çoksesli koro ile ilgili hizmet içi eğitime katıldığı, %56.67'sinin (n:17) ise katılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 17. Pilot uygulamada görevli koro öğretmenlerinin çoksesli koro dersine ilk olarak hangi çalışmayla başladıklarına ait dağılıma yer verilmiştir.

Tablo 17

Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Çoksesli Koro Dersine İlk Olarak Hangi Çalışmayla Başladıklarına Ait Dağılım

Çoksesli koro dersinize ilk olarak hangi çalışmayla başlarsınız	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bedensel rahatlama çalışmaları	21	70
Bona- solfej çalışmaları	0	0
Nefes çalışmaları	4	13.33
Ses çalışmaları	5	16.67
Toplam	30	100

Tablo 17'de katılımcıların çoksesli koro dersinde ilk olarak %70'inin (n:21) bedensel rahatlama çalışması yaptıkları, %13.3'ünün (n:4) nefes çalışmaları yaptığı, %16.67'sinin

(n:5) ses çalışmaları yaptığı, hiçbir katılımcının derste ilk olarak bona-solfej çalışmasına yer vermedikleri tespit edilmiştir.

Tablo 18. Pilot uygulamada görevli koro öğretmenlerinin derslerde eser seçimini neye göre yaptıklarına yer verilmiştir.

Tablo 18

Pilot Uygulamaya Katılan Koro Öğretmenlerinin derslerde eser seçimini neye göre yaptıklarına Ait Dağılım

Derslerde eser seçimini neye göre yaparsınız?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Daha önce bildiğim ve çalıştığım eserleri seçerim	2	6.67
Ders kitabından seçerim	3	10
Öğrencilerin ses aralığına uygun olmasına dikkat ederim	22	73.33
Öğrencilerin isteğini dikkate alırım	3	10
Toplam	30	100

Tablo 18’de katılımcıların derslerde eser seçimini neye göre yaptığı incelendiğinde %6.67’sinin (n:2) daha önce bildiği ve çalıştığı eserleri seçtiği, %10’un (n:3) ders kitabından seçtiği, %73.3’ünün (n:22) öğrencilerin ses aralığına uygun olmasına dikkat ettiği, %10’unun da (n:3) öğrencilerin isteğini dikkate aldığı tespit edilmiştir.

4.2.2.2. Anket ve Değerlendirme Ölçeği Asıl Uygulama Grubuna Ait Örneklem Grubu

Tablo 19’da araştırmaya katılan koro öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 19

Araştırmaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans(f)	Yüzde (%)
Kadın	79	65.83
Erkek	41	34.17
Toplam	120	100

Tablo 19’da katılımcıların cinsiyet değişkeni incelendiğinde %65.83’ünün (n:79) kadın, %34.17’sinin (n:41) erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 20’de katılımcıların mezun oldukları okul türüne göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 20

Araştırmaya Katılan Koro Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımı

Mezun Olunan Okul	Frekans (f)	Yüzde (%)
Eğitim Fakültesi	104	86.67
Güzel Sanatlar Fakültesi	7	5.83
Konservatuvar	9	7.50
Toplam	120	100

Tablo 20’de katılımcıları, mezun olduğu okul değişkeni incelendiğinde, %86.67’sinin (n:104) eğitim fakültesi, %5.83’ünün (n:7) güzel sanatlar fakültesi, %7.50’sinin (n:9) konservatuvardan mezun olduğu görülmektedir.

Tablo 21’de katılımcıların güzel sanatlar lisesindeki hizmet süresine yer verilmiştir.

Tablo 21

Katılımcıların Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı

Güzel sanatlar lisesindeki hizmet süreniz	Frekans (f)	Yüzde (%)
1-5 yıl	8	6.67
6-10 yıl	22	18.33
11-15 yıl	46	38.33
16-20 yıl	31	25.83
21 yıl ve üzeri	13	10.83
Toplam	120	100

Tablo 21’de katılımcıların güzel sanatlar lisesindeki hizmet süresi incelendiğinde %6.67’sinin (n:8) 1-5 yıl arasında, %18.33’ünün (n:22) 6-10 yıl arasında, % 38.33’ünün (n:46) 11-15 yıl arasında, %25.83’ünün (n:31) 16-20 yıl arasında, %10.83’ünün (n:13) ise 21 yıl ve üzeri güzel sanatlar lisesinde hizmet ettikleri tespit edilmiştir.

Tablo 22’de katılımcıların alanlarıyla ilgili sahip oldukları akademik dereceye yer verilmiştir.

Tablo 22

Katılımcıların Alanlarıyla İlgili Sahip Oldukları Derecelerine Göre Dağılımı

Alanınızla ilgili sahip olduğunuz akademik dereceyi belirtin	Frekans (f)	Yüzde (%)
Lisans	91	75.83
Yüksek lisans	21	17.50
Doktora	8	6.67
Toplam	120	100

Tablo 22’de katılımcıların alanında sahip olunan akademik derece incelendiğinde %75.83’ünün (n:91) lisans, %17.50’sinin (n:21) yüksek lisans, %6.67’sinin (n:8) doktora olduğu saptanmıştır.

Tablo 23’te katılımcıların lisans eğitimi sırasındaki ana çalgılarına yer verilmiştir.

Tablo 23

Katılımcıların Lisans Eğitimleri Sırasındaki Ana Çalgılarına Göre Dağılımı

Lisans eğitimi sırasındaki ana çalgınız	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bağlama	14	11.67
Çello	6	5
Gitar	5	4.16
Keman	25	20.83
Klasik kemençe	2	1.67
Piyano	18	15
Şan	34	28.33
Viyola	8	6.67
Yan Flüt	8	6.67
Toplam	120	100

Tablo 23’te katılımcıların lisans eğitimi sırasında ana çalgı değişkeni incelendiğinde %11.67’sinin (n:14) bağlama, %5’inin (n:6) çello, %4.16’sinin (n:5) gitar, %20.83’ünün (n:25) keman, %1.67’sinin (n:2) klasik kemençe, %15’inin piyano (n:18), %28.33’ünün (n:34) şan, %6.67’sinin (n:8) viyola, %6.67’sinin (n:8) yan flüt olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 24’te katılımcıların çoksesli koro dersi dışında okuttukları başka derslerin olup olmadığına yer verilmiştir.

Tablo 24

Katılımcıların Çoksesli Koro Dersi Dışında Okuttukları Ders Durumuna Ait Dağılım

Çoksesli koro dersi dışında okuttuğunuz başka ders var mı?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Var	98	81.67
Yok	22	18.33
Toplam	120	100

Tablo 24’te katılımcıların çoksesli koro dışında okuttuğu başka ders olup olmadığı sorulduğunda %81.67’sinin (n:98) ‘var’, %18.33’ün (n:22) ‘yok’ dediği tespit edilmiştir.

Tablo 25’te katılımcıların okullarında çoksesli koro dersine kaç öğretmenin girdiğine yer verilmiştir.

Tablo 25

Katılımcıların Okullarında Çoksesli Koro Dersine Giren Öğretmen Durumuna Ait Dağılım

Okulunuzda çok sesli koro dersine kaç öğretmen girmekte	Frekans (f)	Yüzde (%)
Tek öğretmen	61	50.83
İki öğretmen	52	43.33
Üç veya daha fazla öğretmen	7	5.83
Toplam	120	100

Tablo 25'te okulda çoksesli koro dersine kaç öğretmenin girdiğine dair görüşler incelendiğinde, katılımcıların %50.83'ünün (n:61) 'tek öğretmen', %43.33'ünün (n:52) 'iki öğretmen', %5.83'ünün (n:7) 'üç veya daha fazla öğretmen' olarak belirttiği tespit edilmiştir.

Tablo 26'da katılımcıların çoksesli koro ile ilgili hizmet içi kurslara katılıp katılmadıklarına yer verilmiştir.

Tablo 26

Katılımcıların Çoksesli Koro İle İlgili Hizmet İçi Kurslara Katılma Durumlarına Ait Dağılım

Çoksesli koro ile ilgili hizmet içi kurslara katıldınız mı?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet	52	43.33
Hayır	68	56.67
Toplam	120	100

Tablo 26'da katılımcıların %43.33'ünün (n:52) çoksesli koro ile ilgili hizmet içi eğitime katıldığı, %56.67'sinin (n:68) ise katılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 27'de katılımcıların çoksesli koro dersine ilk olarak hangi çalışmayla başladıklarına yer verilmiştir.

Tablo 27

Katılımcıların Çoksesli Koro Dersinize İlk Olarak Hangi Çalışmayla Başladıklarına Ait Dağılım

Çoksesli koro dersinize ilk olarak hangi çalışmayla başlarsınız	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bedensel rahatlatma çalışmaları	80	66.67
Bona- solfej çalışmaları	2	1.67
Nefes çalışmaları	16	13.33
Ses çalışmaları	22	18.33
Toplam	120	100

Tablo 27’de katılımcıların çoksesli koro dersinde ilk olarak %66.67’sinin (n:80) bedensel rahatlama çalışması yaptıkları, %1.67’sinin (n:2) bona-solfej çalışmaları yaptığı, %13.33’ünün (n:16) nefes çalışmaları yaptığı, %18.33’ünün (n:22) ses çalışmaları yaptığı tespit edilmiştir.

Tablo28’de katılımcıların derslerde eser seçimini neye göre yaptıklarına yer verilmiştir.

Tablo 28

Katılımcıların Derslerde Eser Seçimini Neye Göre Yaptıklarına Ait Dağılım

Derslerde eser seçimini neye göre yaparsınız?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Daha önce bildiğim ve çalıştığım eserleri seçerim	1	0.83
Ders kitabından seçerim	35	29.17
Öğrencilerin ses aralığına uygun olmasına dikkat ederim	73	60.83
Öğrencilerin isteğini dikkate alırım	11	9.17
Toplam	120	100

Tablo 28’de katılımcıların derslerde eser seçimini neye göre yaptığı incelendiğinde %0.83’ünün (n:1) daha önce bildiği ve çalıştığı eserleri seçtiği, %29.17’sinin (n:35) ders kitabından seçtiği, %60.83’ünün (n:73) öğrencilerin ses aralığına uygun olmasına dikkat ettiği, %9.17’sinin (n:11) de öğrencilerin isteğini dikkate aldığı tespit edilmiştir.

4.3. Veri Toplama Araçları ve Geliştirilmesi

Bu çalışmayla ilgili öncelikli olarak literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, nitel verileri elde etmek için de “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu”, nicel verileri elde etmek için ise bir bölümü kişisel bilgi formundan oluşan “Çoksesli Koro Dersinin İşlenişinin Değerlendirilmesi”ne ilişkin anket ile “Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma problemine ilişkin veriler farklı yöntemlerle elde edilerek, bulguların geçerliği ve güvenilirliğine ilişkin önemli katkıların sağlanması amaçlanmıştır.

4.3.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Çalışmanın nitel boyutu için çalışma grubunda yer alan 10 öğretmene yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Nitel araştırma; “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi

ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Şimşek & Yıldırım, 2013, s. 45).

Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile çalışma grubunda yer alan öğretmenlere, çoksesli koro dersi öğretim programının uygulanmasında karşılaştıkları sorunlara yönelik sorular yöneltilmiştir. Araştırma sorularının önceden hazırlandığı bu teknikte, görüşme yapılan kişiye kısmi bir esneklik sağlayarak oluşturulan soruların yeniden çerçevelenmesine ve tartışılmasına olanak tanınmaktadır (Ekiz, 2017). Araştırmacılar tarafından sıklıkla kullanılan bu teknik, “sahip olduğu belli düzeydeki standartlığı ve esnekliği nedeniyle, yazmaya ve doldurmaya dayalı testler ve anketlerdeki sınırlılığı ortadan kaldırması ve belirli bir konuda derinlemesine bilgi edinmeye yardımcı olması “(Yıldırım ve Şimşek, 2003) dolayısıyla daha çok tercih edilmektedir.

Görüşme formunda yer alan soruların tespit edilmesi için koro öğretmenlerinden oluşan bir gruba öğretim programının uygulanmasında karşılaştıkları sorunları ifade etmeleri istenmiş, gelen cevaplar doğrultusunda uzman görüşü de alınarak görüşme soruları hazırlanmıştır. Uzaman görüşüne sunulan görüşme formunda bulunan sorular uygun bulunduğundan, bir düzeltme işlemine gerek duyulmamıştır. Bu yöntemin kullanılmasındaki amaç, yöneltilen soruların araştırmanın amacına hizmet etmesidir.

Araştırmacı tarafından ilgili alan yazın taraması yapıldıktan sonra oluşturulan görüşme formunun birinci bölümünde demografik bilgilere (cinsiyet, mesleki kıdem, yaş, mezun olunan okul), ikinci bölümde ise çoksesli koro dersi öğretim programı hakkındaki genel düşüncelerin yanı sıra programın kazanım, içerik, öğretme-öğrenme durumu ve değerlendirme bölümleri hakkındaki görüşlere ilişkin 4 adet açık uçlu soru bulunmaktadır. Çoksesli koro dersi öğretim programının değerlendirilmesi için uygulanan görüşme formunda, öğretmenlerin program ile ilgili görüşlerini daha rahat bir şekilde ifade etmeleri olanağı tanınmaktadır. Ankette yer almayan sorular veya verilen şıklarla kendilerini tam olarak ifade edemeyen öğretmenlerin olabileceği düşünülerek görüşlerini bu yol ile bildirmeleri çalışmanın amacına ulaşması için de önemli görülmektedir.

4.3.2. Çoksesli Koro Dersinin İşlenişine İlişkin Anket

“Nicel araştırma içerisinde yer alan survey (tarama) yönteminde sıklıkla yararlanılan veri toplama aracı olan anket” (Ekiz, 2017, s.115), bireylerden sözlü veya yazılı olarak bilgi almayı içerir (Arıkan, 2018, s.97).

Anketin bir bölümü kişisel bilgilerden, diğer bölümü ise çoksesli koro dersinin işlenişine ilişkin sorulardan oluşmaktadır. Değerlendirme kolaylığı sağlamak amacıyla bazı sorularda derecelendirilmiş ölçek kullanılmıştır. Çoksesli koro dersinin işlenişine ilişkin 10 sorunun yer aldığı bölümde seçenekler için değerler “() tamamen, () büyük ölçüde, () kısmen, () çok az, () hiç” olarak belirlenmiştir.

4.3.3. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği

Güzel Sanatlar Lisesi 10. ve 11. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara yönelik öğretmen görüşleri ve bu sorunların çözümüne yönelik önerileri belirlemek için çoksesli koro dersi öğretim programının değerlendirilmesi için uzman görüşleri doğrultusunda araştırmacı tarafından beşli likert tipi bir değerlendirme ölçeği geliştirilmiştir.

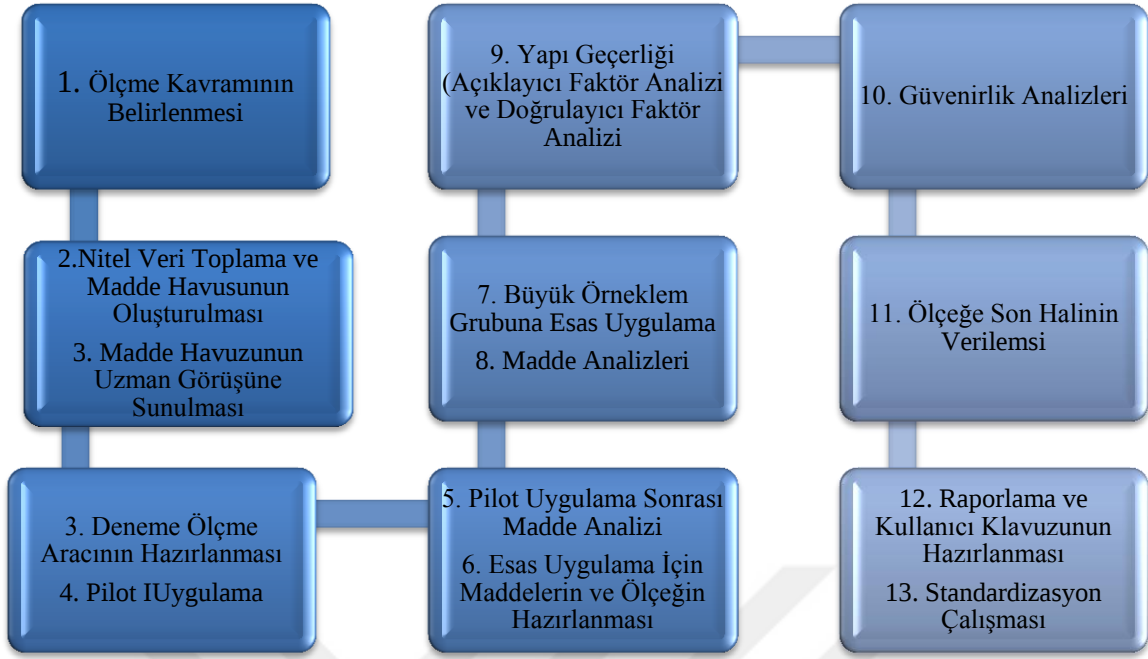
Değerlendirme ölçeği; kazanım, içerik, öğretme-öğrenme süreçleri ve değerlendirme olmak üzere dört bölümden, toplam 24 sorudan oluşmaktadır. Çoksesli koro öğretim programının değerlendirilmesine ilişkin soruların yer aldığı bölümde ölçek değerleri “tamamen katılıyorum (), katılıyorum (), kararsızım (), katılmıyorum (), kesinlikle katılmıyorum ()” şeklinde belirlenmiştir.

4.3.3.1. Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeğinin Hazırlanması

Literatür taramasında Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programına ait bir değerlendirme ölçeğinin bulunmadığı tespit edilmiştir. Koro dersi ile ilgili yapılan ölçek geliştirme çalışmalarında daha çok tutum ölçeği, motivasyon ölçeği, akademik başarı ölçeği, öz yeterlik algısı ölçeği gibi çalışmaların olduğu görülmektedir.

Çalışmada; Güzel Sanatlar Lisesi 10. ve 11. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programı ve ders kitapları taranmıştır. Güzel Sanatlar Lisesi 10. ve 11. sınıflarında okutulan çoksesli koro dersi öğretim programının uygulanmasında karşılaşılan sorunların öğretmen görüşleri ile incelenmesi için gerekli verileri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından ‘çoksesli koro dersi öğretim programı değerlendirme ölçeği’ geliştirilmiştir.

Öğretim programı değerlendirme ölçeği hazırlanırken, bu ve benzer alanlarda daha önceden hazırlanan, güvenilirlik ve geçerlik analizleri yapılmış ölçekler incelenmiş, ardından bir değerlendirme ölçeği hazırlama süreci göz önünde bulundurularak ölçek hazırlanmaya başlanmıştır.

Şekil 2. Ölçek Geliştirme Basamakları

Erkuş, A. (2019). *Psikolojide Ölçme ve Ölçek Geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi.

‘Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği’ Erkuş (2019) tarafından yayımlanan ve şekil 2’de belirtilen ölçek geliştirme basamakları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

4.3.3.1.1. Madde Havuzunun Oluşturulması

Ölçek geliştirme aşamasının ilk basamağı olan *madde havuzunun oluşturulması* nda öncelikli olarak madde havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan madde havuzunda toplam 24 madde bulunmaktadır. Maddeler, programın dört temel ögesini temsil eden “Amaç, İçerik, Öğretme ve Öğrenme durumu ve Ölçme ve Değerlendirme” başlıkları altında yazılmıştır.

Ölçekte belirtilen dört temel öğeye yönelik görüşlerin belirtilmesinde “Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Kesinlikle Katılmıyorum” şeklinde beşli likert tipi ifadeler kullanılmıştır. Oluşturulan madde havuzu dil ve anlatım yönünden incelenmesi ve gerekli düzeltmelerin yapılması için alanında uzman iki öğretim üyesine gönderilmiştir. (Uzmanlar maddeleri kapsam geçerliliği açısından değerlendirmiş, bunun yanı sıra yazılan maddelerdeki yazım yanlışlarını, cümle düşüklüklerini, ifade yanlışlıklarını

belirlemiştir) Gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra ölçeğin hazırlanması için oluşturulan madde havuzu beş uzmana gönderilmiştir.

4.3.3.1.2. Uzman Görüşünün Alınması

Tablo 29

Çalışmaya Katılan Uzmanların Cinsiyet ve Unvanlarına Göre Dağılımı

Cinsiyet	Akademisyenler		
	Doç. Dr.	Dr. Öğretim Üyesi	n
Kadın	1	1	2
Erkek	2	1	3
Toplam	3	2	5

Hazırlanan madde havuzunun incelenmesi ve değerlendirilmesi için gönderilen soruları inceleyecek uzmanlar çoksesli koro dersi alanında çalışmalar yürüten akademisyenlerden seçilmiştir. Uzmanların 2'sinin kadın, 3'ünün erkek, kadın uzmanlarının 1'inin Doç. Dr. diğerinin ise Dr. Öğretim Üyesi olduğu, erkek uzmanların ise 2'sinin Doç. Dr., 1'inin ise Dr. Öğretim Üyesi olduğu görülmektedir.

Taslak ölçeğin kapsam geçerliliği için uzman görüşlerine başvurularak maddelerin incelenmesi, uygun olup olmasının değerlendirilmesi istenmiştir. Anketin birinci bölümünde yer alan çoksesli koro dersinin işlenişine ilişkin sorularda bir uzman, bazı soruların okuyucu tarafından kolaylıkla anlaşılması için soruluş şekillerinin değiştirilmesini önermiş, uygun görülmeyen maddeler uzman görüşü doğrultusunda düzeltilmiştir. İkinci bölümde yer alan ve 24 maddeden oluşan ölçeğin uzmanlar tarafından değerlendirilmesinde, ölçek maddeleri uygun bulunmuş ve madde çıkarımına gidilmemiştir. Geliştirilen ve uzman görüşüne sunulan değerlendirme ölçeğinin yapı geçerliliği ve güvenirlik işlemleri açısından incelenmesi için çalışma evreninin tamamına gönderilmeden önce pilot bir uygulaması yapılmıştır.

4.3.3.1.3. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeğinin Pilot Uygulaması

Uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzeltmeleri yapılan ölçek, Türkiye'de bulunan Güzel Sanatlar Liselerinde görevli 30 çoksesli koro dersi öğretmenine ön uygulama olarak uygulanmıştır. Ön uygulama için kullanılan değerlendirme ölçeği Google Form üzerinden

oluşturulan veri girişi ile katılımcılara e-posta ve whatsapp aracılığı ile gönderilmiştir. Ölçeğin katılımcılar tarafından cevaplanma süresinin maksimum 5 ile 8 dakika arasında olduğu tespit edilmiş olup, katılımcılara gönderilen bilgi mesajında çok fazla zamanlarını almadan cevaplayabilecekleri bir anket olduğu ifade edilmiştir.

4.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizleri nicel ve nitel olmak üzere iki şekilde yapılmıştır.

4.4.1. Araştırmanın Nitel Veri Analizi

Araştırmanın nitel verilerini analiz etmek için ise nitel araştırmalarda ve görüşme formlarının analizinde sıklıkla kullanılan içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır.

İçerik analizi “herhangi bir yazılı metnin ya da belgenin içeriğinin incelenmesi ve sayısal olarak ortaya konulmasında kullanılan bir yöntemdir” (Ekiz, 2017, s. 77).

Verilerin dağılımlarını yorumlamak için frekans dağılımı (f) ve yüzde dağılım (%) kullanılarak elde edilen sonuçlar çizelgeler halinde bulgular bölümünde verilmiş, ders öğretmenleriyle yapılan görüşmelerden elde edilen veriler katılımcıların ifadelerinden yola çıkılarak benzer görüşlerden temalar oluşturulmuş ve bu temalar kodlanarak tablolastırılmış, yorumlanmıştır.

Katılımcılarla yapılan görüşmelerden elde edilen temalar, direkt alıntılar yapılarak desteklenmiştir. Nitel verilerin güvenilirliğinin sağlanması, görüşme yapılacak kişilerden elde edilen bilgilerin yanlışsız, eksiksiz, olduğu gibi kullanılmasıyla sağlanmaktadır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2020).

Yapılan çalışma ile görüşmelerin imkanlar dahilinde ses kaydı olarak alınmasına ve alınan ses kayıtlarındaki bilgilerin olduğu gibi yazıya aktarılması sağlanmıştır.

4.4.2. Araştırmanın Nicel Veri Analizi

“Çoksesli koro dersinin işlenişine yönelik anket” ile “Çoksesli koro dersi öğretim programı değerlendirme ölçeği”ne ait ve 120 katılımcıdan elde edilen verilerin analizi IBM SPSS Statistics 22 (SPSS Inc., Chicago, IL) ve AMOS 21.0 paket programında uygun istatistiksel yöntemler ile değerlendirilmiştir.

Verilerin analizinde; tanımlayıcı kategorik verileri sayı ve yüzde, nicel verileri ise ortalama ve standart sapma değerleri, çarpıklık, basıklık, minimum ve maksimum değerleri gösterilmiştir.

Ölçekte yer alan soruların katılımcılar tarafından aynı algılanıp algılanmadığının tespiti ve soruların bir toplamsal ölçek oluşturacak biçimde hazırlanıp hazırlanmadığı Hotelling T^2 testi ile test edilmiştir. Güvenirlilik analizleri için Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı ve madde toplam korelasyonundan faydalanılmıştır.

Test tekrar testten alınan toplam ve faktörlerden alınan toplam puanlar karşılaştırılmıştır. Geliştirilen ölçeğin geçerliliği için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizinde dik döndürme metodlarından Varimax yöntemi kullanılmıştır.

4.4.2.1. Çok Sesli Koro Dersinin İşlenişinin Değerlendirilmesine Öğretim programın Değerlendirme Ölçeğine Yönelik Pilot Uygulama Analizleri

Pilot uygulamadan elde edilen verilerin iç tutarlılık katsayısı hesaplanır ve 70 ve üzerinde olması beklenir. Madde toplam korelasyon katsayılarının ise, 30 ve üzerinde olması gerekir. Bu sınırların altında kalan maddeler uzmanlar tarafından incelenerek maddenin çıkarılması konusuna karar verilir (Seçer, 2015, s. 76).

$,00 \leq \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir,

$0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir,

$0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir,

$0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir (Karasar,1995; Gözüm& Aksayan, 2002; Tavşancıl, 2014).

Tablo 30

Çok Sesli Koro Dersinin İşlenişinin Değerlendirilmesine Yönelik Güvenirlilik

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,617	,603	10

Soru ile Bütün arasındaki korelasyon katsayılarının negatif olmaması gerekir. Bu durum ölçeğin toplanabilirlik özelliğini bozmaktadır. Yapılan analiz sonucunda Negatif

korelasyonda olan 1 soru tespit edilmiş olup (Çoksesli koro dersinde öğrencilerin ses dağılımına ne derece dikkat ediyorsunuz? bu sorunun çıkarılması durumunda ölçeğin güvenirlik düzeyi 0.647'ye yükseleceği analiz edilmiştir. Pilot uygulama süresinde soruları bir de büyük örnekleme de değerlendirmek gerektiğinden, bu maddenin ölçekten çıkarılmasına gerek duyulmamıştır. Büyük örneklem sonucunda da güvenirlik düzeyinde değişme görülmezse maddenin çıkarılması gerekebilir.

Tablo 31

10. Sınıf İçin Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeğine Ait Güvenirlik

Reliability Statistics (Güvenirlik İstatistikleri)		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,924	,924	24

Tablo 32

11. Sınıf İçin Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeğine Ait Güvenirlik

Reliability Statistics (Güvenirlik İstatistikleri)		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,963	,961	24

10. ve 11. Sınıf öğretim programı değerlendirme ölçeğinin pilot uygulamasından elde edilen verilerde, her iki sınıf uygulanan ölçeğin yüksek güvenirlikte olduğu görülmektedir. Pilot uygulama sonucunda ölçeğin büyük örneklem grubuna uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

4.4.3. Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması

Geliştirilen derecelendirme ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. Karakoç ve Dönmez (2014) yapmış oldukları çalışmada bir ölçeğin geçerli ve güvenilir olmasının önemini şu şekilde ifade etmektedir. “Bir ölçeğin geçerli ve güvenilir olması için, ölçeğin geliştirilmesi ve kullanılması aşamalarında birçok kriter ve standarda uygun çalışılması ve yorum yapılması gerekmektedir. Aksi halde ölçeğin geçerlik ve güvenirliği düşerek, ölçeğin ülke düzeyinde ve hatta uluslararası düzeyde kullanıldığı çalışmalarda birtakım hatalar ve taraf tutmalara zemin hazırlanmış olacaktır” (s. 40).

4.4.3.1. Geçerlilik Çalışmaları

Öncelikle hazırlanan 24 maddelik ölçeğin içeriğinin yeterliliği konusunda, uzman görüşü alınarak ‘kapsam geçerliliği’ incelenmiştir. Çalışmanın geçerlik çalışmaları doğrultusunda açıklayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır.

Ölçeğin faktör yapısı Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak incelenmiştir. Çalışmanın yapı geçerliliğinin sağlanması için öncelikle faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi, aynı nitelik ya da yapıyı ölçen farklı değişkenleri bir araya getirerek ölçmeyi az sayıda faktör ile açıklamayı hedefleyen istatistiksel bir tekniktir (Büyüköztürk, 2002). Faktör analizi, ölçeğin geliştirilmesi aşamasında, katılımcıların verdikleri cevapların belli bir düzende verilip verilmediğinin tespit edilmesine dayalı bir doğrulama tekniği olarak belirtilmekte, ölçekte yer alan maddelerin faktörleşme durumlarını ve maddelerin faktör yüklerini tespit etmek için kullanılmaktadır (Tavşancıl, 2002).

“Ölçek geliştirme sürecinde, ölçülmek istenen olguya ilişkin hazırlanan ifadelerin birbirleri ile tutarlı ve ilişkili olması gerekir. Bu süreçte faktör analizi, ölçülmek istenen olgunun değişkenlerinin bir arada toplanmasını sağlarken ölçülmek istenen olguyu açıklamada yetersiz kalan ifadeleri de ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle faktör analizi açıklayıcı, açıklayıcı ve keşfedici faktör analizi gibi isimlerle de anılmaktadır” (Kapusızoğlu, 2021, s.200).

Faktör analizinin uygunluğunu kontrol etmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem geçerlilik testi ve Bartlett küresellik testi kullanılmıştır. KMO örneklem geçerliliği, kullanılacak olan ölçeğin örneklem büyüklüğünün yeterli olup olmadığını ve faktör analizine uygun olup olmadığını test etmek amacıyla yapılmaktadır. KMO değerinin alacağı değerler şu şekilde yorumlanmaktadır.

KMO değerinin alacağı değerler şu şekilde yorumlanmaktadır (Büyüköztürk, 2002, s. 481).

$KMO < 0,50$ – Kabul edilemez

$0,50 < KMO < 0,60$ – Kötü

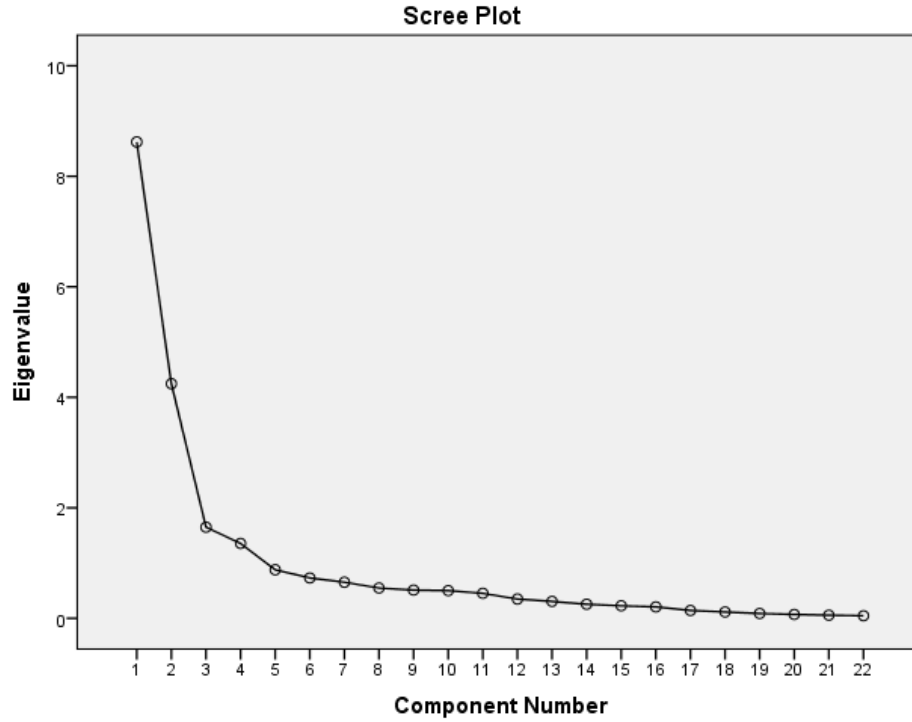
$0,60 < KMO < 0,70$ – Zayıf

$0,70 < KMO < 0,80$ – Orta

$0,80 < KMO < 0,90$ – İyi

$KMO \geq 0,90$ – Mükemmel

Bartlett küresellik testi ise Bartlett's Küresellik testi sonuçları veri setinin faktör analizi için uygun olup olmadığı ve anlamlı faktörler ortaya çıkıp çıkmayacağını göstermek için kullanılmaktadır. Sonuç olarak elde edilen KMO değeri, örneklem büyüklüğünün faktör analizine uygun olup olmadığını gösterirken, Bartlett's Küresellik testi veri setinin faktör analizine uygun olup olmadığını göstermektedir (Karagöz, 2016, s.879).

Şekil 3. 10.Sınıf Çoksesli koro dersi öğretim programı özdeğerlere ilişkin faktör dağılımı

Tablo 33

10. Sınıf Çoksesli koro dersi öğretim programına ilişkin soruların incelenmesi

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri		0.869
Bartlett's Testi	Ki-Kare yaklaşık değeri	2334.086
	Serbestlik derecesi (sd)	231
	p	0.001

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ise 0.869 olarak bulunmuş ve bu değer örneklem büyüklüğünün faktör analizi için oldukça “yüksek” (Kaiser, 1974) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Değişkenler arasındaki korelasyonu gösteren Bartlett test sonuçları ($\chi^2=2334.086$, $sd=231$, $p=0.001$; $p<0.05$) nın anlamlı olduğu ve değişkenler arasında korelasyon olduğu görülmektedir.

Birinci faktör analizi

Ölçekte yer alan 24 soruya ilk aşamada uygulanan AFA sonucunda, ölçeğin faktör özdeğeri 1'den büyük 4 faktör içerdiği ortaya çıkmıştır. Belirlenen faktörler “kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreçleri ve değerlendirme” olarak adlandırılmıştır. “Kazanım” faktörü toplam varyansın %38.615’ini, “İçerik” faktörü 19.899’unu ve “Öğrenme-öğretme süreçleri” faktörü %6.930’unu, “Değerlendirme” faktörü %5.734’ünü açıklamaktaydı. Bu aşamada benzer faktör yüküyle birden çok faktöre dağılım gösteren 2 madde (M12, M19) ölçekten çıkarılmıştır. Ayrıca bu aşamada 0.30 dan düşük faktör yüküne sahip sorular olmadığı saptanmıştır.

İkinci faktör analizi

İlk yapılan faktör analizinde çıkarılmasına karar verilen maddelerden sonra ikinci kez AFA yapılmıştır. İkinci kez yapılan AFA sonucuna göre, ölçeğin faktör özdeğeri 1'den büyük olan 4 faktörden oluştuğu ve “Kazanım” faktörün toplam varyansın %39.185’ini açıkladığı, “İçerik” faktörün %19.299’unu açıkladığı, “Öğrenme-öğretme süreçleri” faktörün %7.495’ini, “Değerlendirme” faktörün %6.157’sini açıkladığı görülmüştür. Açıklanan toplam varyansın yeterli olduğu söylenebilir. AFA sonrası ortaya çıkan maddelerin faktör yük değerleri ve ölçek boyutları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 34

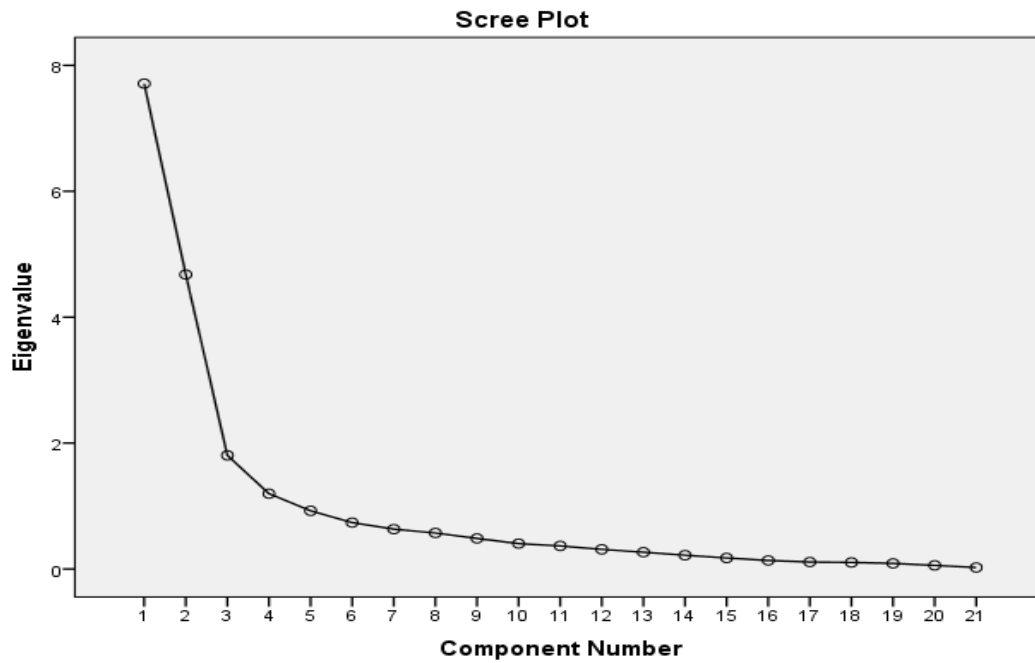
10. Sınıflara ilişkin faktör analizi sonuçları

Madde No	Faktör yük değerleri				Öz değer	Açıklanan varyans
	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4		
M23	0.924				8.621	39.185
M22	0.917					
M24	0.909					
M21	0.834					
M20	0.760					
M14	0.635					
M11	0.471				4.246	19.299
M9		0.950				
M7		0.943				
M8		0.939				
M6		0.716				
M10		0.680				
M3		0.669			1.649	7.495
M13		0.592				
M17			0.854			
M16			0.797			
M18			0.778			

M15	0.639		
M2	0.847		
M1	0.720	1.354	6.157
M5	0.611		
M4	0.604		

10. Sınıflara ilişkin faktör analizi sonuçları

Faktör 1'e ilişkin faktör yükleri 0.471-0.924 arasında değişirken, Faktör 2'ye ilişkin yüklerin 0.950-0.592 arasında değiştiği, Faktör 3'e ilişkin yüklerin 0.854-0.639 arasında değiştiği, Faktör 4'e ilişkin yüklerin 0.847-0.604 arasında değiştiği tespit edilmiştir.

Şekil 4. 11. Sınıf Çok sesli öğretim programına ilişkin soruların özdeğerlere ilişkin faktör dağılımı

Tablo 35

11. Sınıf Çoksesli koro dersi öğretim programına ilişkin soruların incelenmesi

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri	0.854
Ki-Kare yaklaşık değeri	2325.999
Bartlett's Testi	Serbestlik derecesi (sd) 210
p	0.001

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ise 0.854 olarak bulunmuş ve bu değer örneklem büyüklüğünün faktör analizi için oldukça “yüksek” (Kaiser, 1974) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Değişkenler arasındaki korelasyonu gösteren Bartlett test sonuçları ($\chi^2=2325.999$, $sd=210$, $p=0.001$; $p<0.05$)’nın anlamlı olduğu ve değişkenler arasında korelasyon olduğu görülmektedir.

Birinci faktör analizi

Ölçekte yer alan 24 soruya ilk aşamada uygulanan AFA sonucunda, ölçeğin faktör özdeğeri 1’den büyük 4 faktör içerdiği ortaya çıkmıştır. “Kazanım” faktörü toplam varyansın %38.319’unu, “İçerik” faktörü 19.527’sini ve “Öğrenme-öğretme süreçleri” faktörü %7.654’ünü, “Değerlendirme” faktörü %5.349’unu açıklamaktaydı. Bu aşamada benzer faktör yüküyle birden çok faktöre dağılım gösteren 2 madde (M16, M17, M18) ölçekten çıkarılmıştır. Ayrıca bu aşamada 0.30 dan düşük faktör yüküne sahip sorular olmadığı saptanmıştır.

İkinci faktör analizi

İlk yapılan faktör analizinde çıkarılmasına karar verilen maddelerden sonra ikinci kez AFA yapılmıştır. İkinci kez yapılan AFA sonucuna göre, ölçeğin faktör özdeğeri 1’den büyük olan 4 faktörden oluştuğu ve “Kazanım” faktörün toplam varyansın %36.715’ini açıkladığı, “İçerik” faktörün %22.271’ini açıkladığı, “Öğrenme-öğretme süreçleri” faktörün %8.595’ini, “Değerlendirme” faktörün %5.695’ini, açıkladığı görülmüştür. Açıklanan toplam varyansın yeterli olduğu söylenebilir. AFA sonrası ortaya çıkan maddelerin faktör yük değerleri ve ölçek boyutları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 36

11. Sınıf İlişkin Faktör Analizi Sonuçları

Madde No	Faktör yük değerleri				Öz değer	Açıklanan varyans
	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4		
M23	0.927				7.710	36.715
M24	0.916					
M22	0.906					
M21	0.877					
M20	0.829					
M19	0.801				4.677	22.271
M11	0.610					
M14	0.578					
M9		0.950				
M8		0.942				
M7		0.897				
M10		0.688				

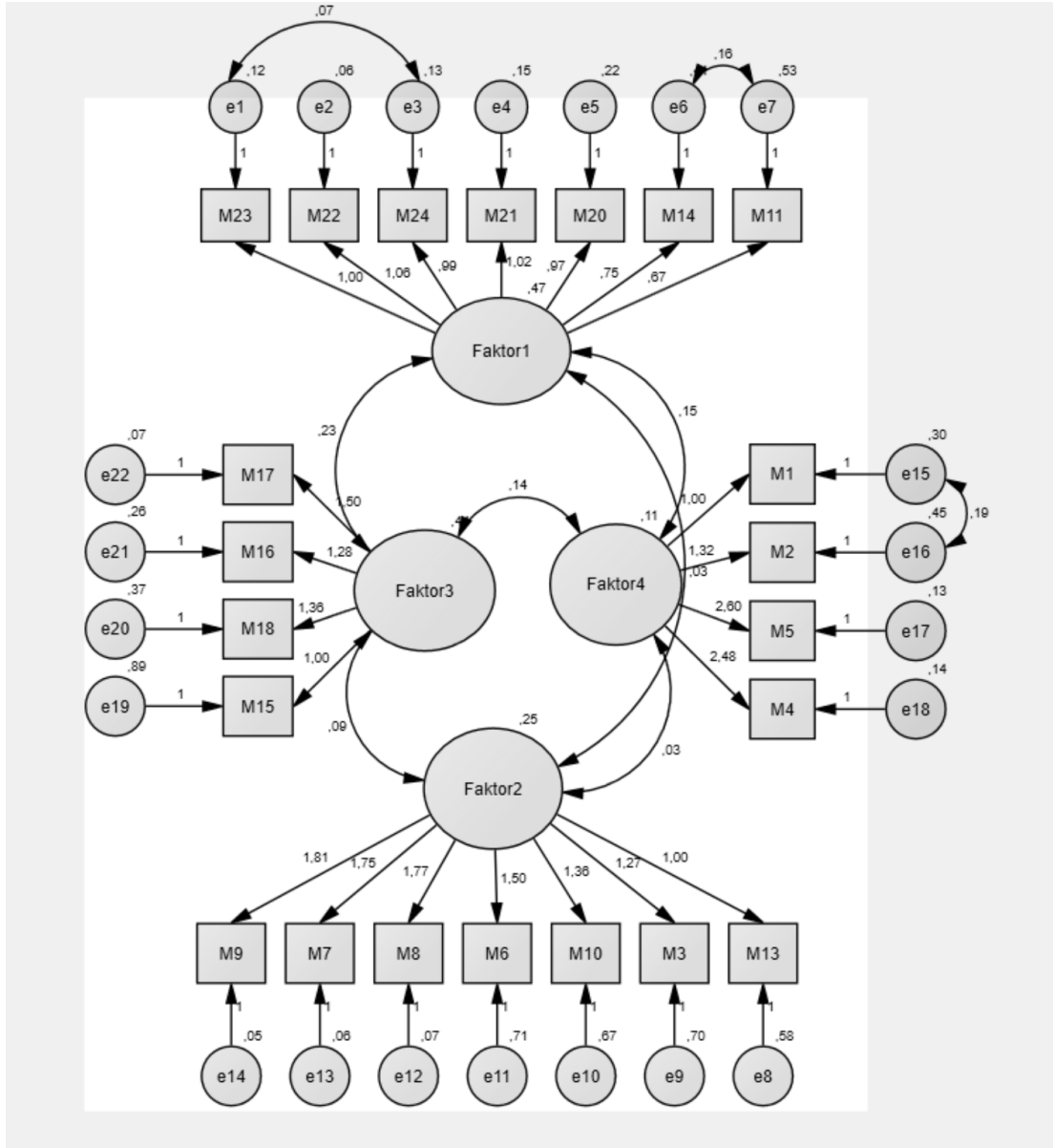
M3	0.661		
M6	0.509		
M2	0.892		
M4	0.764	1.805	8.595
M5	0.746		
M1	0.720		
M12	0.847		
M13	0.809	1.196	5.695
M15	0.601		

Faktör 1'e ilişkin faktör yükleri 0.578-0.927 arasında değişirken, Faktör 2'ye ilişkin yüklerin 0.950-0.509 arasında değiştiği, Faktör 3'e ilişkin yüklerin 0.892-0.720 arasında değiştiği, Faktör 4'e ilişkin yüklerin 0.847-0.601 arasında değiştiği tespit edilmiştir.

Doğrulamalı Faktör Analizi

Açıklayıcı faktör analizinden (AFA) elde edilen sonucun belirlenen yapının geçerliğine kanıt sağlamak amacıyla doğrulamalı faktör analizi (DFA) çalışması yapılmıştır. Doğrulamalı faktör analizi, araştırmacının keşfettiği veya önceki çalışmalarda ortaya çıkan yapıları inceler. Yani daha önce belirlenen yapının ve araştırmacının elde ettiği verilerin yapıyla tutarlı olup olmadığını kontrol eder (Meydan ve Şeşen, 2015). Doğrulamalı faktör analizinde Ki-Kare (χ^2) değeri modelin genel uygunluğunu test etmek amacıyla kullanılan en temel ölçümdür. Bu değer örnek kovaryans matrisi ve model tarafından uyarlanmış olan (modellenen) kovaryans matrisi arasında fark olup olmadığını değerlendirmeye yarar (Hu ve Bentler, 1999:2). χ^2 uyum testinin 2 ile 3 arasında olması beklenir, NFI modelin χ^2 değeri ile sıfır modelinin χ^2 değerini karşılaştırmaktadır. Sıfır modeli (null model veya independence model) ölçülen değişkenlerin ilişkili olmadığı (uncorrelated) model olarak tanımlanmaktadır. NFI indeksi 0 ile 1 arasında değer almaktadır ve eşik değer olarak 0.90 değeri iyi uygunluğu ifade ediyor olarak kabul edilmektedir (Hu ve Bentler, 1999). Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA) indeksi araştırmacıya bilinmeyen fakat optimum şekilde planlanmış olduğu parametrelerin, ana kütlenin kovaryans matrisi ile ne derece uyumlu olup olmadığı hakkında bilgi veren bir uyum testidir (Byrne, 2011: 664). Son yıllarda bu istatistik model hakkında en güvenilir bilgiyi veren istatistiklerden biri olarak değerlendirilmiştir (Diamantopoulos, 2000: 85). RMSEA değerinin 0.08 değerini aşmaması beklenir. Yani .08 ve aşağı değerler iyi uyuma, .08 ile .10 arasındaki değerler zayıf uyuma işaret etmektedir (MacCallum ve diğerlerinden aktaran, Hooper, Coughlan ve Mullen, 2008). Karşılaştırmalı Uyum İndeksi CFI (Comparative Fit Index) NFI indeksinin geliştirilmiş versiyonudur, örnek büyüklüğünü de hesaba katar ve küçük

örneklemelerde dahi iyi sonuçlar verir, en çok kabul gören ve kullanılan indekslerden biridir ve değerinin 0.85 veya 0.95 üzerinde olması beklenir. İyi Uyum İndeksi GFI (Goodness of Fit Index) değerinin çoklu regresyondaki R^2 'ye benzerliğinden dolayı yüksek olması beklenir, GFI serbestlik derecesiyle ters orantılı olarak hareket eder; dolayısıyla örnek büyüklüğünün serbestlik derecesine oranı büyüdükçe artma eğilimindedir denilebilir (Bollen, 1990: 256-259, Hoelter, 1983: 324-344). Geleneksel olarak 0.90 eşik değeri önerilmektedir fakat küçük örneklem büyüklükleri ve faktör yükleri düşük bulunduğu 0,95 eşik değerine kadar değerlendirme yapılabilir (Shevlin ve Miles, 1998: 85-90). TLI indeksinin model karmaşıklıkla düşme eğilimi göstermektedir, TLI değerinin 0.90 üzerinde olması beklenir. Ayrıca her ne kadar NFI kadar olmasa da örnek büyüklüğüne duyarlıdır ve düşük örnek büyüklüklerinde diğer indeksler iyi uygunluk gösterse de düşük uygunluk değerleri verebilmektedir. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda oluşturulan model ile ilgili elde edilen uyum değerleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Şekil 5. 10. Sınıf çoksesli öğretim programına ilişkin doğrulayıcı faktör analizi

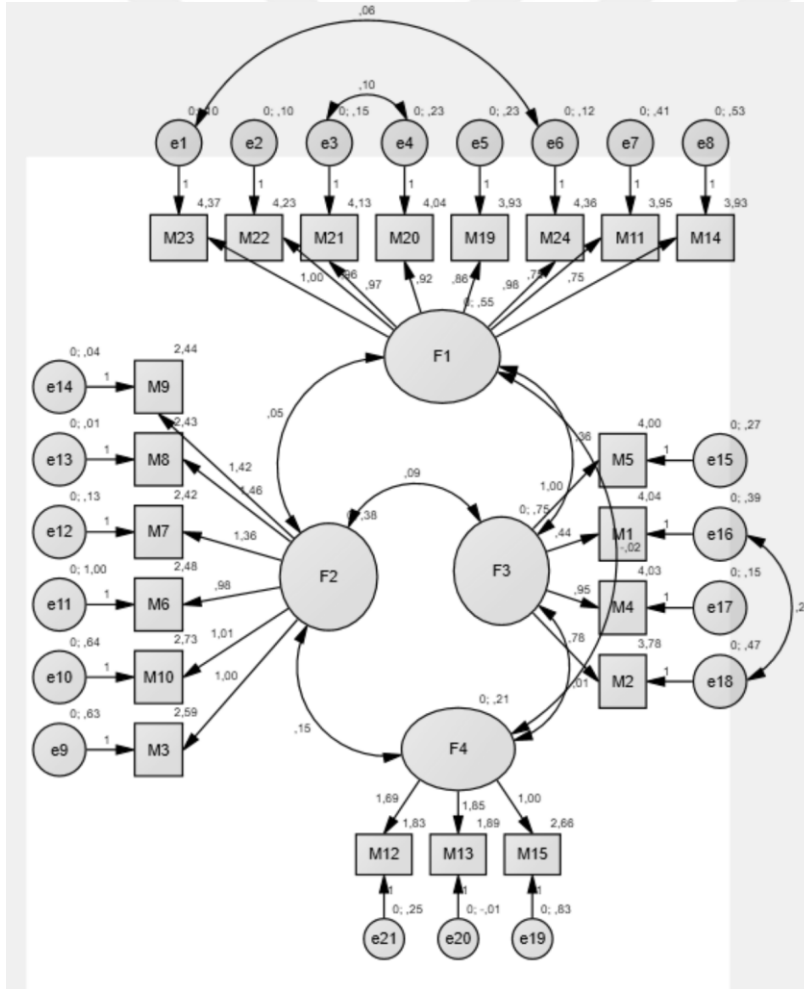
Yukarıdaki şekilde 10. Sınıf Çoksesli öğretim programına ilişkin doğrulayıcı faktör analizine ilişkin model gösterilmiştir. Dört faktörden oluşan ölçeğin ilk analizi yapıldığında model uyum iyiliği değerlerinin istenen düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Ardından hata terimleri arasında modifikasyon yapıp yapılmayacağı incelenmiş olup e1-e3, e15-e16, e6-e7 hata terimleri arasında modifikasyon yapılarak uyum iyiliği değerleri kabul edilebilir ve iyi düzeye gelmesi sağlanmıştır.

Tablo 37

10. Sınıf Ait Doğrulatoryı Faktör Analizine (DFA) ilişkin uyum iyiliği indeksleri

İyi uyum	Kabul edilebilir uyum	Değerler
CMIN/DF <3	CMIN/DF <5	1.683
$0,97 \leq CFI \leq 1$	$0,95 \leq CFI \leq 0,97$	0.940
$0,95 \leq NFI \leq 1$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$	0.866
$0,95 \leq TLI \leq 1$	$0,90 \leq TLI \leq 0,95$	0.931
$0 < RMSEA < 0,05$	$0,06 < RMSEA < 0,08$	0.076

Tabloda görüldüğü üzere, $\chi^2/df = 1.683 < 5$, $CFI = 0.940$, $NFI = 0.866$, $TLI = 0.931 \geq 0.90$, $RMSEA = 0.076$ uyum değerlerine göre modelin veriler ile kabul edilebilir uyum iyiliği değerlerinde ve yakın uyum gösterdiği söylenebilir. Dolayısıyla doğrulatoryı faktör analizi sonucuna göre, uyum iyiliği değerlerinin iyi ve kabul edilebilir düzeyde olduğu, daha geniş örneklem gruplarında iyileştirilebileceği söylenebilmektedir.

Şekil 6. 11. Sınıf Çoksesli öğretim programına ilişkin doğrulatoryı faktör analizi

Yukarıdaki şekilde 11. sınıf çok sesli öğretim programına ilişkin doğrulatoryı faktör analizine ilişkin model gösterilmiştir. Dört faktörden oluşan ölçeğin ilk analizi

yapıldığında model uyum iyiliği değerlerinin istenen düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Ardından hata terimleri arasında modifikasyon yapıp yapılmayacağı incelenmiş olup e1-e6, e3-e4, e16-e18 hata terimleri arasında modifikasyon yapılarak uyum iyiliği değerleri kabul edilebilir ve iyi düzeye gelmesi sağlanmıştır.

Tablo 38

11. Sınıfa Ait Doğrulayıcı Faktör Analizine (DFA) ilişkin uyum iyiliği indeksleri

İyi uyum	Kabul edilebilir uyum	Değerler
CMIN/DF <3	CMIN/DF <5	1.862
$0,97 \leq CFI \leq 1$	$0,95 \leq CFI \leq 0,97$	0.932
$0,95 \leq NFI \leq 1$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$	0.866
$0,95 \leq TLI \leq 1$	$0,90 \leq TLI \leq 0,95$	0.921
$0 < RMSEA < 0,05$	$0,06 < RMSEA < 0,08$	0.085

Tabloda görüldüğü üzere, $\chi^2/df = 1.862 < 5$, $CFI = 0.932$, $NFI = 0.866$, $TLI = 0.921 \geq 0.90$, $RMSEA = 0.085$ uyum değerlerine göre modelin veriler ile kabul edilebilir uyum iyiliği değerlerinde ve yakın uyum gösterdiği söylenebilir. Dolayısıyla doğrulayıcı faktör analizi sonucuna göre, uyum iyiliği değerlerinin iyi ve kabul edilebilir düzeyde olduğu, daha geniş örneklem gruplarında iyileştirilebileceği söylenebilmektedir.

4.4.3.2. Güvenirlilik Çalışması

Ölçeğin güvenirliliğinin belirlenmesinde ise Cronbach's Alpha test istatistiği dikkate alınmıştır.

Ölçek maddelerinin birbirleri ile tutarlı olup olmadığını ölçmek için Cronbach's Alpha testi kullanılmaktadır. Cronbach Alfa (α) katsayısı, bir maddenin alabileceği değer sayısı ikinin üzerinde olduğu zaman sıkça kullanılan bir yöntemdir. Cronbach Alpha katsayısı 0 ile 1 arasında değişmekte ve 1'e doğru yaklaştıkça ölçeğin güvenirliliği artmaktadır (Özdamar & Akbulut'tan aktaran, Kapusızoğlu, 2021, s. 216).

Alfa katsayısına bağlı olarak ölçek güvenirliliği aşağıdaki şekilde yorumlanmaktadır (Can, 2014, s. 369).

$0,00 < \alpha \leq 0,40$ – Ölçek güvenilir değil

$0,40 < \alpha \leq 0,50$ – Ölçek düşük derecede güvenilir

$0,50 < \alpha \leq 0,60$ – Ölçek orta derecede güvenilir

$0,60 < \alpha \leq 0,75$ – Ölçek genel kabul gören derecede güvenilir

$0,75 < \alpha \leq 0,85$ – Ölçek yüksek derecede güvenilir

$\alpha \geq 0,85$ – Ölçek mükemmel derecede güvenilir

Tablo 39

10. Sınıf İçin Güvenirlik Analizi Sonuçları

Maddeler	Ortalama	Standart sapma	Madde çıkarıldığında ölçek ortalaması	Madde çıkarıldığında ölçek varyansı	Cronbach Alpha
M1	3,97	,647	72,48	,536	,918
M2	3,82	,809	72,63	,516	,918
M3	2,81	1,056	73,63	,444	,920
M4	4,03	,921	72,42	,627	,916
M5	4,08	,949	72,36	,639	,916
M6	2,67	1,133	73,78	,525	,918
M7	2,44	,915	74,00	,539	,918
M8	2,46	,925	73,98	,548	,917
M9	2,45	,934	73,99	,529	,918
M10	2,86	1,071	73,58	,589	,917
M11	3,99	,865	72,45	,583	,917
M13	2,02	,917	74,43	,355	,921
M14	3,99	,825	72,45	,580	,917
M15	2,77	1,158	73,68	,577	,917
M16	3,57	,994	72,88	,651	,915
M17	3,56	1,035	72,88	,689	,914
M18	3,54	1,092	72,90	,638	,916
M20	4,20	,816	72,24	,618	,916
M21	4,20	,805	72,24	,621	,916
M22	4,28	,777	72,17	,595	,917
M23	4,35	,774	72,09	,558	,917
M24	4,41	,772	72,03	,558	,917

Cronbach Alpha= 0.921

Faktör 1 için CA=0.915

Faktör 2 için CA=0.904

Faktör 3 için CA=0.873

Faktör 4 için CA=0.841

Yukarıdaki tabloda, Çoksesli koro derssi öğretim programına ilişkin sorulara ait madde ortalamaları, standart sapma, madde çıkarıldığında ölçek ortalaması, madde çıkarıldığında ölçek varyansı ve madde silindiğinde ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı değerleri verilmiştir. Güvenirlik analizi sonuçları incelendiğinde, ölçeğin genel güvenirliliğine ilişkin Cronbach Alpha değeri 0.921 bulunmuştur. Alt ölçeklere ilişkin Cronbach Alphalar tabloda gösterilmiştir. Yani ölçek güvenirliliğinin mükemmel olduğunu söylenebilmektedir. Ölçekteki tüm maddeler değerlendirildiğinde ölçeğin güvenirliliğini düşüren madde olmadığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla güvenirlik analizi sonucunda herhangi bir madde çıkarımına gidilmemiştir.

Tablo 40

11. sınıf için güvenirlik analizi sonuçları

Maddeler	Ortalama	Standart sapma	Madde çıkarıldığında ölçek ortalaması	Madde çıkarıldığında ölçek varyansı	Cronbach Alpha
M1	4,04	,738	66,20	,477	,903
M2	3,78	,963	66,46	,519	,902
M3	2,59	1,008	67,65	,534	,902
M4	4,03	,916	66,21	,567	,901
M5	4,00	1,013	66,24	,600	,900
M6	2,48	1,174	67,76	,514	,903
M7	2,42	,922	67,83	,593	,900
M8	2,43	,914	67,82	,573	,901
M9	2,44	,906	67,80	,559	,901
M10	2,73	1,020	67,52	,517	,902
M11	3,95	,849	66,29	,602	,900
M12	1,83	,932	68,42	,283	,908
M13	1,89	,858	68,35	,363	,906
M14	3,93	,918	66,32	,514	,902
M15	2,66	1,025	67,58	,515	,902
M19	3,93	,801	66,32	,656	,899
M20	4,04	,834	66,20	,636	,899
M21	4,13	,819	66,11	,604	,900
M22	4,23	,783	66,02	,571	,901
M23	4,37	,809	65,88	,539	,902
M24	4,36	,807	65,88	,559	,901
Cronbach Alpha= 0.906					
Faktör 1 için CA=0.940					
Faktör 2 için CA=0.895					
Faktör 3 için CA=0.861					
Faktör 4 için CA=0.771					

Yukarıdaki tabloda, 11. sınıf Çoksesli koro dersi öğretim programına ilişkin sorulara ait madde ortalamaları, standart sapma, madde çıkarıldığında ölçek ortalaması, madde çıkarıldığında ölçek varyansı, ve madde silindiğinde ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı değerleri verilmiştir. Güvenirlik analizi sonuçları incelendiğinde, ölçeğin genel güvenirliğine ilişkin Cronbach Alpha değeri 0.906 bulunmuştur. Alt ölçekler incelendiğinde güvenirlik katsayılarının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Yani ölçek güvenirliğinin mükemmel olduğunu söylenebilmektedir. Ölçekteki tüm maddeler değerlendirildiğinde ölçeğin güvenirliğini düşüren madde olmadığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla güvenirlik analizi sonucunda herhangi bir madde çıkarımına gidilmemiştir.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde çoksesli koro dersi öğretim programının değerlendirilmesine yönelik katılımcılara uygulanan yapılandırılmış görüşme formundan, çoksesli koro dersinin işlenişine ilişkin anketten, çoksesli koro dersi öğretim programı değerlendirme ölçeğinden ve elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmektedir.

5.1. Mevcut Duruma İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar

5.1.1. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Hakkında Ders Öğretmenlerinin Genel Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar (Kazanım-içerik-öğretme öğrenme süreçleri ve ölçme değerlendirme süreçleri)

K1: “Çoksesli koro dersinde sürekli bir değişiklik oluyor. Bazen ders saati azaltılıp, artırılırken bazen de dersin görüldüğü sınıflar değiştiriliyor. Bu durum dersin öğretim programını da etkilemekte. Öğretim programının içeriği dolu dolu. Ama ders uygulamaya yönelik ve performans gerektirdiği için daha çok eser çalışmaya yönelik çalışmalar yürütülmekte. İçeriğe verilen bilgiler kısıtlı zaman zarfında maalesef üstten anlatılıp geçiliyor.”

K2: “Çoksesli koro derslerinin düzenli yapılması çok önemli fakat çoksesli koro derslerinin 2 saat olması gerekli çalışmaların yapılması için yetersiz öğrencilerin kazanımlarının yükseltilmesi için ders saatlerinin arttırılması şart. Zaman ve program yetersiz buluyorum.”

K3: “Kesinlikle okutulması gerekli bir ders. Program teori ve repertuvar açısından çok zayıf. İçerik ile ders saatleri birbirine uygun değil.”

K4: “Program içeriğinin çok yoğun olması. Repertuar anlamında yeterli sayıda eserin olmaması.”

K5: “Performansa dayalı bir ders olduğu için bu dersin 4 yıl boyunca verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Programın içeriği de dört yıllık bir sürece yayılarak öğrenciler tarafından daha rahat benimsenebilir. 2 yıla sıkıştırılmış bir program çok da amacına hizmet etmemektedir.”

K6: “İçerik çok yoğun. İki yıllık size zarfında sıkıştırılmış bilgiler mevcut.”

K7: “Kazanımlar güzel belirlenmiş lakin öğrencilerimiz kültür dersleri programlarında yoğunluğu sebebi ile yeterli çalışma süresi, yeterli sayıda eser çalışma gibi sıkıntılarla karşılaşmakta”

K8: “Zaman ve program yetersiz buluyorum.”

K9: “Çok yoğun bir program. Çoğu zaman uygulamaya ağırlık verildiği için teori kısmının atladığını düşünüyorum.”

K10: “Teori ve repertuar açısından çok zayıf. İçerik ile ders saatleri birbirine uygun değil. Ders saatleri yetersiz. Ders uygulama ve teori olarak ikiye ayrılmalı.”

Tablo 41

Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Hakkında Ders Öğretmenlerinin Genel Görüşlerine İlişkin Bulgulara Ait Kodlar (Kazanım-içerik-öğretme öğrenme süreçleri ve ölçme değerlendirme süreçleri)

Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Hakkında	Katılımcılar
Ders Öğretmenlerinin Genel Görüşlerine	
Program içeriğinin yoğun olması	K1,K3,K4,K5,K6,K9
Ders saatinin yetersiz olması	K1,K2,K3,K4,K7,K9,K10
Programın repertuar bakımından yetersiz olması	K2,K8,K10

Tablo 41’den elde edilen bulgular doğrultusunda çoksesli koro dersi öğretim programı hakkında ders öğretmenlerinin genel görüşleri incelendiğinde, ders öğretmenlerinin programı üç temel başlık altında ele aldıkları ve bu konuların da eksiklik olarak belirttikleri görülmektedir. Çoksesli koro dersi eğitiminin dört yıllık süre zarfında iki yıl olarak verilmesi ve buna bağlı olarak da öğretim programının iki yıllık bir eğitim-öğretim sürecine sıkıştırılmasından kaynaklı program yoğunluğunun yaşandığını, bunun yanı sıra

program çerçevesinde ders kitaplarında bulunan repertuarın da yetersiz olduğunun belirtildiği görülmektedir.

5.1.2. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Uygulanması Aşamasında Ders Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlara İlişkin Bulgular

K1: *“Ders saatinin az olmasından kaynaklı programı geliştiremememe durumu söz konusu. 1 yıl içerisinde öğrenilmesi ve öğretilmesi gereken çok kazanımlar var. İçerideki eserler O yaş grubunun ses sınırına uygun olmayabiliyor. Durum böyle olunca ders kitabında yer alan eserlerin dışında eserlere yer veriyorum.”*

K2: *“En önemli sorun ders saatinin az olması Çoksesli koro derslerinin 4 yıla yayılması da çok önemli böylelikle öğrenciler bu eğitimi daha uzun süre alarak kazanımlarını arttırabilirler.”*

K3: *“Süre yetersizliği az ders sayısı 9. ve 12. Sınıflarda bu derslerin kaldırılmış olması*

K4: *Ders saatlerinin yetersizliği. Eğitim ortamlarının yapısının programa uygun olmaması. 9. Sınıfta koroya hazırlık giriş çalışmalarının olmaması.”*

K5: *“Öncelikle Ders sayısının azlığı ve bütün sınıflarda olmaması büyük bir eksiklik*

K 6: *Ders saat süresinin yetersizliği*

K7: *Öncelikle süre konusunda sıkıntı çekiyorum. Programda bulunan kazanımları yılsonuna kadar yetiştiremiyorum. Ders etkinliklerin fazla olması ve o etkinliklere de ders süresince çalışıyor olmamızdan kaynaklı zaman sıkıntısı var bir de kitapta verilen eser örneklerini yeterli ve düzeye uygun bulmuyorum.”*

K8: *“En büyük sorun zamansal acıdan ders saatinin yetersiz olması.4 farklı ses grubunun ayrı ayrı çalıştırıldığı, sonra bu grupların birleştirilerek ayrıca çalıştırıldığı düşünüldüğünde bir eserin ortaya çıkması bazen 2 bazen 3 haftalık dersi alabiliyor. Program 2 yıla göre ayarlandığı için verilen içerik de çok oluyor kimi zaman konuların ayrıntılarına değinilemiyor.”*

K9: *“Ders saatinin az olmadı en büyük problem. Bunun yani sıra bu dersin sadece iki sınıfta okutulması bir başka problem. Öğretim progra0ının da içeriğinin çok zengin olması ama zaman sıkıntısından yetiştirilmemeleri.”*

K10: “En önemli sorun öğrencilerimizin yaşları sebebi ile seslerinin henüz oturmamış olmasından ötürü onlar için uygun ses sınırlarında eser bulamamamız, yeterli süre koro çalışması yapamamamız, haftada 2 saat çok yeterli olmuyor.”

Tablo 42

Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Uygulanması Aşamasında Ders Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlara İlişkin Bulgulara Ait Kodlar

Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Uygulanması Aşamasında Ders Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar	
Uygulanması Aşamasında Ders Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar	Katılımcılar
Ders saatinin yetersizliğine bağlı sorunlar	K1,K2,K3,K4,K5,K6,K7,K8,K9,K10
Eserlerin öğrencilerin seviyelerine uygun olmaması ve yeterli sayıda olmamasından kaynaklı sorunlar	K1,K7,K10
Program içeriğinin yoğun olmasından kaynaklı sorunlar	K7,K8,K9
Dört yıllık bir eğitim-öğretim süresince çoksesli koro dersinin olmamasından kaynaklı sorunlar	K2,K3,K4,K9

Tablo 42’de çoksesli koro dersi öğretim programının uygulanması aşamasında ders öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar incelendiğinde bütün katılımcıların ders saatinin yetersiz olmasından kaynaklı sorun yaşadığını, buna bağlı olarak iki yıllık koro eğitimi için hazırlanan program içeriğinin de yoğun olmasından dolayı sorunlar yaşadıklarını, program çerçevesinde kitaplarda yer alan eserin de öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığını ve yeterli sayıda olmadığını ifade etmektedirler.

5.1.3. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Uygulanması Aşamasında Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Ders Öğretmenlerinin Görüş ve Önerilerine İlişkin Bulgular

K1: “Öncelikle çoksesli koro dersinin bütün sınıflarda yer alması gerekiyor İki yıla sığdırılan öğretim programının dört yıla yayılarak verilmesi öğrenci için daha kalıcı olabilir. Eser sayısının çokluğundan ziyade ses sınırı dikkate alınarak eser seçilmeli ve programa koyulmalı. Alternatif eser listesi verilebilir.”

K2: “Çoksesli koro derslerinin düzenli yapılması ders eğitiminin kolaydan zora doğru gitmesi Eserlerinde ona göre seçilmesi gerekir.”

K 3: “9. Sınıflarda 2’şer saat diğer sınıflarda 4’er saate yükseltilmesi GSL 15 yıl önceki programları daha uygulanabilir ve geliştirici olduğunu düşünüyorum.”

K 4: “Öğretmenlere yönelik bakanlık düzeyinde kurslar ve çalıştaylar düzenlenebilir.”

K5: “9. Sınıftan itibaren koro dersleri her sınıfta en az 4 saat olmalı. Eğitim ortamları koroya uygun akustik olarak düzenlemeli. Geniş bir repertuar arşivi olmalı. Sesli dijital materyallerle desteklenmeli.”

K 6: “9. Sınıfta tek sesli olarak başlaması gereken koro dersi 10. Sınıf itibari ile çoksesliliğe geçiş yapabilir. Sınıflarda yeterli olan ders saati uygulanmalı.”

K 7: “Her sınıfta dörder saat uygulanması ve çok sayıda uygun ses sınırlarında eserler.”

K 8: “Bu ders 4 yıl boyunca verilmeli. Okul dışı etkinlikler için ders hocasına farklı zaman ayarlanmalı. Eserler çocukların seviyesine uygun olmalı.”

K 9: “Bu dersin 4 yıllık sürece yayılması ve buna göre de öğretim programının yenilenmesi gerekiyor. Ders saatinin de artırılmasını uygun buluyorum.”

K10: “4 yıllık eğitim-öğretim sürecine yayılması gereken bir ders. Bu dersin öğretim programının da 4 yıllık sürece yayılması gerekiyor. Amaç öğrencinin bilgiyi alması, öğrenmesi ve en iyi şekilde uygulaması olmalı.”

Tablo 43

Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Uygulanması Aşamasında Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Ders Öğretmenlerinin Görüş ve Önerilerine İlişkin Kodlar

Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Uygulanması Aşamasında Ders Öğretmenlerinin Görüş ve Öneriler	Katılımcılar
Çoksesli koro dersi 4 yıl boyunca verilmeli	K1,K3,K5,K6,K8,K9,K10
Repertuar seçiminde öğrencilerin ses sınırları dikkate alınmalı	K1,K2,K5,K7,K8
Ders saatleri artırılmalı	K3,K6,K7,K9
Ders öğretmenlerine yönelik eğitimler verilmeli	K4

Tablo 43’de çoksesli koro ders öğretmenlerinin öğretim programının uygulanması aşamasında karşılaştıkları sorunlara yönelik görüş ve öneriler incelendiğinde; katılımcıların çoğunun çoksesli koro dersinin 4 yıl boyunca verilmesi gerektiğini, bunun yanı sıra programda yer verilen eserlerin seçiminde çeşitliliğin olması ve öğrencilerin ses sınırlarının dikkate alınması gerektiği vurgulanmaktadır. Katılımcılar, ders saatlerinin yetersiz olduğunu vurgularken ders saatlerinin artırılması gerektiğine dikkat çekmektedir.

Bir katılımcımız ise ders öğretmeninin mesleki eğitimine katkı sunması açısından gerekli kursların ve çalıştayların yapılması gerektiğini belirtmektedir.

5.1.4. Çoksesli Koro Dersinin İşlenişine Dair Genel Değerlendirmeye Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 44

Çoksesli Koro Dersinin İşlenişine İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Bu Görüşlere Ait Yorumlar

Sorular	n	Ort $\pm$ SS	Min	Max
Haftalık çok sesli koro ders saatlerini ne ölçüde yeterli buluyorsunuz?	120	1.46 $\pm$ 0.70	1	5
Haftalık ders saatinin dışında çok sesli koro çalışmalarını ne ölçüde yapıyorsunuz?	120	4.21 $\pm$ 0.68	2	5
Koro eğitimi öncesi hazırlık çalışmalarını (nefes çalışmaları,bedensel rahatlama,ses egzersizleri..) ne derece uyguluyorsunuz?	120	4.43 $\pm$ 0.60	1	5
Çoksesli koro dersinde öğrencilerin ses dağılımına ne derece dikkat ediyorsunuz?	120	4.56 $\pm$ 0.56	2	5
Çoksesli koro dersinizde var olan öğretim programını ne derece uyguluyorsunuz?	120	2.03 $\pm$ 0.67	1	5
Çoksesli koro dersinde ders kitabından ne derece faydalaniyorsunuz?	120	2 $\pm$ 0.59	1	3
Ders kitabında bulunan çoksesli eserlerini düzey olarak ne derece uygun buluyorsunuz?	120	1.82 $\pm$ 0.63	1	3
Ders kitabında bulunan çoksesli eserleri sayı olarak ne derece yeterli buluyorsunuz?	120	1.57 $\pm$ 0.61	1	3
Ders kitabının dışında öğretmek istediğiniz eserlere ne derece ulaşabiliyorsunuz?	120	3.43 $\pm$ 0.84	1	5
Çok sesli koro dersinde Türk müziği eserlerine ne derece yer veriyorsunuz?	120	4.38 $\pm$ 0.60	2	5

Yukarıdaki tabloda çok sesli koro dersi işlenişine ilişkin sonuçların incelenmesi için bu sorulara yönelik tanımlayıcı istatistiklere (ortalama, standart sapma, minimum, maksimum) yer verilmiştir.

Elde edilen verilere göre öncelikli ortalama hesaplarındaki istatistiksel verilerde ortaya çıkan bulgularda en yüksek ortalamanın ‘Çoksesli koro dersinde öğrencilerin ses dağılımına ne derece dikkat ediyorsunuz?’ sorusunun, en düşük ortalamaya sahip olan maddenin ise ‘Haftalık çoksesli koro ders saatlerini ne ölçüde yeterli buluyorsunuz?’ sorusunun olduğu görülmektedir.

İstatistiksel verilerin ortaya çıkarmış olduğu standart sapma hesaplarından elde edilen verilere göre en yüksek standart sapmanın yer aldığı madde ‘Ders kitabının dışında öğretmek istediğiniz eserlere ne derece ulaşabiliyorsunuz?’ sorusunun olduğu, en düşük standart sapma değerine sahip maddenin ise ‘Çoksesli koro dersinde öğrencilerin ses dağılımına ne derece dikkat ediyorsunuz?’ sorusunun olduğu ortaya çıkmıştır.

Tabloda yer alan ‘Haftalık ders saati dışında çoksesli koro çalışmalarını ne derece dikkat ediyorsunuz?’ ile ‘Çoksesli koro dersinde Türk müziği eserlerine ne derece yer veriyorsunuz?’ maddelerinin minimum değerlerinin en yüksek değer olan ‘2’ olarak ortaya çıktığı, ankette yer alan diğer bütün maddelerin minimum değerlerinin ise ‘1’ olduğu ortaya çıkmıştır.

Tabloda yer alan ‘Çoksesli koro dersinde ders kitabından ne derece faydalaniyorsunuz?’, ‘Ders kitabında bulunan çoksesli eserlerini düzey olarak ne derece uygun buluyorsunuz?’ ve ‘Ders kitabında bulunan çoksesli eserleri sayı olarak ne derecede yeterli buluyorsunuz?’ maddelerinin maksimum değerlerinin ‘3’ olarak ortaya çıktığı ve ankette en düşük değere sahip diğer bütün maddelerin maksimum değerlerinin ise ‘5’ olduğu görülmektedir.

Tablo 45

Çoksesli Koro Dersinin İşlenişine İlişkin Genel Değerlendirmeye Yönelik Öğretmen Görüşlerine Dair Bulgu ve Yorumlar

		Tamamen		Büyük Ölçüde		Kısmen		Çok Az		Hiç	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Haftalık çoksesli koro ders saatlerini ne ölçüde yeterli buluyorsunuz?	1	0.83	1	0.83	6	5	36	30	76	63.33
2	Haftalık ders saatinin dışında çoksesli koro çalışmalarını ne ölçüde yapıyorsunuz?	40	33.33	68	56.67	9	7.50	3	2.50	0	0
3	Koro eğitimi öncesi hazırlık çalışmaları (nefes çalışmaları,bedensel rahatlama,ses egzersizleri..) ne derece uyguluyorsunuz?	56	46.67	62	51.67	1	0.83	0	0	1	0.83
4	Çoksesli koro dersinde öğrencilerin ses dağılımına ne derece dikkat ediyorsunuz?	70	58.33	48	40	1	0.83	1	0.83	0	0
5	Çoksesli koro dersinizde var olan öğretim programını ne derece uyguluyorsunuz?	1	0.83	3	2.50	14	11.67	83	69.17	19	15.83

6	Çoksesli koro dersinde ders kitabından ne derece faydalaniyorsunuz?	0	0	0	0	21	17.50	78	65	21	17.50
7	Ders kitabında bulunan çoksesli eserlerini düzey olarak ne derece uygun buluyorsunuz?	0	0	0	0	16	13.33	67	55.83	37	30.83
8	Ders kitabında bulunan çoksesli eserleri sayı olarak ne derece yeterli buluyorsunuz?	0	0	0	0	8	6.67	52	43.33	60	50
9	Ders kitabının dışında öğretmek istediğiniz eserlere ne derece ulaşabiliyorsunuz?	2	1,67	70	58.33	28	23.33	17	14.17	3	2.50
10	Çoksesli koro dersinde Türk müziği eserlerine ne derece yer veriyorsunuz?	52	43.33	62	51.67	5	4.17	1	0.83	0	0

Tablo 45'teki Çoksesli Koro Dersinin İşlenişinin Değerlendirilmesine ilişkin öğretmen görüşleri frekans ve yüzde olarak incelendiğinde;

1 numaralı soruda belirtilen 'Haftalık çoksesli koro ders saatlerini ne ölçüde yeterli buluyorsunuz?' sorusuna, katılımcıların %63.33'ünün (n:76) 'Hiç' seçeneğini, %30'unun (n:36) 'Çok Az' seçeneğini, %5'inin (n:6) 'Kısmen' seçeneğini tercih ettikleri belirlenmiştir. Ankette yer alan 'Tamamen' ve 'Büyük Ölçüde' seçeneklerinin ise %0.83'ünün (n:1) katılımcılar tarafından tercih edildiği görülmektedir.

2 numaralı soruda belirtilen 'Haftalık ders saatinin dışında çoksesli koro çalışmalarını ne ölçüde yapıyorsunuz?' sorusuna katılımcıların %56.67'sinin (n:68) 'Büyük Ölçüde' seçeneğini, %33.33'ünün (n:40) 'Tamamen' seçeneğini, %7.50'sinin (n:9) 'Kısmen' seçeneğini, %2.50'sinin (n:3) 'Çok Az' seçeneğini seçtikleri, hiçbir katılımcı tarafından 'Hiç' seçeneğinin tercih etmediği görülmektedir.

3 numaralı soruda belirtilen 'Koro eğitimi öncesi hazırlık çalışmalarını (nefes çalışmaları,bedensel rahatlama,ses egzersizleri..) ne derece uyguluyorsunuz?' sorusuna katılımcıların %52.67'sinin (n: 62) 'Büyük Ölçüde' seçeneğini, %46.67'sinin (n:56) 'Tamamen' seçeneğini, %0.83'ünün (n:1) 'Kısmen' ve 'Hiç' seçeneklerini seçtikleri, 'Çok Az' seçeneğinin ise hiçbir katılımcının tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

4 numaralı soruda belirtilen 'Çoksesli koro dersinde öğrencilerin ses dağılımına ne derece dikkat ediyorsunuz?' sorusuna katılımcıların %58.33'ünün (n:70) 'Tamamen' seçeneğini, %40'ının (n:48) 'Büyük Ölçüde' seçeneğini, %0.83'ünün (n:1) 'Kısmen' ve 'Çok Az' seçeneklerini seçtikleri, 'Hiç' seçeneğinin ise hiçbir katılımcı tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

5 numaralı soruda belirtilen ‘Çoksesli koro dersinizde var olan öğretim programını ne derece uyguluyorsunuz?’ sorusuna katılımcıların, %69.17’sinin (n:83) ‘Çok Az’ seçeneğini, %15.83’ünün (n:19) ‘Hiç’ seçeneğini, %11.67’sinin (n:14) ‘Kısmen’ seçeneğini, %2.50’sinin (n:3) ‘Büyük Ölçüde’ seçeneğini ve %0.83’ünün (n:1) ise ‘Tamamen’ seçeneklerini tercih ettikleri görülmektedir.

6 numaralı soruda belirtilen ‘Çoksesli koro dersinde ders kitabından ne derece faydalanıyorsunuz?’ sorusuna katılımcıların %65’inin (n:78) ‘Çok Az’ seçeneğini, %17,50’sinin (n:21) ‘Kısmen’ ve ‘Hiç’ seçeneklerini tercih ettikleri, ‘Tamamen’ ve ‘Büyük Ölçüde’ seçeneklerinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

7 numaralı soruda belirtilen ‘Ders kitabında bulunan çoksesli eserlerini düzey olarak ne derece uygun buluyorsunuz?’ sorusuna katılımcıların %55.83’ünün (n:67) ‘Çok Az’ seçeneğini, %30.83’ünün (n:37) ‘Hiç’ seçeneğini, %13.33’ünün (n:16) ‘Kısmen’ seçeneklerini tercih ettikleri, ‘Tamamen’ ve ‘Büyük Ölçüde’ seçeneklerinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

8 numaralı soruda belirtilen ‘Ders kitabında bulunan çoksesli eserleri sayı olarak ne derece yeterli buluyorsunuz?’ sorusuna katılımcıların %50’sinin (n: 60) ‘Hiç’ seçeneğini, %43.33’ünün (n:52) ‘Çok Az’ seçeneğini, %6.67’sinin (n:8) ‘Kısmen’ seçeneklerini tercih ettikleri, ‘Tamamen’ ve ‘Büyük Ölçüde’ seçeneklerinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

9 numaralı soruda belirtilen ‘Ders kitabının dışında öğretmek istediğiniz eserlere ne derece ulaşabiliyorsunuz?’ sorusuna katılımcıların %58.33’ünün (n:70) ‘Büyük Ölçüde’ seçeneğini, %23.33’ünün (n:28) ‘Kısmen’ seçeneğini, %14.17’sinin (n:17) ‘Çok Az’ seçeneğini, %2.50’sinin (n:3) ‘Hiç’ ve % 1.67’sinin (n:2) ise ‘Tamamen’ seçeneklerini tercih ettikleri görülmektedir.

10 numaralı soruda belirtilen Çoksesli koro dersinde Türk müziği eserlerine ne derece yer veriyorsunuz? Sorusuna katılımcıların, %51.67’sinin (n:62) ‘Büyük Ölçüde’, %43.33’ünün (n:52) ‘Tamamen’ seçeneğini, %4.17’sinin (n:5) ‘Kısmen’ ve %0.83’ünün (n:1) ‘Çok Az’ seçeneklerini tercih ettikleri, ‘Hiç’ seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

5.2. Program Değerlendirmeye İlişkin Geliştirilen “Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği”

KAZANIMLAR		10. SINIF					11. SINIF				
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1.	Programda kazanımlar açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmektedir.										
2.	Kazanımlar toplu eğitim sürecinde ölçülebilir niteliktedir.										
3.	Kazanımlar öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.										
4.	Kazanımlar öğrencilerin eserlerin doğru ve temiz bir şekilde seslendirmesi becerisi kazandırmaktadır.										
5.	Kazanımlar topluluk içerisinde şarkı söyleme bilinci kazandırmaya yöneliktir.										
6.	Kazanımlar belirlenirken öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınmıştır.										
7.	Kazanımlar öğrencilerin bilişsel gelişimlerine uygun düzeydedir.										
8.	Kazanımlar öğrencilerin duyuşsal gelişimlerine uygun düzeydedir.										
9.	Kazanımlar öğrencilerin devinimsel gelişimlerine uygun düzeydedir.										

İÇERİK		10. SINIF					11. SINIF				
		Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor	Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
1.	İçerik kazanımları gerçekleştirilebilecek düzeydedir.										
2.	İçeriğin hazırlanmasında kullanılan dil açık ve anlaşılırdır.										
3.	İçerik öğrencilerin ses gelişimleri ve seviyeleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.										
4.	İçerikte bulunan eserler öğrencilerin ilgilerini çekecek düzeydedir.										
5.	İçerikte gereksiz bilgiler, ayrıntılar ve tekrarlar bulunmamaktadır.										

İÇERİK		10. SINIF					11. SINIF				
		Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor	Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
1.	İçerik kazanımları gerçekleştirilebilecek düzeydedir.										
2.	İçeriğin hazırlanmasında kullanılan dil açık ve anlaşılırdır.										
3.	İçerik öğrencilerin ses gelişimleri ve seviyeleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.										
4.	İçerikte bulunan eserler öğrencilerin ilgilerini çekecek düzeydedir.										
5.	İçerikte gereksiz bilgiler, ayrıntılar ve tekrarlar bulunmamaktadır.										

DEĞERLENDİRME		10. SINIF					11. SINIF				
		Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor	Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
1.	Önerilen ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri kazanımları ölçecek niteliktedir.										
2.	Önerilen ölçme ve değerlendirme kullanılacak yöntem ve teknikler öğrencilerin bilgi, beceri, duyuş ve diğer performanslarını ölçecek niteliktedir										
3.	Değerlendirmede kullanılan ölçütler açık bir şekilde ifade edilmiştir.										
4.	Programda ürünü değerlendirecek ölçme araçlarına (çoktan seçmeli, eşleştirme, boşluk doldurma, doğru-yanlış, testler gibi.) yer verilmiştir.										
5.	Programda süreci değerlendirecek ölçme araçlarına (gözlem formları, tutum ölçekleri, akran değerlendirme formları, kontrol listeleri vb.) yer verilmiştir.										

5.3. Geliştirilen Ölçek Yardımıyla Mevcut 10. Sınıf Çoksesli Koro Dersinin Değerlendirilmesine Ait Bulgular ve Yorumlar

5.3.1. Kazanımlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 46

10. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Bu Görüşlere Ait Yorumlar

10. SINIF											
KAZANIMLAR		Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.	Programda kazanımlar açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmektedir.	14	11.67	97	80.83	0	0	9	7.5	0	0
2.	Kazanımlar toplu eğitim sürecinde ölçülebilir niteliktedir.	14	11.67	86	71.67	4	3.33	16	13.33	0	0
3.	Kazanımlar öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.	6	5.0	35	29.17	13	10.83	62	51.67	4	3.33
4.	Kazanımlar öğrencilerin eserlerin doğru ve temiz bir şekilde seslendirmesi becerisi kazandırmaktadır.	36	30	67	55.84	1	0.83	16	13.33	0	0
5.	Kazanımlar topluluk içerisinde şarkı söyleme bilinci kazandırmaya yöneliktir.	43	35.84	60	50	1	0.83	16	13.33	0	0
6.	Kazanımlar belirlenirken öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınmıştır.	10	8.33	26	21.67	5	4.17	72	60	7	5.83
7.	Kazanımlar öğrencilerin bilişsel gelişimlerine uygun düzeydedir.	3	2.5	20	16.67	10	8.33	81	67.5	6	5.0
8.	Kazanımlar öğrencilerin duyuşsal gelişimlerine uygun düzeydedir.	2	1.67	22	18.33	13	10.83	75	62.5	8	6.67
9.	Kazanımlar öğrencilerin devinimsel gelişimlerine uygun düzeydedir.	3	2.5	20	16.67	13	10.83	76	63.33	8	6.67

Tablo 46 incelendiğinde, 10. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programı *kazanımlarına* ait 9 maddeden oluşan anket çalışmasından elde edilen verilere göre; katılımcıların anketteki bütün sorulara yanıt verdiği görülmektedir. Tabloya göre;

1 numaralı maddede belirtilen ‘Programda kazanımlar açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmektedir’ ifadesine katılımcılar tarafından en fazla ‘Katılıyorum’ tercihi

bulunulmuştur. Toplam 120 katılımcının cevap verdiği seçenekte, katılımcıların %80.83'ünün (n:97) 'Katılıyorum' seçeneğini, %11.67'sinin (n:14) 'Tamamen Katılıyorum' seçeneğini, %7.5'inin (n:9) 'Katılmıyorum' seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Araştırmanın bu sorusunda 'Kesinlikle Katılmıyorum' ve 'Kararsızım' bölümlerinde ise katılımcıların tercih yapmadığı görülmektedir.

2 numaralı maddede belirtilen 'Kazanımlar toplu eğitim sürecinde ölçülebilir niteliktedir' ifadesine katılımcıların %71.67'sinin (n:86) 'Katılıyorum' seçeneğini, %13.33'ünün (n:16) 'Katılmıyorum' seçeneğini, %11.67'sinin (n:14) 'Tamamen Katılıyorum' seçeneğini, %3.33'ünün (n:4) 'Kararsızım' seçeneğini tercih ettikleri, 'Kesinlikle Katılmıyorum' seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

3 numaralı maddede belirtilen 'Kazanımlar öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır' ifadesine katılımcıların %51.67'sinin (n:62) 'Katılmıyorum' seçeneğini, %29.17'sinin (n:35) 'Katılıyorum' seçeneğini, %10.83'ünün (n:13) 'Kararsızım' seçeneğini, %5.0'ının (n:6) 'Tamamen Katılıyorum' seçeneğini, %3.33'ünün (n:4) 'Kesinlikle Katılmıyorum' seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir.

4 numaralı maddede belirtilen 'Kazanımlar öğrencilerin eserlerin doğru ve temiz bir şekilde seslendirmesi becerisi kazandırmaktadır' ifadesine katılımcıların %55.84'ünün (n:67) 'Katılıyorum' seçeneğini, %30'unun (n:36) 'Tamamen Katılıyorum' seçeneğini, %13.33'ünün (n:16) 'Katılmıyorum' seçeneğini, %0.83'ünün (n:1) 'Kararsızım' seçeneğini tercih ettikleri, 'Kesinlikle Katılmıyorum' seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

5 numaralı maddede belirtilen 'Kazanımlar topluluk içerisinde şarkı söyleme bilinci kazandırmaya yöneliktir' ifadesine katılımcıların %50'sinin (n:60) 'Katılıyorum' seçeneğini, %35.84'ünün (n:43) 'Tamamen Katılıyorum' seçeneğini, %13.33'ünün (n:16) 'Katılmıyorum' seçeneğini, %0.83'ünün (n:1) 'Kararsızım' seçeneğini tercih ettikleri, 'Kesinlikle Katılmıyorum' seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

6 numaralı maddede belirtilen 'Kazanımlar belirlenirken öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınmıştır' ifadesine katılımcıların %60'ının (n:72) 'Katılmıyorum' seçeneğini, %21.67'sinin (n:26) 'Katılıyorum' seçeneğini, %8.33'ünün (n:10) 'Tamamen Katılıyorum' seçeneğini, %5.83'ünün (n:7) 'Kesinlikle Katılmıyorum' seçeneğini, %4.17'sinin (n:5) ise 'Kararsızım' seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir.

7 numaralı maddede belirtilen ‘Kazanımlar öğrencilerin bilişsel gelişimlerine uygun düzeydedir’ ifadesine katılımcıların %67.5’inin (n:81) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %16.67’sinin (n:20) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %8.33’ünün (n:10) ‘Kararsızım’ seçeneğini, %5.0’ının (n:6) ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğini, %2.5’inin (n:3) ise ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir.

8 numaralı maddede belirtilen ‘Kazanımlar öğrencilerin duyuşsal gelişimlerine uygun düzeydedir’ ifadesine katılımcıların %62.5’inin (n:75) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %18.33’ünün (n:22) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %10.83’ünün (n:13) ‘Kararsızım’ seçeneğini, %6.67’sinin (n:8) ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğini, %1.67’sinin (n:2) de ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir.

9 numaralı maddede belirtilen ‘Kazanımlar öğrencilerin devinimsel gelişimlerine uygun düzeydedir’ ifadesine katılımcıların %63.33’ünün (n:76) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %16.67’sinin (n:20) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %10.83’ünün (n:13) ‘Kararsızım’ seçeneğini, %6.67’sinin (n:8) ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğini, %2.5’inin (n:3) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir.

5.3.2. 10. İçeriğe İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 47

10. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı İçeriğe İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Bu Görüşlere Ait Yorumlar

10. SINIF											
İÇERİK		Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.	İçerik kazanımları gerçekleştirilebilecek düzeydedir.	5	4.17	43	35.83	5	4.17	64	53.33	3	2.5
2.	İçeriğin hazırlanmasında kullanılan dil açık ve anlaşılırdır.	27	22.5	80	66.67	0	0	11	9.17	2	1.66
3.	İçerik öğrencilerin ses gelişimleri ve seviyeleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.	2	1.66	9	7.5	0	0	71	59.17	38	31.7
4.	İçerikte bulunan eserler öğrencilerin ilgilerini çekecek düzeydedir.	3	2.5	10	8.33	3	2.5	74	61.67	30	25
5.	İçerikte gereksiz bilgiler, ayrıntılar ve tekrarlar bulunmamaktadır.	27	22.5	78	65	2	1.67	13	10.83	0	0

Tablo 47 incelendiğinde, 10. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programı *içeriğe* ait 5 maddeden oluşan anket çalışmasından elde edilen verilere göre; katılımcıların anketteki bütün sorulara yanıt verdiği görülmektedir. Tabloya göre;

1 numaralı maddede belirtilen ‘İçerik kazanımları gerçekleştirilebilecek düzeydedir’ ifadesine katılımcıların %53.33’ünün (n:64) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %35.83’ünün (n:43) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %4.17’sinin (n:5) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %4.17’sinin (n:5) ‘Kararsızım’ seçeneğini, %2.5’inin (n:3) de ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir.

2 numaralı maddede belirtilen ‘İçeriğin hazırlanmasında kullanılan dil açık ve anlaşılırdır’ ifadesine katılımcıların %66.67’sinin (n:80) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %22.5’inin (n:27) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %9.17’sinin (n:11) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %1.66’sının (n:2) ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğini seçtikleri, ‘Kararsızım’ seçeneğini ise hiçbir katılımcının seçmediği görülmektedir.

3 numaralı maddede belirtilen ‘İçerik öğrencilerin ses gelişimleri ve seviyeleri dikkate alınarak hazırlanmıştır’ ifadesine katılımcıların %59.17’sinin (n:71) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %31.7’sinin (n:38) ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğini, %7.5’inin (n:9) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %1.66’sının (n:2) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini tercih ettikleri, ‘Kararsızım’ seçeneğinin ise hiçbir katılımcı tarafından seçilmediği görülmektedir.

4 numaralı maddede belirtilen ‘İçerikte bulunan eserler öğrencilerin ilgilerini çekecek düzeydedir’ ifadesine katılımcıların %61.67’sinin (n:74) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %25’inin (n:30) ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğini, %8,33’ünün (n:10) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %2.5’inin (n:3) ‘Kararsızım’ seçeneğini, %2.5’inin (n:3) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir.

5 numaralı maddede belirtilen ‘İçerikte gereksiz bilgiler, ayrıntılar ve tekrarlar bulunmamaktadır’ ifadesine katılımcıların %65’inin (n:78) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %22.5’inin (n:27) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %10.83’ünün (n:13) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %1.67’sinin (n:2) ‘Kararsızım’ seçeneğini tercih ettikleri, ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğinin ise hiçbir katılımcı tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

5.3.3. Öğrenme- Öğretme Süreçlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 48

10. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Öğrenme-Öğretme Süreçlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Bu Görüşlere Ait Yorumlar

10. SINIF											
ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ		Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.	Programda önerilen yöntem ve teknikler 10. ve 11. sınıf öğrenci gelişim düzeyine uygundur.	8	6.67	37	30.83	2	1.67	65	54.16	8	6.67
2.	Öğrenme-öğretme sürecinde önerilen yöntem ve teknikler derse olan ilgi ve motivasyonu artıracak niteliktedir.	12	10	75	62.5	3	2.5	29	24.17	1	0.83
3.	Öğrenme-öğretme sürecindeki etkinlikler öğrencilerin derse aktif katılımını sağlar niteliktedir.	15	12.5	70	58.34	3	2.5	31	25.83	1	0.83
4.	Program öğrenciye esnek öğrenme fırsatı verecek şekilde düzenlenmiştir.	22	18.33	55	45.84	9	7.5	34	28.33	0	0
5.	Öğrenme- öğretme süreci öğrencilerin bireysel ve grup halinde çalışmalarını destekler niteliktedir.	30	25	74	61.67	3	2.5	13	10.83	0	0

Tablo 48 incelendiğinde, 10. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programı öğrenme- öğretme süreçlerine ait 5 maddeden oluşan anket çalışmasından elde edilen verilere göre; katılımcıların anketteki bütün sorulara yanıt verdiği görülmektedir. Tabloya göre;

1 numaralı maddede belirtilen ‘Programda önerilen yöntem ve teknikler 10. ve 11. sınıf öğrenci gelişim düzeyine uygundur.’ ifadesine katılımcılar tarafından en fazla ‘Katılmıyorum’ tercihinde bulunulmuştur. Katılımcıların %54.16’sının (n:65) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %30.83’ünün (n:37) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %6.67’sinin (n:8) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %6.67’sinin (n:8) ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğini, %1.67’sinin (n:2) ‘Kararsızım’ seçeneğinin tercih ettikleri görülmektedir.

2 numaralı maddede belirtilen ‘Öğrenme-öğretme sürecinde önerilen yöntem ve teknikler derse olan ilgi ve motivasyonu artıracak niteliktedir’ ifadesine katılımcıların %62.5’inin (n:75) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %24.17’sinin (n:29) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %10’unun (n:12) ‘Tamamen Katılıyorum’u, %2.5’inin (n:3) ‘Kararsızım’ seçeneğini, %0.83’ünün (n:1) ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğinin tercih ettikleri görülmektedir.

3 numaralı maddede belirtilen ‘Öğrenme-öğretme sürecindeki etkinlikler öğrencilerin derse aktif katılımını sağlar niteliktedir’ ifadesine katılımcıların %58.34’ünün (n:70) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %25.83’ünün (n:31) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %12.5’inin (n:15) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %2.5’inin (n:3) ‘Kararsızım’ seçeneğini, %0.83’ünün (n:1) ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir.

4 numaralı maddede belirtilen ‘Program öğrenciye esnek öğrenme fırsatı verecek şekilde düzenlenmiştir’ ifadesine katılımcıların %45.84’ünün (n:55) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %28.33’ünün (n:34) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %18.33’ünün (n:22) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %7.5’inin (n:9) ‘Kararsızım’ seçeneğini tercih ettikleri, ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

5 numaralı maddede belirtilen ‘Öğrenme- öğretme süreci öğrencilerin bireysel ve grup halinde çalışmalarını destekler niteliktedir’ ifadesine katılımcıların %61.67’sinin (n:74) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %25’inin (n:30) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %10.83’ünün (n:13) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %2.5’inin (n:3) ‘Kararsızım’ seçeneğini tercih ettikleri, ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

5.3.4. Değerlendirme Boyutuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 49

10. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Bölümüne İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Bu Görüşlere Ait Yorumlar

10. SINIF											
DEĞERLENDİRME		Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.	Önerilen ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri kazanımları ölçecek niteliktedir.	45	37.5	63	52.5	3	2.5	9	7.5	0	0
2.	Önerilen ölçme ve değerlendirme kullanılacak yöntem ve teknikler öğrencilerin bilgi, beceri, duyuş ve diğer performanslarını ölçecek niteliktedir	44	36.67	65	54.17	2	1.66	9	7.5	0	0
3.	Değerlendirmede kullanılan ölçütler açık bir şekilde ifade edilmiştir.	49	40.83	63	52.5	0	0	8	6.67	0	0

4.	Programda ürünü değerlendirecek ölçme araçlarına (çoktan seçmeli, eşleştirme, boşluk doldurma, doğru-yanlış, testler gibi.) yer verilmiştir.	57	47.5	55	45.84	1	0.83	7	5.83	0	0
5.	Programda süreci değerlendirecek ölçme araçlarına (gözlem formları, tutum ölçekleri, akran değerlendirme formları, kontrol listeleri vb.) yer verilmiştir.	63	52.5	50	41.67	0	0	7	5.83	0	0

Tablo 49 incelendiğinde, 10. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programı *değerlendirme* boyutuna ait 5 maddeden oluşan anket çalışmasından elde edilen verilere göre; katılımcıların anketteki bütün sorulara yanıt verdiği görülmektedir. Tabloya göre;

1 numaralı maddede belirtilen ‘Önerilen ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri kazanımları ölçecek niteliktedir’ ifadesine katılımcıların %52.5’inin (n:63) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %37.5’inin (n:45) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %7.5’inin (n:9) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %2.5’inin (n:3) ‘Kararsızım’ seçeneğini tercih ettikleri, ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

2 numaralı maddede belirtilen ‘Önerilen ölçme ve değerlendirme kullanılacak yöntem ve teknikler öğrencilerin bilgi, beceri, duyuş ve diğer performanslarını ölçecek niteliktedir’ ifadesine katılımcıların %54.17’sinin (n:65) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %36.67’sinin (n:44) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %7.5’inin (n:9) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %1.66’sinin (n:2) ‘Kararsızım’ seçeneğini tercih ettikleri, ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

3 numaralı maddede belirtilen ‘Değerlendirmede kullanılan ölçütler açık bir şekilde ifade edilmiştir’ ifadesine katılımcıların %52.5’inin (n:63) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %40.83’ünün (n:49) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %6.67’sinin (n:8) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini tercih ettikleri, ‘Kararsızım’ ve ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneklerinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

4 numaralı maddede belirtilen ‘Programda ürünü değerlendirecek ölçme araçlarına (çoktan seçmeli, eşleştirme, boşluk doldurma, doğru-yanlış, testler gibi.) yer verilmiştir’ ifadesine katılımcıların %47.5’inin (n:57) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %45.84’ünün (n:55) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %5.83’ünün (n:7) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %0.83’ünün (n:1) ‘Kararsızım’ seçeneğini tercih ettikleri, ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

5 numaralı maddede belirtilen ‘Programda süreci değerlendirecek ölçme araçlarına (gözlem formları, tutum ölçekleri, akran değerlendirme formları, kontrol listeleri vb.) yer verilmiştir’ ifadesine katılımcıların %52.5’inin (n:63) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %41.67’sinin (n:50) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %5.83’ünün (n:7) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini tercih ettikleri, ‘Kararsızım’ ve ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneklerinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

5.4. Geliştirilen Ölçek Yardımıyla Mevcut 11. Sınıf Çoksesli Koro Dersinin Değerlendirilmesine Ait Bulgular ve Yorumlar

5.4.1. Kazanımlara İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 50

11. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Kazanımlara İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Bu Görüşlere Ait Yorumlar

11. SINIF										
KAZANIMLAR	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Programda kazanımlar açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmektedir.	25	20.84	85	70.83	0	0	10	8.33	0	0
2. Kazanımlar toplu eğitim sürecinde ölçülebilir niteliktedir.	22	18.34	73	60.83	2	1.66	23	19.17	0	0
3. Kazanımlar öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.	5	4.17	25	20.83	12	10	72	60	6	5
4. Kazanımlar öğrencilerin eserlerin doğru ve temiz bir şekilde seslendirmesi becerisi kazandırmaktadır.	36	30	68	56.67	0	0	16	13.33	0	0
5. Kazanımlar topluluk içerisinde şarkı söyleme bilinci kazandırmaya yöneliktir.	41	34.17	58	48.33	1	0.83	20	16.67	0	0
6. Kazanımlar belirlenirken öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınmıştır.	9	7.5	21	17.5	8	6.67	63	52.5	19	15.83
7. Kazanımlar öğrencilerin bilişsel gelişimlerine uygun düzeydedir.	3	2.5	19	15.83	11	9.17	79	65.83	8	6.67
8. Kazanımlar öğrencilerin duyuşsal gelişimlerine uygun düzeydedir.	2	1.66	21	17.5	11	9.17	78	65	8	6.67
9. Kazanımlar öğrencilerin devinimsel gelişimlerine uygun düzeydedir.	1	0.83	23	19.17	12	10	76	63.33	8	6.67

Tablo 50 incelendiğinde, 11. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programı *kazanımlar* boyutuna ait 9 maddeden oluşan anket çalışmasından elde edilen verilere göre; katılımcıların anketteki bütün sorulara yanıt verdiği görülmektedir. Tabloya göre;

1 numaralı kazanımda belirtilen ‘Programda kazanımlar açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmektedir’ ifadesine katılımcıların %70.83’ünün (n:85) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %20.84’ünün (n:25) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %8.33’ünün (n:10) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini tercih ettikleri, ‘Kararsızım’ ve ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneklerinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

2 numaralı kazanımda belirtilen ‘Kazanımlar toplu eğitim sürecinde ölçülebilir niteliktedir’ ifadesine katılımcıların %60.83’ünün (n:73) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %19.17’sinin (n:23) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %18.34’ünün (n:22) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %1.66’sının (n:2) ‘Kararsızım’ seçeneğini işaretlediği, ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

3 numaralı kazanımda belirtilen ‘Kazanımlar öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır’ ifadesine katılımcıların %60’ının (n:72) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %20.83’ünün (n:25) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %10’unun (n:12) ‘Kararsızım’ seçeneğini, %5’inin (n:6) ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğini, %4,17’sinin (n:5) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneklerini tercih ettikleri görülmektedir.

4 numaralı kazanımda belirtilen ‘Kazanımlar öğrencilerin eserlerin doğru ve temiz bir şekilde seslendirmesi becerisi kazandırmaktadır’ ifadesine katılımcıların %56.67’sinin (n:68) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %30’unun (n:36) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %13.33’ünün (n:16) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini seçtikleri, ‘Kararsızım’ ve ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneklerinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

5 numaralı kazanımda belirtilen ‘Kazanımlar topluluk içerisinde şarkı söyleme bilinci kazandırmaya yöneliktir’ ifadesine katılımcıların %48.33’ünün (n:58) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %34.17’sinin (n:41) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %16.67’sinin (n:20) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %0.83’ünün (n:1) ‘Kararsızım’ seçeneğini tercih ettiğini, ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

6 numaralı kazanımda belirtilen ‘Kazanımlar belirlenirken öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınmıştır’ ifadesine katılımcıların %52.5’inin (n:63) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %17.5’inin (n:21) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %15.83’ünün (n:19) ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğini,

%7.5'inin (n:9)'Tamamen Katılıyorum' seçeneğini, %6.67'sinin (n:8) ise 'Kararsızım' seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir.

7 numaralı kazanımda belirtilen 'Kazanımlar öğrencilerin bilişsel gelişimlerine uygun düzeydedir'

İfadesine katılımcıların %65.83'ünün (n:79) 'Katılmıyorum' seçeneğini, %15,83'ünün (n:19) 'Katılıyorum' seçeneğini, %9.17'sinin (n:11) 'Kararsızım' seçeneğini, %6.67'sinin (n:8) 'Kesinlikle Katılmıyorum' seçeneğini, %2.5'inin (n:3) ise 'Tamamen Katılıyorum' seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir.

8 numaralı kazanımda belirtilen 'Kazanımlar öğrencilerin duyuşsal gelişimlerine uygun düzeydedir' ifadesine katılımcıların %65'i (n:78) 'Katılmıyorum' seçeneğini, %17.5'i (n:21) 'Katılıyorum' seçeneğini, %9.17'si (n:11) 'Kararsızım' seçeneğini, %6.67'si (n:8) 'Kesinlikle Katılmıyorum' seçeneğini, %1.66'sı (n:2) da 'Tamamen Katılıyorum' seçeneklerini tercih ettikleri görülmektedir.

9 numaralı kazanımda belirtilen 'Kazanımlar öğrencilerin devinimsel gelişimlerine uygun düzeydedir' ifadesine katılımcıların %63.33'ü (n:76) 'Katılmıyorum' seçeneğini, %19.17'si (n:23) 'Katılıyorum' seçeneğini, %10'u (n:12) 'Kararsızım' seçeneğini, %6.67'si (n:8) 'Kesinlikle Katılmıyorum' seçeneğini, %0.83'ü (n:1) de 'Tamamen Katılıyorum' seçeneklerini tercih ettikleri görülmektedir.

5.4.2. İçerik Boyutuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 51

11. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı İçeriğine İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Bu Görüşlere Ait Yorumlar

11. SINIF											
İÇERİK	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1. İçerik kazanımları gerçekleştirilebilecek düzeydedir.	3	2.5	37	30.83	8	6.67	68	56.67	4	3.33	
2. İçeriğin hazırlanmasında kullanılan dil açık ve anlaşılırdır.	24	20	81	67.5	1	0.83	13	10.84	1	0.83	

3.	İçerik öğrencilerin ses gelişimleri ve seviyeleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.	2	1.67	10	8.33	1	0.83	59	49.17	48	40
4.	İçerikte bulunan eserler öğrencilerin ilgilerini çekecek düzeydedir.	1	0.83	10	8.33	2	1.67	69	57.5	38	31.67
5.	İçerikte gereksiz bilgiler, ayrıntılar ve tekrarlar bulunmamaktadır.	28	23.33	73	60.84	1	0.83	18	15	0	0

Tablo 51 incelendiğinde, 10. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programı içerik boyutuna ait 5 maddeden oluşan anket çalışmasından elde edilen verilere göre; katılımcıların anketteki bütün sorulara yanıt verdiği görülmektedir. Tabloya göre;

1 numaralı maddede belirtilen ‘İçerik kazanımları gerçekleştirilebilecek düzeydedir’ ifadesine katılımcıların %56.67’sinin (n:68) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %30.83’ünün (n:37) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %6.67’sinin (n:8) ‘Kararsızım’ seçeneğini, %3.33’ünün (n:4) ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğini, %2.5’inin (n:3) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir.

2 numaralı maddede belirtilen ‘İçeriğin hazırlanmasında kullanılan dil açık ve anlaşılırdır’ ifadesine katılımcıların %67.5’inin (n:81) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %20’sinin (n:24) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %10.84’ünün (n:13) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %0.83’ü (n:1) ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğini ve %0.83’ü (n:1) ‘Kararsızım’ seçeneklerini tercih ettikleri görülmektedir.

3 numaralı maddede belirtilen ‘İçerik öğrencilerin ses gelişimleri ve seviyeleri dikkate alınarak hazırlanmıştır’ ifadesine katılımcıların %49.17’si (n:59) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %40’ı (n:48) ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğini, %8.33’ü (n:10) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %1.67’si (n:2) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %0.83’ü (n:1) ‘Kararsızım’ seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir.

4 numaralı maddede belirtilen ‘İçerikte bulunan eserler öğrencilerin ilgilerini çekecek düzeydedir’ katılımcıların %57.5’i (n:69) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %31.67’si (n:38) ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğini, %8.33’ü (n:10) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %1.67’si (n:2) ‘Kararsızım’ seçeneğini, %0.83’ü (n:1) ise ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir.

5 numaralı maddede belirtilen ‘İçerikte gereksiz bilgiler, ayrıntılar ve tekrarlar bulunmamaktadır’ ifadesine katılımcıların %60.84’ü (n:73) ‘Katılıyorum’ seçeneğini,

%23.33'ü (n:28) 'Tamamen Katılıyorum' seçeneğini, %15'i (n:18) 'Katılmıyorum' seçeneğini, %0.83'ü (n:1) 'Kararsızım' seçeneklerini seçtikleri, 'Kesinlikle Katılmıyorum' seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

5.4.3. Öğrenme ve Öğretme Süreçleri Boyutuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 52

11. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine İlişkin Öğretmen görüşleri ve bu görüşlere ait yorumlar

11. SINIF											
ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ		Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Programda önerilen yöntem ve teknikler 10. ve 11. sınıf öğrenci gelişim düzeyine uygundur.	3	2,5	36	30	2	1.67	75	62.5	4	3.33
2	Öğrenme-öğretme sürecinde önerilen yöntem ve teknikler derse olan ilgi ve motivasyonu artıracak niteliktedir.	10	8.33	71	59.17	3	2.5	36	30	0	0
3	Öğrenme-öğretme sürecindeki etkinlikler öğrencilerin derse aktif katılımını sağlar niteliktedir.	9	7.5	79	65.83	2	1.67	30	25	0	0
4	Program öğrenciye esnek öğrenme fırsatı verecek şekilde düzenlenmiştir.	14	11.67	73	60.83	4	3.33	29	24.17	0	0
5	Öğrenme- öğretme süreci öğrencilerin bireysel ve grup halinde çalışmalarını destekler niteliktedir.	21	17.5	82	68.34	4	3.33	13	10.83	0	0

Tablo 52 incelendiğinde, 11. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programı *öğrenme- öğretme süreçleri* boyutuna ait 5 maddeden oluşan anket çalışmasından elde edilen verilere göre; katılımcıların anketteki bütün sorulara yanıt verdiği görülmektedir. Tabloya göre;

1 numaralı maddede belirtilen 'Programda önerilen yöntem ve teknikler 10. ve 11. sınıf öğrenci gelişim düzeyine uygundur.' ifadesine katılımcılar tarafından en fazla 'Katılmıyorum' tercihinde bulunulmuştur. Katılımcıların %62.5'i (n:75) 'Katılmıyorum' seçeneğini, %30'u (n:36) 'Katılıyorum' seçeneğini, %3.33'ü (n:4) 'Kesinlikle

Katılmıyorum' seçeneğini, %2.5'i (n:3)'Tamamen Katılıyorum' seçeneğini, %1.67'si (n:2) 'Kararsızım' seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir.

2 numaralı maddede belirtilen 'Öğrenme-öğretme sürecinde önerilen yöntem ve teknikler derse olan ilgi ve motivasyonu artıracak niteliktedir' ifadesine katılımcıların %59.17'si (n:71) 'Katılıyorum' seçeneğini, %30'u (n:36)'Katılmıyorum' seçeneğini, %8.33'ü (n:10) 'Tamamen Katılıyorum' seçeneğini, %2.5'i (n:3) 'Kararsızım' seçeneklerini seçtikleri, 'Kesinlikle Katılmıyorum' seçeneğini ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

3 numaralı maddede belirtilen 'Öğrenme-öğretme sürecindeki etkinlikler öğrencilerin derse aktif katılımını sağlar niteliktedir' ifadesine katılımcıların %65.83'ü (n:79) 'Katılıyorum' seçeneğini, %25'i (n:30) 'Katılmıyorum' seçeneğini, %7.5'i (n:9) 'Tamamen Katılıyorum' seçeneğini, %1.67'si (n:2) 'Kararsızım' seçeneklerini seçtikleri, 'Kesinlikle Katılmıyorum' seçeneğini ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

4 numaralı maddede belirtilen 'Program öğrenciye esnek öğrenme fırsatı verecek şekilde düzenlenmiştir' ifadesine katılımcıların %60.83'ü (n:73) 'Katılıyorum' seçeneğini, %24.17'si (n:29) 'Katılmıyorum' seçeneğini, %11.67'si (n:14) 'Tamamen Katılıyorum' seçeneğini, %3.33'ü (n:4) 'Kararsızım' seçeneklerini seçtikleri, 'Kesinlikle Katılmıyorum' seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

5 numaralı maddede belirtilen 'Öğrenme-öğretme süreci öğrencilerin bireysel ve grup halinde çalışmalarını destekler niteliktedir' ifadesine katılımcıların %68.34'ü (n:82) 'Katılıyorum' seçeneğini, %17.5'i (n:21) 'Tamamen Katılıyorum' seçeneğini, %10.83'ü (n:13) 'Katılmıyorum' seçeneğini, %3.33'ü (n:4) 'Kararsızım' tercih ettikleri, 'Kesinlikle Katılmıyorum' seçeneğini ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

5.4.4. Değerlendirme Boyutuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 53

10. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri ve bu görüşlere ait yorumlar

11. SINIF											
DEĞERLENDİRME		Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Önerilen ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri kazanımları ölçecek niteliktedir.	32	26.67	73	60.83	3	2.5	12	10	0	0
2	Önerilen ölçme ve değerlendirme kullanılacak yöntem ve teknikler öğrencilerin bilgi, beceri, duyuş ve diğer performanslarını ölçecek niteliktedir	39	32.5	68	56.6	3	2.5	10	8.33	0	0
3	Değerlendirmede kullanılan ölçütler açık bir şekilde ifade edilmiştir.	45	37.5	65	54.17	2	1.67	8	6.66	0	0
4	Programda ürünü değerlendirecek ölçme araçlarına (çoktan seçmeli, eşleştirme, boşluk doldurma, doğru-yanlış, testler gibi.) yer verilmiştir.	61	50.83	50	41.67	1	0.83	8	6.67	0	0
5	Programda süreci değerlendirecek ölçme araçlarına (gözlem formları, tutum ölçekleri, akran değerlendirme formları, kontrol listeleri vb.) yer verilmiştir.	60	50	51	42.5	1	0.83	8	6.67	0	0

Tablo 53 incelendiğinde, 11. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programı *değerlendirme* boyutuna ait 5 maddeden oluşan anket çalışmasından elde edilen verilere göre; katılımcıların anketteki bütün sorulara yanıt verdiği görülmektedir. Tabloya göre;

1 numaralı maddede belirtilen ‘Önerilen ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri kazanımları ölçecek niteliktedir’ ifadesine katılımcıların %60.83’ü (n:73) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %26.67’si (n:32) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %10’u (n:12) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %2.5’i (n:3) ‘Kararsızım’ seçeneğini tercih ettikleri, ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir

2 numaralı maddede belirtilen ‘Önerilen ölçme ve değerlendirme kullanılacak yöntem ve teknikler öğrencilerin bilgi, beceri, duyuş ve diğer performanslarını ölçecek niteliktedir’ ifadesine katılımcıların %56.6’sı (n:68) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %32.5’i (n:39) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %8.33’ü (n:10) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %2.5’i (n:3) ‘Kararsızım’ seçeneğini tercih ettikleri, ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

3 numaralı maddede belirtilen ‘Değerlendirmede kullanılan ölçütler açık bir şekilde ifade edilmiştir’ ifadesine katılımcıların %54.17’si (n:65) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %37.5’i (n:45) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %6.66’sı (n:8) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %1.67’si (n:2) ‘Kararsızım’ seçeneklerini tercih ettikleri, ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir

4 numaralı maddede belirtilen ‘Programda ürünü değerlendirecek ölçme araçlarına (çoktan seçmeli, eşleştirme, boşluk doldurma, doğru-yanlış, testler gibi.) yer verilmiştir’ ifadesine katılımcıların %50.83’ü (n:61) ‘Tamamen Katılıyorum’, %41.67’si (n:50) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %6.67’si (n:8) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini, %0.83’ü (n:1) ‘Kararsızım’ seçeneğini, tercih ettikleri, ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

5 numaralı maddede belirtilen ‘Programda süreci değerlendirecek ölçme araçlarına (gözlem formları, tutum ölçekleri, akran değerlendirme formları, kontrol listeleri vb.) yer verilmiştir’ ifadesine katılımcıların %50’si (n:60) ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini, %42.5’i (n:51) ‘Katılıyorum’ seçeneğini, %6.67’si (n:8) ‘Katılmıyorum’ seçeneğini tercih ettikleri, %0.83’ü (n:1) ‘Kararsızım’ seçeneğini tercih ettikleri, ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ seçeneğinin ise katılımcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

5.5. Mevcut Değerlendirmelere Göre Hazırlanan Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Önerisi

ÇOK SESLİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KONU BAŞLIKLARI

9. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Konu Başlıkları

Konu Başlıkları
1. Koro nedir?
2. Koro Eğitimi
3. Koro Türleri
4. Koroda Sesler
5. Koroda Seslerin Önemi
6. Koroda Ses Eğitimi Uygulamalarına Giriş
7. Nüans Terimleri ve Hız Terimleri
8. Tek sesli çocuk şarkıları

10. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Konu Başlıkları

Konu Başlıkları
1. Mutasyon Dönemi ve Özellikleri
2. Ses Sağlığı, Önemi ve Korunması
3. Koro Müziğine Giriş
4. Dikey (Armonik) Tarzda Yazılmış İki Sesli Şarkı ve Türküler
5. Yatay (Kontrapuan) Tarzda Yazılmış İki Sesli Şarkı ve Türküler
6. İki Sesli Şarkılarda Ses Grupları Arasında Uyum
7. İki ve Üç Sesli Şarkıları Seslendirme
8. Dil ve Konuşma
9. Eser Uygulamaları

11. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Konu Başlıkları

Konu Başlıkları
1. Ses eğitiminin kapsamı ve ilkeleri
2. İnsanda İşitme, Solunum ve Ses Sistemleri
3. Üç sesli tını alıştırmaları
4. Üç Sesli Şarkılar
5. Müziksel İfade Terimleri
6. İki, Üç, Dört Sesli Eser Seslendirme
7. Çoksesli Türk Koro Eserlerini ‘Acapella’ ve ‘Piyano Eşlikli’ Şeklinde Seslendirme
8. Eser Uygulamaları

12.Sınıf Çoksesli Koro Dersi Konu Başlıkları ve Amaçları

Konu Başlıkları
1. Koro Müziğinde Dönemler
2. Ortaçağ Dönemi ve Koro
3. Rönesans Dönemi ve Koro
4. Barok Dönem ve Koro
5. Klasik Dönem ve Koro
6. Romantik Dönem ve Koro
7. 20. Yüzyıl Müziği ve Koro
8. Eser Uygulamaları

9. SINIF ÇOKSESLİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

1. Konu: Koro Nedir?

Amaç: Koronun tanımını yapabilmek

Davranışlar:

- ‘Koro’ tanımını yapma.
- Koroların ‘vokal müzik eserlerinde kullanıldığını’ söyleme
- Koroların ‘farklı ses gruplarına sahip kişilerin bir araya gelerek uyum içerisinde şarkı söylediklerinin söyleme- yazma
- Çalgı eşliği ve çalgı eşliği olmadan koro eserlerinin söylenebileceğini bilme
- Çalgı eşliği olmayan korolara “acapella koro” denildiğinin söyleme-yazma

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme, öğrenci gözlem formları,

2. Konu: Koro Eğitimi

Amaç: Koro eğitiminin önemini kavrayabilmek

Davranışlar:

- Koro eğitiminin; yalnızca birlikte şarkı söyleme olarak değil, “birlikte hareket edebilme, birlikte hissedebilme, dostluk ve arkadaşlık duygularını pekiştirme süreci” olarak değerlendirme
- Koro eğitimi sayesinde bireyin gerek bireysel olarak gerekse topluluk içerisinde kendini ifade etmesini sağlama

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme, öğrenci gözlem formları

3. Konu: Koro Türleri

Amaç: Koro türlerini tanıyabilme

Davranışlar:

- Koroların ‘ses türlerine göre’ kadın, erkek, çocuk ve karma korolar olmak üzere dört gruba ayrıldığını söyleme-yazma
- Koroların ‘kuruluş amaçlarına göre’ amatör (özengen) ve profesyonel (mesleki) korolar olmak üzere iki gruba ayrıldığını söyleme-yazma
- Koroların ‘sayısal oluşumlarına göre’ 12-14 veya 20-22 kişiden oluşan sayısal bakımdan küçük olan koroya ‘Oda Korosu’, korist sayısı 90- 100 kişiden oluşan ve sayısal olarak büyük olarak değerlendirilen koroya ise ‘Büyük Koro’ olduğunu söyleme-yazma
- Koroların icra ettikleri ‘müzik türlerine göre’ Geleneksel Türk Halk Müziği Korosu, Geleneksel Türk Sanat Müziği Korosu, Tasavvuf Müziği Koroları, Çoksesli Korolar, Kilise Koroları, Opera Koroları, Madrigal Koroları olmak üzere çeşitlilik gösterdiğini söyleme-yazma
- Koroların ‘seslendirdiği eser türlerine göre’, tek ve çoksesli olmak üzere iki gruba ayrıldığını söyleme-yazma
- Dinlediği ve izlediği koro türünü ayırt etme

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Tümevarım, Beyin Fırtınası

Ölçme –Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları öğrenci gözlem formları

4. Konu: Koroda Sesler

Amaç: Koroda ses türlerini tanıyabilme

Davranışlar:

- İnsan seslerini yüksekliklerinin tiz sesler (kadın ve çocuk sesleri), pes sesler (erkek sesleri) olmak üzere temel olarak iki gruba ayrıldığını söyleme-yazma
- İnce kadın sesine ‘soprano’ denildiğini söyleme-yazma
- İnce erkek sesine ‘tenor’ denildiğini söyleme-yazma
- Kalın kadın sesine ‘alto’ denildiğini söyleme-yazma
- Kalın erkek sesine ‘bas’ denildiğini söyleme-yazma

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme –Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öğrenci gözlem formları

5. Konu: Koroda Seslerin Önemi

Amaç: Korodaki ses türlerinin önemini açıklama

Davranışlar:

- Koroda ses türlerini ayırt etme
- Koroda ses türlerinin önemini açıklama
- Koroda şarkı söylerken ses türleri arasındaki uyumu müzikal dinamikler doğrultusunda uygulama

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme –Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öğrenci gözlem formları

6. Konu: Koroda Ses Eğitimi Uygulamalarına Giriş

Amaç: Koroda temel ses eğitimi uygulamalarını kavrayabilme

Davranışlar:

- Toplu olarak duruş, gevşeme, yumuşama alıştırmaları yapma
- Toplu olarak solunum alıştırmaları yapma

- Toplu olarak ses üretme ve yayma alıştırmaları yapma
- Toplu olarak dil ve konuşma alıştırmaları yapma

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, Öz değerlendirme, grup değerlendirme, öğrenci gözlem formları

7. Konu: Nüans ve Hız Terimleri

Amaç 1: Nüans terimlerini tanıyabilme

Davranışlar:

- Piano teriminin ‘hafif’ sesle söyleme anlamına gelip ‘p’ işareti ile ifade edildiğinin söyleme-yazma
- Mezzoforte teriminin ‘orta kuvvette’ ki sesle söyleme anlamına gelip ‘mf’ işareti ile ifade edildiğinin söyleme- yazma
- Forte teriminin ‘yüksek’ sesle söyleme anlamına gelip ‘f’ işareti ile ifade edildiğinin söyleme-yazma

Amaç 2: Şarkıları nüans terimlerine uygun söyleyebilme

- Şarkı söylerken ‘p’ işaretini görünce hafif ses kullanma
- Şarkı söylerken ‘mf’ işaretini görünce orta kuvvetteki sesi kullanma
- Şarkı söylerken ‘f’ işaretini görünce yüksek ses kullanma

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, Öz değerlendirme, öğrenci gözlem formları

Amaç 3: Temel hız terimlerini tanıyabilme

Davranışlar:

- Andante teriminin ‘ağırca’ anlamına geldiğini ve metronom sayısının 92-108 arasında olduğunu söyleme-yazma
- Moderato teriminin ‘orta hızda’ anlamına geldiğinin ve metronom sayısının 108-120 arasında olduğunu söyleme-yazma

- Allegro teriminin ‘çabuk’ anlamına geldiğini ve metronom sayısının 120-168 arasında olduğunu söyleme-yazma

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap

Ölçme –Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme, öğrenci gözlem formları

Amaç 4: Şarkıları hız terimlerine uygun söyleyebilme

Davranışlar:

- Şarkıyı Andante hızında seslendirme
- Şarkıyı Moderato hızında seslendirme
- Şarkıyı Allegro hızında seslendirme

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme –Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme, grup değerlendirme, öğrenci gözlem formları

8. Konu: Tek sesli çocuk şarkıları

Amaç: Toplu olarak tek sesli çocuk şarkılarını doğru, temiz ve uyumlu bir şekilde seslendirebilme

Davranışlar:

- Verilen şarkının bona çalışmasını yapma
- Verilen şarkının solfejini yapma
- Verilen şarkının ritmik yapısını inceleme
- Verilen şarkının sözlerini ritmik yapıya bağlı kalarak, telaffuzu doğru bir şekilde seslendirme

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme –Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme, grup değerlendirme, öğrenci gözlem formları

10. SINIF ÇOKSESLİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

1. Konu: Mutasyon Dönemi ve Özellikleri

Amaç: İnsan sesinin fizyolojik gelişimi, değişimi (mutasyon) ve bu dönemde dikkat edilmesi gerekenleri kavrayabilme

Davranışlar:

- Çocuk sesinin mutasyon öncesi, mutasyon ve mutasyon sonrası olmak üzere üç dönemde gelişme gösterdiğini söyleme
- Mutasyon döneminin tanımını söyleme-yazma
- Çocukluk dönemindeki ses sınırının mutasyon dönemindeki ses sınırı ile karşılaştırma
- Mutasyon döneminde kız ve erkek çocuklarda oluşan ses değişimlerini ifade etme
- Mutasyon döneminde uygulanan ses eğitiminin önemini belirtme
- Mutasyon döneminde oluşabilecek ses rahatsızlıklarını söyleme-yazma

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem

Ölçme –Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, akran değerlendirme formları

2. Konu: Ses Sağlığı, Önemi ve Korunması

Amaç 1: Ses sağlığının önemini kavrayabilme

Davranışlar:

- Koristler ve solistler için ses sağlığının önemini vurgulama
- Sağlıklı bir beden ve sağlıklı bir ruhla ses sağlığının tamamlandığını söyleme
- Ses sağlığını olumsuz etkileyen nedenleri tanıma (alkollü içecekler, sigara kullanımı, mevsimsel değişiklikler, nezle ve boğaz hastalıkları, kuru iklim koşulları, boğaz kazınması, ısı farklılıkları, bazı besinler, çok sıcak-çok soğuk içecekler, yetersiz uyku, cinsel yaşıntı, tozlu ve pi hava, yanlış yapılan ses çalışmaları).

Amaç 2: Seste oluşabilecek rahatsızlıkları tanıyabilme

Davranışlar:

- Boğazda oluşabilecek hastalıkları tanıma (Bademcik İltihabı, Anjin, Faranjit, Laranjit, Gırtlak Veremi, Tümörler)
- Solunumda oluşabilecek hastalıkları tanıma (Bronşit, Astım, Akciğer Veremi, Nezle, Burun Kanamaları, Sinüzit)
- Kişinin sesini kullanırken yaptığı yanlış hareketlerden dolayı oluşabilecek rahatsızlıkları tanıma (Aşırı derecede hafif ya da kuvvetli konuşmak, sesimize uygun olmayan bir şarkıyı söylemeye çalışmak, sürekli bağırarak, ince seslere tırmanmak, ses sınırı dışında kalan kalın seslere inmeye çalışmak, ses açma egzersizlerini süre olarak fazla yapmak, hastayken ses çalışması yapmak, teknik beceri gerektiren ve kişinin ses sınırını ve yetisini zorlayacak eserleri çalışmak)

Amaç 3: Seste oluşabilecek rahatsızlıklara karşı koruma yollarını ifade edebilme

Davranışlar:

- Ses sağlığını korumak için dikkat edilmesi gerekenleri tanıma (Düzenli ses egzersizleri yapma, diyafram nefesini doğru bir şekilde kullanma, sık ve şiddetli boğaz temizlememe, su tüketimine özen gösterme, aşırı bitki çayı tüketmemek, kuru, tozlu, dumanlı, klimalı ve gürültülü ortamlardan uzak durmak, sigara kullanmamak, allerji, sinüzit, farenjit, otit, burun tıkanıklığı ve akciğer hastalıklarını tedavi etme,uyku düzenine özen gösterme)

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme, öğrenci gözlem formları

3. Konu: Koro Müziğine Giriş

Amaç: Tek sesli şarkılarda ses bütünlüğünü sağlayabilme

Davranışlar:

- Verilen şarkının solfejini, ritmik yapısını ve sözlerinin uygun şekilde seslendirme
- Verilen tek sesli şarkılarda ses bütünlüğünü sağlama
- Çoksesliliğe giriş olarak kullanılan ve en az iki kişi tarafından eserin art arda seslendirmesiyle oluşan müzik yapısı olan ‘kanon’ u anlama ve uygulama

- Kanon olabilecek eserlerin özelliklerini ayırt etme

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme, öğrenci gözlem formları

4. Konu: Dikey (Armonik) Tarzda Yazılmış İki Sesli Şarkı ve Türküler

Amaç: Dikey tarzda yazılmış iki sesli şarkıları söyleyebilme

Davranışlar:

- Dikey tarzda yazılmış iki sesli seçkin şarkı ve türkülerini seslendirme
- Dikey tarzda yazılmış iki sesli şarkı ve türkülerini karakterlerine uygun seslendirme
- Dikey tarzda yazılmış iki sesli şarkıları dönem özelliklerine uygun seslendirme
- Dikey tarzda yazılmış iki sesli şarkı ve türkülerini tınlatmaya dikkat ederek seslendirme

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme, grup değerlendirme, öğrenci gözlem formları

5. Konu: Yatay (Kontrapuan) Tarzda Yazılmış İki Sesli Şarkı ve Türküler

Amaç: Yatay tarzda yazılmış iki sesli şarkıları söyleyebilme

Davranışlar:

- Yatay tarzda yazılmış iki sesli seçkin şarkı ve türkülerini seslendirme
- Yatay tarzda yazılmış iki sesli şarkı ve türkülerini karakterlerine uygun seslendirme
- Yatay tarzda yazılmış iki sesli şarkıları dönem özelliklerine uygun seslendirme
- Yatay tarzda yazılmış iki sesli şarkı ve türkülerini tınlatmaya dikkat ederek seslendirme

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme, grup değerlendirme

6. Konu: İki Sesli Şarkılarda Ses Grupları Arasında Uyum

Amaç: İki sesli şarkılarda ses grupları arasında uyumu sağlayabilme

İçerik:

- Kendi ses grubundakiler ile uyum içinde şarkıyı seslendirme
- Farklı ses grubu ile kendi ses grubu arasındaki farklılığı anlama
- Farklı ses grubu ile uyum içinde şarkıyı seslendirme

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme, grup değerlendirme, öğrenci gözlem formları

7. Konu: İki ve Üç Sesli Şarkıları Seslendirme

Amaç: İki ve üç sesli şarkıları seslendirebilme

İçerik:

- Çoksesli şarkıları seslendirirken partiyonlar arasındaki uyuma dikkat etme
- İki sesli ve üç sesli şarkılarda ses grupları arasındaki ses uyumunu sağlama
- Çoksesli şarkıların seslendirilmesi sırasında öğrencinin kendi partiyonunu söylerken diğer ses partiyonlarını da takip etmesi gerektiği kavraması

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme, grup değerlendirme, öğrenci gözlem formları

8. Konu: Dil ve Konuşma

Amaç 1: Sesli vokalleri seslendirirken sesin oluşumunu sağlayan organların nasıl şekil aldığını gösterebilme

Davranışlar:

- Dilin geriye çekilmiş durumunda çıkan vokalleri (A, I, O, U) seslendirme
- Dilin ileriye sürülmüş durumunda çıkan vokalleri (E, İ, Ö, Ü) seslendirme

- Dudakların düz ve yayvan durumunda çıkan vokalleri (A,E, I,İ) seslendirme
- Dudakların yuvarlak ve büzülmüş durumunda çıkan vokalleri (O,Ö, U, Ü) seslendirme
- Alt çene düşük ve ağız boşluğu genişken çıkan vokalleri (A,E,O,Ö) seslendirme
- Alt çene az düşük, ağız boşluğu darken çıkan vokalleri (I,İ,U,Ü) seslendirme

Amaç 2:Sesli ve sessiz vokallerle egzersiz yapabilme

Davranışlar:

- Egzersiz yaparken vokalleri kullanma
- Egzersiz yaparken kalın vokalleri (a,ı,o,u) kullanma
- Egzersiz yaparken ince vokalleri (e, i, ö, ü) kullanma
- Egzersiz yaparken konsonları kullanma

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme, grup değerlendirme, öğrenci gözlem formları

Amaç 3: Şarkı söylerken dil çabukluğunu sağlamaya özen gösterme

Davranışlar:

- Tekerlemeleri akıcı bir biçimde söyleme
- Şarkıların hızlı pasajlarındaki sözleri doğru bir şekilde söyleme

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme, grup değerlendirme, öğrenci gözlem formları

Amaç 4: Güzel ve anlaşılır konuşmaya (Diksiyon) özen gösterme

Davranışlar:

- Kelimeleri anlamına uygun vurgulama
- Kelimeleri ritimsel yapılarına uygun bir şekilde söyleme

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme, grup değerlendirme, öğrenci gözlem formları

9. Konu: Eser Uygulamaları

Amaç: Seslendirilecek eserlerin çalışma basamaklarını uygulayabilme

Davranışlar:

- Seslendirilecek çoksesli eserin tonunu, ölçü sayısını belirleme
- Seslendirilecek eserin partiler arasındaki ses alanlarını belirleme
- Seslendirilecek eserin tüm partisyonlardaki ezgisel ve armonik yapıyı belirleme
- Seslendirilecek eseri müzikal dinamiklere uygun olarak seslendirme
- Çalışılan eserleri sahnede müzikal dinamiklere uygun olarak seslendirme

11. SINIF ÇOKSESLİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

1. Konu: Koroda ses eğitiminin kapsamı ve ilkeleri

Amaç: Solunum ve gevşeme, ses üretme ve yayma, dil- konuşma konularını kavrayabilme

Davranışlar:

- Koro içinde bireye, doğru solunum alışkanlıklarıyla birlikte bedensel ve zihinsel hazırlanma için gerekli olan rahatlama, gevşeme, uyanık olma bilinci kazandırma
- Doğru, temiz ses üretme, bu sesi uygun rezonans bölgelerine göndererek, büyütme, zenginleştirme, armoniklerinin geliştirme ve sesini koro ile kaynaştırma bütünleştirme becerisi kazanma
- Konuşma dilinde açık seçiklik ve anlaşılabilirlik niteliklerini geliştirerek, şarkı söylemede dili, sesli-sessiz fonemleri eklemleyerek, (artikülasyonu) doğru bir söyleyişle ve anlamına uygun tonlama ve vurgulamalarla kullanma becerisi kazandırma
- Bireyde varolan müzikal duyarlılığı (müzikalite) geliştirerek, etkili bir seslendirme-yorumlama becerisi kazandırma

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme–Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme formu, öğrenci gözlem formları

2. Konu: İnsanda İşitme, Solunum ve Ses Sistemleri

Amaç 1: İnsanda işitme sistemini tanıyabilme

Davranışlar:

- Dış kulak ve özelliklerini bilme
- Orta kulak ve özelliklerini bilme
- İç kulak ve özelliklerini bilme

Amaç 2: İnsanda Solunum Sistemini Tanıyabilme

Davranışlar:

- Solunum sistemi anatomisini tanıma
- Solunum sisteminin önemini kavrama

Amaç 3: İnsanda ses sistemini tanıyabilme

Davranışlar:

- Ses sistemini oluşturan organları tanıma
- Ses Sistemini oluşturan organların işlevlerini ve önemlerini kavrama

Öğrenme–Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem

Ölçme–Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme formu, öğrenci gözlem formları

3. Konu: Üç sesli tını alıştırma

Amaç 1: Üç sesli eser çalışmasında diğer partileri dinlerken kendi partisini söyleyebilme

Davranışlar:

- Kendi partisini doğru seslendirme
- Diğer partileri dinlerken kendi partisini seslendirme
- Diğer partileri dinlerken ton dışına çıkmama (detone olmama)

Amaç 2: Üç ses grubu arasındaki ses uyumunu sağlamaya özen gösterebilme

Davranışlar:

- Bir grubun üyesi olarak, grup bütünlüğünü sağlama
- Koronun üyesi olarak, üç grup arasındaki bütünlüğü sağlama

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme formu, grup değerlendirme, öğrenci gözlem formları

4. Konu: Üç Sesli Şarkılar

Amaç 1: Üç sesli koro eserlerini seslendirebilme

Davranışlar:

- Üç sesli şarkı ve türküleri söyleme
- Üç sesli şarkı ve türküleri karakterine uygun söyleme
- Üç sesli şarkıları dönem özelliklerine uygun söyleme
- Üç sesli şarkı ve türküleri tınlatmaya dikkat ederek söyleme

Amaç 2: Çoksesli şarkı söylemeden zevk alabilme

Davranışlar:

- Çoksesli şarkı söyleyen bir koronun üyesi olma
- Çoksesli bir tını ortaya çıkarma

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme formu, grup değerlendirme, öğrenci gözlem formları

5. Konu: Müziksel İfade Terimleri

Amaç 1: Müziksel ifade terimlerini tanıyabilme

Davranışlar:

- *Crescendo* (kreşendo) teriminin ‘sesi gittikçe yükseltme’ anlamına gelip ‘cresc.’ şeklinde ifade edildiğini söyleme-yazma

- *De crescendo* ve *Diminuendo* terimlerinin ‘sesi gittikçe azaltma’ anlamına gelip ‘de cresc.’ ve ‘dim.’ İşaretleri ile ifade edildiğini söyleme-yazma
- *Sforzando* teriminin ‘vurgulu’ söyleme anlamına gelip ‘sf’ şeklinde ifade edildiğini söyleme-yazma
- *Dolce* teriminin ‘tatlı bir ifade ile söyleme’ anlamına geldiğini söyleme- yazma
- *Accelerando* teriminin ‘gittikçe hızlanarak’ söyleme anlamına gelip ‘acc.’ Şeklinde ifade edildiğini söyleme-yazma
- *Ritardando* teriminin ‘gittikçe ağırlaşarak’ söyleme anlamına gelip ‘rit.’ Şeklinde ifade edildiğini söyleme-yazma

Amaç 2: Şarkıları müziksel ifade terimlerine uygun söyleme

Davranışlar:

- Şarkı söylerken şarkıyı belirtilen müziksel ifade terimlerine uygun olarak seslendirme

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme formu, grup değerlendirme, öğrenci gözlem formları

6. Konu: İki, Üç, Dört Sesli Eser Seslendirme

Amaç 1: Çoksesli şarkı seslendirirken partiyonlar arasındaki ses uyumuna dikkat edebilme

Davranışlar:

- İki sesli şarkılarda ses grupları arasındaki ses uyumunu sağlama
- Üç sesli şarkılarda ses grupları arasındaki ses uyumunu sağlama
- Dört sesli şarkılarda ses grupları arasındaki ses uyumunu sağlama

Amaç 2: Çoksesli şarkı seslendirirken partiyonlar arasındaki uyuma dikkat edebilme

Davranışlar:

- Çoksesli şarkıların armonik yapı özelliklerine dikkat etme
- Çoksesli şarkıların seslendirilmesi sırasında öğrencinin kendi partiyonunun dışında diğer ses partiyonlarını da takip etmeye çalışması

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme –Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme formu, grup değerlendirme, öğrenci gözlem formları

7. Konu: Çoksesli Türk Koro Eserlerini ‘Acapella’ ve ‘Piyano Eşlikli’ Şeklinde Seslendirme

Amaç: Çoksesli Türk koro eserlerinin acapella ve piyano eşlikli şeklinde seslendirebilme

Davranışlar:

- Çoksesli şarkı ve türküleri söyleme
- Çoksesli şarkı ve türküleri karakterlerine uygun söyleme
- Çoksesli şarkıları dönem özelliklerine uygun söyleme

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme–Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme formu, grup değerlendirme, öğrenci gözlem formları

8. Konu: Eser Uygulamaları

Amaç: Seslendirilecek eserlerin çalışma basamaklarını uygulayabilme

Davranışlar:

- Seslendirilecek çoksesli eserin tonunu, ölçü sayısını belirleme
- Seslendirilecek eserin partiler arasındaki ses alanlarını belirleme
- Seslendirilecek eserin tüm partisyonlardaki ezgisel ve armonik yapıyı belirleme
- Seslendirilecek eseri müzikal dinamiklere uygun olarak seslendirme
- Çalışılan eserleri sahnede müzikal dinamiklere uygun olarak seslendirme

12. SINIF ÇOKSESLİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

1. Konu: Koro Müziğinde Dönemler

Amaç: Evrensel Koro Müziğinde Dönemleri Tanıyabilme

Davranışlar:

- Ortaçağ dönemi ve koro müziğini tanıma
- Rönesans dönemi ve koro müziğini tanıma
- Barok dönem ve koro müziğini tanıma
- Klasik dönem ve koro müziğini tanıma
- Romantik dönem ve koro müziğini tanıma
- Çağdaş dönem ve koro müziğini tanıma

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem,

Ölçme –Değerlendirme: Öz değerlendirme formu, öğrenci gözlem formları

2. Konu: Ortaçağ Dönemi ve Koro

Amaç: Orta çağ döneminin özelliklerini ve koro eserlerini tanıyabilme

Davranışlar:

- Ortaçağ koro müziğinde önemli bestecileri tanıma (Ambrosius, Gregorius, Guido d'arezzo vb.)
- Ortaçağ koro müziklerinin karakteristik özelliklerini tanıma
- Ortaçağ koro müziğinin stil ve yorum özelliklerini tanıma

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap

Ölçme –Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme formu, öğrenci gözlem formları

3. Konu: Rönesans Dönemi ve Koro

Amaç: Rönesans döneminin özelliklerini ve koro eserlerini tanıyabilme

Davranışlar:

- Rönesans dönemi koro müziğinde önemli bestecileri tanıma (Claudio Monteverdi, Orlanda di Lasso, Giovanni Giacomo Gastoldi vb.)
- Rönesans dönemini koro eserlerinin karakteristik özelliklerini açıklama
- Rönesans dönemi koro müziğinin stil ve yorum özelliklerini tanıma

- Rönesans dönemi koro müziği eserlerini seslendirme
- Seçilen eserleri Acapella söyleme
- Seçilen eserleri piyano eşlikli okuma

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme –Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme formu, öğrenci gözlem formları

4. Konu: Barok Dönem ve Koro

Amaç: Barok döneminin özelliklerini ve koro eserlerini tanıyabilme

Davranışlar:

- Barok dönemi koro müziğinde önemli bestecileri tanıma (Claudio Monteverdi, Orlanda di Lasso, Giovanni Giacomo Gastoldi vb.)
- Barok dönemi koro eserlerinin karakteristik özelliklerini açıklama
- Barok dönemi koro müziğinin stil ve yorum özelliklerini tanıma
- Barok dönemi koro müziği eserlerini seslendirme
- Seçilen eserleri Acapella söyleme
- Seçilen eserleri piyano eşlikli okuma

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme–Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme formu, öğrenci gözlem formları

5. Konu: Klasik Dönem ve Koro

Amaç: Klasik dönemin özelliklerini ve koro eserlerini tanıyabilme

Davranışlar:

- Klasik dönemin koro müziğinde önemli bestecileri tanıma (Haydn, Mozart, Beethoven vb.)
- Klasik dönemin koro eserlerinin karakteristik özelliklerini açıklama

- Klasik dönemin koro müziğinin stil ve yorum özelliklerini tanıma
- Klasik dönemin koro müziği eserlerini seslendirme
- Seçilen eserleri Acapella söyleme
- Seçilen eserleri piyano eşlikli okuma

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları,öz değerlendirme formu, öğrenci gözlem formları

6. Konu: Romantik Dönem ve Koro

Amaç: Romantik Dönemin özelliklerini ve koro eserlerini tanıyabilme

Davranışlar:

- Romantik dönemin koro müziğinde önemli bestecileri tanıma (Schubert, Schuman, Brahms vb.)
- Romantik dönemin koro eserlerinin karakteristik özelliklerini açıklama
- Romantik dönemin koro müziğinin stil ve yorum özelliklerini tanıma
- Romantik dönemin koro müziği eserlerini seslendirme
- Seçilen eserleri Acapella söyleme
- Seçilen eserleri piyano eşlikli okuma

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme form, öğrenci gözlem formları

7. Konu: 20. Yüzyıl Müziği ve Koro

Amaç: 20. Yüzyıl müziğini ve koro eserlerini tanıyabilme

Davranışlar:

- 20. Yüzyıl koro müziğinde önemli bestecileri tanıma (Weber, Schönberg vb.)
- 20. Yüzyıl koro eserlerinin karakteristik özelliklerini açıklama

- 20. Yüzyıl koro müziğinin stil ve yorum özelliklerini tanıma
- 20. Yüzyıl koro müziği eserlerini seslendirme
- Seçilen eserleri Acapella söyleme
- Seçilen eserleri piyano eşlikli okuma

Öğrenme-Öğretme Durumları: Anlatım, Soru-Cevap, Gözlem, Gösterip Yapma, Uygulama

Ölçme-Değerlendirme: Ünite sonu ölçme-değerlendirme soruları, öz değerlendirme formu, öğrenci gözlem formları,

8. Konu: Eser Uygulamaları

Amaç: Seslendirilecek eserlerin çalışma basamaklarını uygulayabilme

Davranışlar:

- Seslendirilecek çoksesli eserin tonunu, ölçü sayısını belirleme
- Seslendirilecek eserin partiler arasındaki ses alanlarını belirleme
- Seslendirilecek eserin tüm partiyonlardaki ezgisel ve armonik yapıyı belirleme
- Seslendirilecek eseri müzikal dinamiklere uygun olarak seslendirme
- Çalışılan eserleri sahnede müzikal dinamiklere uygun olarak seslendirme

NOT: “Güzel Sanatlar Lisesi Çoksesli Koro Dersi İçin Bir Öğretim Programı Taslağı” hazırlanırken;

- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Öğretim Programı Çoksesli Koro Dersi 10 ve 11. Sınıflar Öğretim Programından,
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü 10. Ve 11. Sınıf Çoksesli Koro Ders Kitabından,
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Öğretim Programı Çoksesli Koro Dersi 10. Sınıf Bireysel Ses Eğitimi Ders Kitabından,
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Müzik Dersi (9, 10, 11, 12. Sınıf) Öğretim Programından,
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki Eğitim Genel Müdürlüğü Güzel Sanatlar Lisesi Toplu Ses Eğitimi Öğretim Programından,

- Saip Egüz, Toplu Ses Eğitimi I Kitabından,
- Suna Çevik, Koro Eğitimi, Yönetimi ve Teknikleri Kitabından,
- Ayşe Meral Töreşin, Ses Eğitimi Temel Kavramlar, İlkeler, Yöntemler Kitabından faydalanılmıştır.

BÖLÜM VI

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Yapılan çalışmada Güzel Sanatlar Liselerinde okutulan çoksesli koro dersinin 10. ve 11. sınıflardaki öğretim programlarının değerlendirilmesine yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirilmiş, hazırlanan değerlendirme ölçeği ile ders öğretmenleri tarafından çoksesli koro dersi öğretim programı değerlendirilmiş, değerlendirme sonucunda tespit edilen sorunlara yönelik bir öğretim programı önerisi sunulmuştur.

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın bulgularına ve yorumlarına dayalı olarak elde edilen sonuçlara ve sonuçlar doğrultusunda önerilere yer verilmiştir..

6.1. Mevcut Duruma İlişkin Çoksesli Koro Öğretmenlerinin Görüşlerine Yönelik Sonuçlar

6.1.1. Ders Öğretmenlerinin Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Hakkındaki Genel Görüşlerine ve Programın Uygulanması Sırasında Karşılaştıkları Sorunlara Ait Sonuçlar

Çoksesli koro dersi öğretim programının uygulanması aşamasında ders öğretmenlerine uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler incelendiğinde; dört yıllık süre zarfında uygulanması gereken ders içeriğinin iki yıllık bir sürece sıkıştırılmasından kaynaklı program yoğunluğunun yaşanması eğitim öğretim sürecini olumsuz etkilediği, bunun yanı sıra program çerçevesinde hazırlanan ders kitaplarında bulunan repertuarın yetersiz ve öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyine uygun olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

6.1.2. Ders Öğretmenlerinin Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının Geliştirilmesine Yönelik Görüş ve Önerilerine Yönelik Sonuçlar

Çoksesli koro ders öğretmenlerinin öğretim programının uygulanması aşamasında karşılaştıkları sorunlara ait görüşler ve öneriler incelendiğinde; katılımcıların çoğunun çoksesli koro dersinin 4 yıl boyunca verilmesi gerektiğini, bunun yanı sıra programda yer verilen eserlerin seçiminde çeşitliliğin olması ve öğrencilerin ses sınırlarının dikkate alınması gerektiği vurgulanmaktadır. Katılımcılar, ders saatlerinin yetersiz olduğunu vurgularken ders saatlerinin artırılması gerektiğine dikkat çekmektedir. Mesleki eğitime katkı sunması açısından gerekli kursların ve çalıştayların yapılması gerektiğini belirttikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda 10. ve 11. Sınıfta okutulan Çoksesli Koro dersinin 4 eğitim öğretim yılına yayılarak bir öğretim programı taslağı oluşturulmuştur.

6.1.3. Çoksesli Koro Dersinin İşlenişine Yönelik Sorulara, Öğretmenler Tarafından Verilen Cevaplara Dair Sonuçlar

‘Haftalık çoksesli koro ders saatlerini ne ölçüde yeterli buluyorsunuz?’ sorusuna, katılımcıların %63.33’ ünün (n:76) ‘Hiç’ seçeneğini, %30’ unun (n:36) ‘Çok Az’ seçeneğini tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. İstanbullu & Özçimen (2013) de yapmış oldukları çalışmada ders saatlerinin yetersizliğinden bahsederek, koro derslerinin 9. sınıftan itibaren ders programında yer alması gerektiği sonucuna ulaşmışlardır.

‘Haftalık ders saatinin dışında çoksesli koro çalışmalarını ne ölçüde yapıyorsunuz?’ sorusuna katılımcıların %56.67’sinin (n:68) ‘Büyük Ölçüde’ seçeneğini, %33.33’ünün (n:40) ‘Tamamen’ seçeneğini tercih ettikleri,

‘Koro eğitimi öncesi hazırlık çalışmalarını (nefes çalışmaları, bedensel rahatlama, ses egzersizleri..) ne derece uyguluyorsunuz?’ sorusuna katılımcıların %52.67’sinin (n: 62) ‘Büyük Ölçüde’ seçeneğini, %46.67’sinin (n:56) ‘Tamamen’ seçeneğini tercih ettikleri,

‘Çoksesli koro dersinde öğrencilerin ses dağılımına ne derece dikkat ediyorsunuz?’ sorusuna katılımcıların %58.33’ünün ‘Tamamen’ seçeneğini, %40’ının (n:48) ‘Büyük Ölçüde’ seçeneğini tercih ettikleri,

‘Çoksesli koro dersinizde var olan öğretim programını ne derece uyguluyorsunuz?’ sorusuna katılımcıların, %69.17’sinin (n:83) ‘Çok Az’ seçeneğini, %15.83’ünün (n:19) ‘Hiç’ seçeneğini tercih ettikleri,

‘Çoksesli koro dersinde ders kitabından ne derece faydalaniyorsunuz?’ sorusuna katılımcıların %65’inin (n:78) ‘Çok Az’ seçeneğini, %17.50’sinin (n:21) ‘Kısmen’ ve ‘Hiç’ seçeneklerini tercih ettikleri,

‘Ders kitabında bulunan çoksesli eserlerini düzey olarak ne derece uygun buluyorsunuz?’ sorusuna katılımcıların %55.83’ünün (n:67) ‘Çok Az’ seçeneğini, %30.83’ünün (n:37) ‘Hiç’ seçeneğini tercih ettikleri,

‘Ders kitabında bulunan çoksesli eserleri sayı olarak ne derece yeterli buluyorsunuz?’ sorusuna katılımcıların %50’sinin (n: 60) ‘Hiç’ seçeneğini, %43.33’ünün (n:52) ‘Çok Az’ seçeneğini tercih ettikleri,

‘Ders kitabının dışında öğretmek istediğiniz eserlere ne derece ulaşabiliyorsunuz?’ sorusuna katılımcıların %58.33’ünün (n:70) ‘Büyük Ölçüde’ seçeneğini, %23.33’ünün (n:28) ‘Kısmen’ seçeneğini tercih ettikleri,

‘Çok sesli koro dersinde Türk müziği eserlerine ne derece yer veriyorsunuz?’ Sorusuna katılımcıların, %51.67’sinin (n:62) ‘Büyük Ölçüde’, %43.33’ünün (n:52) ‘Tamamen’ seçeneğini tercih ettikleri görülmekte, bu bilgiler doğrultusunda;

Çoksesli koro dersinin dışında ders öğretmenlerinin çalışma yaptıkları, koro eğitimi öncesi hazırlık çalışmalarını (nefes çalışmaları, bedensel rahatlatma, ses egzersizleri.) yaptıkları, çoksesli koro dersinde öğrencilerin ses dağılımına dikkat ettikleri, ders kitabının dışında öğretmek istedikleri eserlere ulaşabildikleri, çoksesli koro dersinde Türk müziği eserlerine de yer verdikleri görülmektedir.

Bunun yanı sıra; haftalık çoksesli koro ders saatlerini yetersiz buldukları, çoksesli koro dersi öğretim programını yetersiz buldukları, çoksesli koro dersinde ders kitabından yeterli derecede faydalanmadıkları, ders kitabında bulunan çoksesli eserlerini düzey uygun ve sayı olarak yeterli bulmadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Benzer sonuçlar güzel sanatlar lisesi öğretim programlarının öğretmen görüşleriyle değerlendirildiği farklı çalışmalarda da görülmektedir (Hatipoğlu, 2017; İlhan & Karabulut, 2018).

6.2. 10. ve 11. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeğinden Elde Edilen Sonuçlar

6.2.1. 10. ve 11. Sınıf Program Kazanımlarına Yönelik Sonuçlar

Araştırmaya katılan ders öğretmenlerinin 10. Sınıf çoksesli koro dersi öğretim programının *kazanım* boyutuna yönelik görüşleri incelendiğinde, en fazla ‘Katılıyorum’ seçeneğiyle ‘*Programda kazanımlar açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmektedir*’ (% 80.83) ile ‘*Kazanımlar toplu eğitim sürecinde ölçülebilir niteliktedir*’ (%71.67) kazanımlarının seçildiği görülmektedir. Ders öğretmenlerinin görüşlerine göre kazanımlarda en fazla ‘Katılmıyorum’ seçeneğiyle kazanımların öğrencilerin bilişsel (%67.5), duyuşsal (%62.5) ve devinişsel (%63.33) gelişmelerine uygun düzeyde olmadığı görülmektedir. Bunun yanı sıra katılımcılar ‘*Kazanımlar belirlenirken öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınmıştır*’ (%60) ile ‘*Kazanımlar öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır*’ (%51.67) maddelerinde de ‘katılmıyorum’ seçeneğini seçerek bu alanlarda sorun olduğunu belirtmişlerdir.

11.sınıf çoksesli koro dersi öğretim programının *kazanımlarına* yönelik görüşler incelendiğinde ise; kazanım maddelerine en fazla ‘katılıyorum’ seçeneğiyle ‘*Programda kazanımlar açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmektedir*’ (%70.83) ile ‘*Kazanımlar toplu eğitim sürecinde ölçülebilir niteliktedir*’ (%60.83) kazanımlarının seçildiği görülmektedir. Kazanımlarda en fazla ‘Katılmıyorum’ seçeneğiyle kazanımların öğrencilerin bilişsel (%65.83), duyuşsal (%65) ve devinişsel (%63.33) gelişmelerine uygun düzeyde olmadığı görülmektedir.

Bunun yanı sıra katılımcılar ‘*Kazanımlar öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır*’ (%60) ile ‘*Kazanımlar belirlenirken öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınmıştır*’ (%52.5) maddelerinde de ‘katılmıyorum’ seçeneğini seçerek bu alanlarda sorun olduğunu belirtmişlerdir.

Sonuç olarak 10. ve 11 sınıf öğretim programının ‘kazanımlar’ boyutu incelendiğinde iki sınıfta kazanımlarının öğrencinin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişmelerine uygun olarak hazırlanmadıkları, kazanımların öğrencilerin bireysel farklılıklarının ve öğrenci ihtiyaçlarının dikkate alınmadığı görülmektedir.

6.2.2. 10. ve 11. Sınıf Program İçeriğine Yönelik Sonuçlar

Araştırmaya katılan ders öğretmenlerinin 10. Sınıf çoksesli koro dersi öğretim programının *içerik* boyutuna görüşleri incelendiğinde, ders öğretmenlerinin en fazla katılım sağladığı ve ‘katılıyorum’ seçeneğini işaretlediği ‘*İçeriğin hazırlanmasında kullanılan dil açık ve anlaşılırdır*’ (%66.67) ile ‘*İçerikte gereksiz bilgiler, ayrıntılar ve tekrarlar bulunmamaktadır*’ (%65) maddeler olduğu görülmektedir.

‘Katılmıyorum’ seçeneğini işaretleyerek programın *içerik boyutunda* ‘*İçerikte bulunan eserler öğrencilerin ilgilerini çekecek düzeydedir*’ (%61.67), ‘*İçerik öğrencilerin ses gelişimleri ve seviyeleri dikkate alınarak hazırlanmıştır*’ (%59.17) ile ‘*İçerik kazanımları gerçekleştirilebilecek düzeydedir*’ (%53,33) maddelerinde sorun olduğu görülmektedir.

11.sınıf çoksesli koro dersi öğretim programının *içeriğine yönelik* görüşler incelendiğinde ise, ders öğretmenlerinin en fazla katılım sağladığı ve ‘katılıyorum’ seçeneğini işaretlediği ‘*İçeriğin hazırlanmasında kullanılan dil açık ve anlaşılırdır*’ (%67.5) ile ‘*İçerikte gereksiz bilgiler, ayrıntılar ve tekrarlar bulunmamaktadır*’ (%60.84) maddeler olduğu görülmektedir.

‘Katılmıyorum’ seçeneğini işaretleyerek programın *içerik boyutunda* ‘*İçerikte bulunan eserler öğrencilerin ilgilerini çekecek düzeydedir*’ (%57.5), ‘*İçerik kazanımları gerçekleştirilebilecek düzeydedir*’ (%56.67) ile ‘*İçerik öğrencilerin ses gelişimleri ve seviyeleri dikkate alınarak hazırlanmıştır*’ (%49.17) maddelerinde sorun olduğu görülmektedir.

10. ve 11. sınıf öğretim programının *içerik* boyutu incelendiğinde her iki sınıfın programının içeriğinde eserlerin öğrencilerin ilgisi doğrultusunda hazırlanmadığı, içerikte belirtilen kazanımların gerçekleşme düzeyinin düşük olduğu ve öğrencilerin ses gelişimleri- hazırbulunuşluk düzeylerinin dikkate alınmadığı görülmektedir.

6.2.3. 10. ve 11. Sınıf Program Öğrenme-Öğretme Sürecine Yönelik Sonuçlar

Araştırmaya katılan ders öğretmenlerinin 10. Sınıf çoksesli koro dersi öğretim programının öğrenme-öğretme sürecine yönelik görüşleri incelendiğinde; ders öğretmenlerinin en fazla katılım sağladığı ve ‘katılıyorum’ seçeneğini işaretlediği ‘*Öğrenme- öğretme sürecinde önerilen yöntem ve teknikler derse olan ilgi ve motivasyonu artıracak niteliktedir*’ (%62.5), ‘*Öğrenme-öğretme süreci öğrencilerin bireysel ve grup halinde çalışmalarını destekler niteliktedir*’ (%61.67) ile ‘*Öğrenme-öğretme sürecindeki etkinlikler öğrencilerin derse*

aktif katılımını sağlar niteliktedir' (%58.34) maddeleri olduğu görülmektedir. 'Katılmıyorum' seçeneğini işaretleyerek programın *öğrenme- öğretme* boyutunda *'Programda önerilen yöntem ve teknikleri 10. sınıf öğrenci gelişim düzeyine uygundur'* (%54.16) maddesinde sorun olduğu görülmektedir.

11.sınıf çoksesli koro dersi öğretim programının *öğrenme-öğretme süreçlerine* ait görüşler incelendiğinde ise, ders öğretmenlerinin en fazla katılım sağladığı ve 'katılıyorum' seçeneğini işaretlediği *'Öğrenme- öğretme süreci öğrencilerin bireysel ve grup halinde çalışmalarını destekler niteliktedir'* (%68.34), *'Öğrenme-öğretme sürecindeki etkinlikler öğrencilerin derse aktif katılımını sağlar niteliktedir'* (%65.83), *'Program öğrenciye esnek öğrenme fırsatı verecek şekilde düzenlenmiştir'* (%60.83) ile *'Öğrenme- öğretme sürecinde önerilen yöntem ve teknikler derse olan ilgi ve motivasyonu artıracak niteliktedir'* (%59,17) maddeler olduğu görülmektedir. 'Katılmıyorum' seçeneğini işaretleyerek programın *öğrenme- öğretme boyutunda* *'Programda önerilen yöntem ve teknikleri 10. sınıf öğrenci gelişim düzeyine uygundur'* (%54,16) maddesinde sorun olduğu görülmektedir.

10. ve 11. sınıf öğretim programının *öğrenme- öğretme süreçleri* incelendiğinde her iki sınıfın programının *öğrenme- öğretme boyutunda* benzer maddelerinde katılımcıların onayının alındığı, sadece farklı olarak 11. sınıfın öğretim programında *öğrenme-öğretme sürecinde* 10. sınıftan farklı olarak katılımcıların çoğunluğunun 'program öğrenciye esnek öğrenme-öğretme fırsatı verecek şeklinde düzenlenmiştir' maddesini de seçtikleri görülmektedir. 10. ve 11. Sınıf programında sorun olarak programda önerilen yöntem ve tekniklerin öğrenci gelişim düzeyine uygun olmadığı görüşü ifade edilmektedir. Sarıçifçi (2004) yapmış olduğu çalışmada, etkili ve verimli bir koro eğitiminde, öğretmenlerin ders prosedürlerini göz ardı etmeden sınıfa liderlik etmek için kendi yöntem ve tekniklerini kullanmalarını gerektiğini belirterek, programın *öğrenme-öğretme boyutunun* dersin hedefine ulaşılması için çok önemli bir basamak olduğuna, bu sürecin öğretmenler tarafından iyi bir şekilde yürütülmesine dikkat çekmektedir.

6.2.4. 10. ve 11 Sınıf Program Ölçme ve Değerlendirme Durumlarına Yönelik Sonuçlar

Araştırmaya katılan ders öğretmenlerinin 10. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programının *ölçme ve değerlendirme durumlarına yönelik* görüşleri incelendiğinde; ders öğretmenlerinin en fazla katılım sağladığı ve 'katılıyorum' seçeneğini işaretlediği

‘Önerilen ölçme ve değerlendirme kullanılacak yöntem ve teknikler öğrencilerin bilgi, beceri, duyuş ve diğer performanslarını ölçecek niteliktedir’ (%54.17), ‘Önerilen ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri kazanımları ölçecek niteliktedir’ (%52.5) ile ‘Değerlendirmede kullanılan ölçütler açık bir şekilde ifade edilmiştir’ (%52.5) maddeleri olduğu görülmektedir. ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini işaretleyerek programın ölçme ve değerlendirme boyutunda ‘Programda süreci değerlendirecek ölçme araçlarına (gözlem formları, tutum ölçekleri, akran değerlendirme formları, kontrol listeleri vb.) yer verilmiştir’ (%52.5) ile ‘Programda ürünü değerlendirecek ölçme araçlarına (çoktan seçmeli, eşleştirme, boşluk doldurma, doğru-yanlış, testler gibi) yer verilmiştir’ (%47.5) maddeleri olduğu görülmektedir.

11. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programının ölçme ve değerlendirme durumlarına yönelik görüşleri incelendiğinde, ders öğretmenlerinin en fazla katılım sağladığı ve ‘katılıyorum’ seçeneğini işaretlediği *‘Önerilen ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri kazanımları ölçecek niteliktedir’ (%60.83), ‘Önerilen ölçme ve değerlendirme kullanılacak yöntem ve teknikler öğrencilerin bilgi, beceri, duyuş ve diğer performanslarını ölçecek niteliktedir’ (%56.6) ile ‘Değerlendirmede kullanılan ölçütler açık bir şekilde ifade edilmiştir’ (%54.17) maddeleri olduğu görülmektedir. ‘Tamamen Katılıyorum’ seçeneğini işaretleyerek programın ölçme ve değerlendirme boyutunda ‘Programda ürünü değerlendirecek ölçme araçlarına (çoktan seçmeli, eşleştirme, boşluk doldurma, doğru-yanlış, testler gibi) yer verilmiştir’ (%50.83) ile ‘Programda süreci değerlendirecek ölçme araçlarına (gözlem formları, tutum ölçekleri, akran değerlendirme formları, kontrol listeleri vb.) yer verilmiştir’ (%50) maddeleri olduğu görülmektedir.*

10. ve 11. sınıf öğretim programının ölçme ve değerlendirme durumları incelendiğinde her iki sınıfın programında yer alan ölçme ve değerlendirme boyutunun katılımcılar tarafından olumlu yönde kabul edildiği görülmektedir. Bundan dolayı öğretim programında yer alan ‘ölçme-değerlendirme’ boyutu için iyi hazırlanmış ve kullanımından sorun görülmediği tespit edilmiştir.

6.3. Öneriler

Araştırma sonucunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

- Geliştirilen ölçeğin daha büyük örneklem grubuna uygulandığında geçerlilik ve güvenirlik çalışmalarının tekrar yapılması önerilmektedir.

- Çoksesli koro dersi öğretim programının kazanım, içerik ve öğrenme-öğretme süreçlerine ait içeriklerinin süreç içerisinde tekrar ele alınarak iyileştirme çalışmalarının yapılması önerilir.
- Ders öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilen çoksesli koro dersi öğretim programının tespit edilen eksiklikleri eğitim bilimleri alanında uzman kişiler tarafından tekrar gözden geçirilmesi önerilmektedir.
- Öğretim programının öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak, ilgi ve motivasyonlarını üst düzeyde tutacak şekilde yapılandırılması önerilmektedir.
- Uygulamanın ön planda olduğu çoksesli koro dersi içeriğinin 4 yıla yayılarak içeriğin sadeleştirilmesi, bilgi yoğunluğunun azaltılması önerilmektedir.
- İçerikte bulunan eserlerin seçiminde öğrencilerin ses genişliği ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak hazırlanmasına dikkat edilmesi önerilmektedir.
- Çoksesli koro dersi öğretim programında ele alınan boyutlar (kazanımlar, içerik ve öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme) ders kitaplarında öğrencilerin gelişim özellikleri ve bölgesel farklılıkları dikkate alarak düzenlenmesi hususunda gerekli önlemlerin alınması önerilmektedir.
- İçerikte bulunan basitten karmaşığa ilkesi gözetilerek hazırlanması ve repertuar sayısı fazlalaştırılarak, zengin bir repertuar çeşitliliği sunulması önerilmektedir.
- Programda, öğrencilerin derse karşı ilgisini artıracak ders içi etkinliklere yer verilmesi önerilmektedir.
- Ders saati şube bazında artırılarak uygulama çalışmalarına imkân sunulmalıdır.
- Hedeflenen kazanımların, öğrenciler tarafından kalıcı bir biçimde öğrenmeleri için görsel ve işitsel araç-gereçlerin kullanımına özen gösterilmesi önerilmektedir.
- Çoksesli koro dersi öğretmenlerinin mesleki alanda gelişim sağlamaları amacıyla kurslar ve çalıştaylar yapılması ve bu programa katılmaların teşvik edilmesi önerilmektedir.
- Yapılan araştırmada 10. ve 11. sınıf çoksesli koro dersi öğretim programı genel olarak bütün boyutları (kazanım, içerik, eğitim-öğretim süreci, ölçme ve değerlendirme) dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda çoksesli koro

dersinin sadece bir sınıfının ya da öğretim programında yer alan bir boyutunun ele alınarak da incelenmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Aydın, A. (2003). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi (II. Baskı)*. İstanbul: Alfa.
- Akpınar, B. (2017). *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*. Ankara: Data.
- Aksu, C. (2020). *Müzik Öğretim Programlarımızın Felsefi ve Sosyolojik Temelleri*. Ankara: Nobel.
- Albuz, A. (2004). Müzik Eğitiminde Program Değerlendirme Yaklaşımlarına Genel Bir Bakış. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13-18.
- Altındağ, A., & Korkmaz, H. (2019). Ortaokul 5. Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programının Stake'in Uygunluk-Olasılık Modeline Göre Değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 17(2) , 463-501.
- Arıkan, R. (2018). Anket Yöntemi Üzerinde Bir Değerlendirme. *Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 97-159.
- Aygören, F. (2016). *Eğitim Programlarını Değerlendirmede I-Code Modelinin Geliştirilmesi*. Doktora Tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Aykaç, N. (2005). *Öğretme Öğrenme Sürecinde Aktif Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Naturel
- Aykaç, N. (2011). Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşundan Günümüze Sosyal Bilgiler Programının Eğitim Programı Öğeleri Açısından Değerlendirilmesi. *Eiementary Education Online* 10(2) , 406-420.
- Aykaç, N., Küçük, H., Kartal, M., Tilkibaş, Ş., & Keskin, G. (2011). Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşundan Günümüze 4. ve 5. Sınıf Fen Öğretim Programlarının Öğretim Programının Öğelerine Göre Değerlendirilmesi. *Elementary Education Online* 10 (3) , 824-835.

- Baltacı, A. (2018). Nitel Araştırmalarda Örneklem Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 7(1) , 231-274.
- Baran, M. (2021). *Türkiye'de Müzik Bölümleri Özel Yetenek Sınavlarına Hazırlık Sürecinde Özel Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Müziksel İşitme Okuma Yazma Eğitimi İçin Kullanılan Kaynaklar Üzerine Bir İnceleme*.Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilimi Dalı.
- Başaran, S. T., & Ulubey, Ö. (2018). 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 51(2), 1-38.
- Beyazkoç, M. (2021). *Güzel Sanatlar Lisesi Temel Sanat Eğitimi Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Resim-İş Eğitimi.
- Bollen, K. (1990). Kovaryans Yapı Modellerinde Genel Uyum: İki Tür Örneklem Büyüklüğü Etkisi. *Psikolojik Bülten* , 256-259.
- Bozkuş, M. (2017). *Güzel Sanatlar Liseleri Batı Müziği Koro Derslerinde Koro Tınısı Elde Etmede Kullanılan Yöntemlerin Değerlendirilmesi*.Yüksek Lisans Tez, Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı .
- Bülbül, M. (2018). *2009 Ortaöğretim Felsefe Dersi Ortaöğretim Programı İle 2017 Ortaöğretim Felsefe Dersi Öğretim Programının İçeriksel Açından Değerlendirilmesi*.Yüksek Lisans Tezi, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Büyükcengiz, H. (2019). *Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Koro Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*.Yüksek Lisans Tezi, Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2014). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*, 3. Baskı, Ankara: Pegem
- Cemaloğlu, N., & Ünal, A. (2022). Bilimsel Araştırmaların Genel Özellikleri ve Temel Kavramlar. Ü. S. Şen, Y. Şen, & Ş. Özer Akçay içinde, *Müzik Araştırmalarında Bilimsel Yöntem ve Yaklaşımlar* (s. 1-22). Ankara: Nobel.
- Child, D. (2006). *The Essential of Factor Analysis (3th End.)*. London: Continuum.
- Creswell, J. W. (2021). *Karma Yöntem Araştırmalarına Giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çağlak, A. (2016). *2009 Yılında Kabul Edilen Ortaöğretim Müzik Programının Müzik Öğretmenleri Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı.
- Çelik, D. (2020). *Müzik Eğitimi Kapsamında Yapılan Ölçek Geliştirme Çalışmalarının Çok Yönlü İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı.
- Çevik, S. (1997). *Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri*. Ankara: Müzik Eğitim.
- Demirel, Ö. (2017). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya (25. Baskı)*. Ankara: PEGEM Akademi
- Demirel, Ö. (2015). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (2013). *Eğitimde Program Geliştirme -Kuramdan Uygulamaya, 20. Baskı*. Ankara: Pegem.
- Dodge, Trister, D., & And, O. (1988). *The Creative Curriculum For Early Childhood*. Eric ISBN-0-934362-27-0 , 384.
- Ekici, T. (2017). Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Motivasyon Ölçeği Geliştirme. *Akademik Bakış Dergisi ISSN:1694-528X* , 337-349.
- Ekici, T. (2012). Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32 (3)* , 557-569.
- Ekiz, D. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı.

- Elliott, D. J. (2009). Curriculum as Professional Action. T. A. Regelski, & T. J. Gates içinde, *Music Education for Changinig Times* (s. 163-174). New York: Springer.
- Emek, M. (2017). *Cezayir 2 Üniversitesi Türkoloji Bölümü Temel Düzey (A1-A2) Türkçe Öğretim Programının Diller İçin Avrupa Ortakm Öneriler Çerçevesi Bağlamında Stuflebeam'ın Çevre Girdi Süreç Ürün Modeliyle Değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. .
- Erden, M. (2007). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Arkadaş.
- Erden, M. (1998). *Eğitimde Program Değerlendirme*. Ankara: Anı.
- Erkuş, A. (2019). *Psikolojide Ölçme ve Ölçek Geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelkentepe.
- Ertürk, S. (1982). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan.
- Eviren, Ö. S. (2017). Eğitim Değerlendirme Modelleri. *Sınırsız Evren ve Araştırma Dergisi* 2(3) , 57-76.
- Fitzpatrick, J. L., Sanders, J. R., & Worthen, B. R. (2011). Program Evaluation Alternative and Prctical Guidelines (4 th Ed.). New Jersey.
- Gökçe, M. (2007). Koro Müziğinin Toplumsal İşlevleri Açısından Türkiye Korolar Şenliğinin Kazandırışları Üzerine Genel Bir Değerlendirme . 38. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (ICANAS'38) Bildirisi* (s. 1-19). Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı.
- Görge, İ. (2017). Program Geliştirmede Temel Kavramlar. *Eğitimde Program Geliştirme Kavramlar Yaklaşımlar* (s. 1-18). içinde Ankara: ANI.
- Görücü, A. Ö. (2014). *Koro Eğitimi ve Nefes Egzersizleri Tutum Ölçeği Geliştirilmesi ve Öğrencilerin Tutumlarının Karşılaştırılması Olarak İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gözüm, S., & Aksayan, S. (2002). Kültürlerarası Ölçek Uyarlaması İçin Rehber II: Psikometrik Özellikler ve Kültürlerarası Karşılaştırma, *Hemşirelik Araştırma Dergisi*, 4 (2), 9-19.
- Gözütok, D. (1999). *Program Değerlendirme. Cumhuriyet Döneminde Eğitim II*. Ankara: MEB.

- Gözütok, F. D. (2003). Türkiye'de Program Geliştirme Çalışmaları. *Milli Eğitim* , 44-61.
- Greswell, J. W., & Creswell, J. D. (2021). *Araştırma Tasarımı*. Ankara: Nobel.
- Gül, G. (2000). *Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki Koro Derslerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Gültekin, M. (2017). Program Geliştirmeye İlişkin Temel Kavramlar. B. Oral, & T. Yazar içinde, *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme* (s. 4). Ankara: Pegem.
- Güven, B., & İleri, S. (2006). Program Değerlendirme Kavramı ve İlköğretimde Program Değerlendirme Çalışmalarına Kuramsal Bir Bakış. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(1-2) , 141-163.
- Hatipoğlu, G. (2017). *Güzel Sanatlar Liseleri 1997 ve 2016 Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Ana Bilim Dalı.
- Holter, J. (1983). Kovaryans Yapılarının Analizi: Uyum İyiliği İndeksleri . *Sosyolojik Yöntemler ve Araştırma* , 325-344.
- Hooper, D., Coughlan, J. Ve Mullen, M. R. (2008). Structural Equation Modelling: Guidelines for Determining Model Fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60. Doi: 10.21427/D7CF7R
- Hu, L., & Bentler, P. (1999). Kovaryans Yapı Analizinde Uyum İndeksleri İçin Kesme Kriterler: Yeni Alternatiflere Karşı Geleneksel Kriterler. *Çok Disiplinli Dergi 6 (1)*, 1-55.
- İlhan, A. Ç., & Karabulut, Y. (2018). Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümlerindeki Program Değişiklikleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 51(3) , 101-125.
- İstanbul, S., & Özçimen, A. (2013). GSSL Öğrencilerinin Bireysel Ses Eğitimi ve Koro Eğitimi Derslerinde Yaşadıkları Sorunların Ders Çizelgesi Açısından Değerlendirilmesi. *e- Journal of New Word Sciences Academy* , 1-11.
- Kütükçü, D. (2021). *Lıtmus Türkçe Cümle Tekrarı Testinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. Doktora Tezi, Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Kaiser, H. F. (1974). An Index Of Factorialsimplicity. *Psychometrika* , 31-36.
- Kapusızoğlu, M. (2021). *Vatandaşlık Okuryazarlığı: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması*. Doktora Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karahasanoğlu, S., & Yavuz, E. D. (2015). *Müzikte Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuarı: 7.
- Karagöz, Y. (2016). *SPSS 23 ve Amos 23 Uygulamalı İstatistiksel Analizler*. Ankara: Nobel Akademi.
- Karakoç, F. Y., & Dönmez, L. (2014). Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Temel İlkeler. *Tıp Eğitimi Dünyası Sayı: 40* , 39-49.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel Araştırma Yöntemi, 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık*, 7. Baskı, Ankara
- Kaya, Ö. (2008). *Temel Eğitimde Uygulanan Teknoloji ve Tsarım Dersi Öğretim Programı ve 7. Sınıf Öğretim Programı Uyguyamalarının Öğretmen Görüşleriyle Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi,Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kaya, Z. (2011). *Koro Eğitiminde Yapılandırmacı Yaklaşımın Tutum, Öz-Yeterlik ve Akademik Başarıya Etkisi*. Doktora Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı.
- Klenowski, V. (2010). *Curriculum Evaluation: Approaches and Methodologies*. International Encyclopedia of Education.
- Korkmaz, İ. (2021). Eğitimi Programı: Tasarımı ve Geliştirilmesi. A. Doğanay içinde, *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (s. 3-38). Ankara: PEGEM.
- Küçükahmet, L. (2009). *ProgramGeliştirme ve Öğretim*. Ankara: Nobel Akademi.
- Laçın, G. (2019). *TRT Türk Halk Müziği Çocuk Korolarına Yönelik Öğretim Programı Önerisi*.Yüksek Lisans Tezi , Kayseri: Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Marsh, C. J., & Willis, G. (2003). *Curriculum Alternayive Approaches Ongoing Issues* (3 th Edition). USA: New Jersey Prentice-Hall.

- MEB. (2016). Güzel Sanatlar Lisesi Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı 10. ve 11. Sınıflar. *Öğretim Programı*. Ankara: MEB.
- MEB. (2016, Ağustos 19). *Milli Eğitim Bakanlığı*. Mart 13, 2023 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı Haber: <https://www.meb.gov.tr/guzel-sanatlar-ve-spor-liselerinin-haftalik-ders-cizelgeleri-degisti/haber/11742/tr> adresinden alındı
- MEB. (2006, Aralık 16). *Milli Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ekders Saatlerine İlişkin Karar*. Mart 13, 2020 tarihinde Resmi Gazete: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/12/20061216-5.htm> adresinden alındı
- MEB. (2022). Toplu Ses Eğitimi DCersi Öğretim Programı. *Öğretim Programı*. Ankara: MEB Ortaöğretim Müdürlüğü.
- MEB. (2009, Haziran 16). *Yönetmelik*. Mart 13, 2020 tarihinde Resmi Gazete: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/06/20090616-7.htm> adresinden alındı.
- Meydan, C. H. & Şeşen, H. (2015). Yapısal Eşitlik Modellenmesi Amos Uygulamaları. Ankara: Detay.
- Ornstein, A., & Hunkins, F. (2014). *Curriculum. Foundation, Principles and Issues (6th Ed.)*. England: Pearson International Edition.
- Okur, A. B. (2019). *Müzik Öğretmenliği Bölümünde Okutulan Koro ve Yönetimi Dersinin Süre ve İçerik Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı.
- Özakçe, S. (2019). *Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Bireysel Ses Eğitimi Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Özdemir, S. M. (2009). Eğitimde Program Değerlendirme be Türkiye'de Eğitim Programlarını Değerlendirme Çalışmalarının İncelenmesi. *Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 126-149.
- Özgül, M. Ö. (2010). *Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Müzik Bölümlerinin 12. Sınıf Batı Müziği Koro Eğitimi Öğretim Programının Uygulanabilirliğini Hakkında Öğretmen Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Bilimleri Bölümü.

- Özgül, M. Ö., & Temiz, E. (2014). Batı Müziği Koro Eğitimi Öğretim Programı Ünitelerinin Uygulamada Yeterliliği Açısından Öğretmenlerce Değerlendirilmesi. *International Journal of Social Science*, Number: 24(1) , 497-512.
- Özgül, M. Ö., & Temiz, E. (2010). Kuruluşundan İtibaren Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Müzik Bölümü Öğretim Programlarında Son Sınıf Koro Dersi Öğretim Programlarının Niteliği. *e-Journal of New Worl Sciencea Academy* 5(3) , 158-163.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative Research & Evaluation Methods (Third Edition)*. United State of America: Sage Publication.
- Popham, W. J. (1988). *Educational Evauation*. New Jersey: Prentice Hall.
- Sarıçifçi, A. (2004). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Toplu Ses Eğitimi ve Koro Derslerindeki Pedagojik Yaklaşımlara İlişkin Bir Değerlendirme. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*. Isparta: Süleyma Demirel Üniversitesi.
- Sarıçifçi, A. (2014). *Koro Dersi Motivasyon Ölçeği Geliştirilmesi ve Öğrencilerin Motivasyon Düzeylerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*. Doktora Tezi, Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı.
- Say, A. (2006). *Müziğin Kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Sezgin, L. (2009). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Dönemsel Ses Özelliklerine Uygun Batı Müziği Koro Eğitimi Dersi Öğretiminde Kullanılabilecek Eserler Üzerine Antolojik Bir Çlaışma Önerisi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Anabilim Dalı.
- Shevlin, M., & Miles, J. (1998). Effects of Sample Size, Model Specification and Factor Loading On The GFI İn Confirmatory Factor Analysis. *Personality and Individual Differences* 25 (1) , 85-90.
- Stake, E. (2003). Responsive Evaluation. T. Kellaghan, D. Stufflebeam, & (Ed.) içinde, *Internal Handbook of Educational Evaluation* (s. 63-68).
- Stufflebeam, D. L. (2000). The CIPP Model for Evaluation. D. Stufflebeam, G. Madaus, T. Kellahan, & (Ed.) içinde, *Evaluation Models.Viewpoints on Educational and Human Sevices Evaluation*. Boston: Kluwer Academic Publishers.

- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation theory, Models and Applications*. JosseyBass: Wileyand Sons.
- Subaşı, M., & Okumuş, K. (2017 21(2)). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Durum Çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 41426.
- Şahin, P. (2017). *Güzel Sanatlar Liselerinde Piyano Öğretimi Sürecinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi*.Doktora Tezi,Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şeker, H. (2017). Program Değerlendirme. H. Şeker içinde, *Eğitimde Program Geliştirme Kavramlar Yaklaşımlar* (s. 183-216). Ankara: Anı.
- Şeker, H. (2017). Program Geliştirmede Temel Kavramlar. İ. Görgen içinde, *Eğitimde Program Geliştirme Kavramlar Yaklaşımlar* (s. 2-18). Ankara: Anı.
- Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Tangülü, Z., & Becerikli, S. (2020). Musiki Muallim Mektebi (1924-1937). *Asia Minör Studies*, 8(2) , 458-466.
- Tarman, S. (2016). *Müzik Eğitiminin Temelleri*. Ankara: Müzik Eğitimi.
- Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların Ölçülmesi ve spss ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel.
- Toker, S. (2018). *Güzel Sanatlar Fakültelerinde Yürütülen Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Öğretim Programı*. Doktora Tezi,Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı.
- Türkmen, E. F. (2020). *Müzik Eğitiminde Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (2001). İnsan, Müzik ve Koro Eğitiminin Temelleri. *I. Ulusal Ankara Sempozyumu ve Yönetim Sempozyumu*. Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi.
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar, İlke ve Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

- Uçan, A. (2013). Türkiye'de Geleceğin Profesyonel Müzikçilerini Yetiştirmede Yeni Bir Kurum, Model ve Program Önerisi: Atatürk ve Sahne Sanatları Üniversitesi. *Geleceğin Profesyonel Müzikçileri Yetiştirme Modelleri ve Programları Sempozyumu* (s. 27-61). Ankara: Sevda-Cenap And Müzik Vakfı.
- Uşun, S. (2016). *Eğitimde Program Değerlendirme: Süreçler, Yaklaşımlar ve Modeller*. Ankara: Anı.
- Ültanır, G. (2016). *Program Değerlendirme*. Ankara: Nobel.
- Ünver, G. (2005). *Yansıtıcı Düşünme İçinde Eğitimde Yeni Yönelimler*. Ankara: PegemA.
- Varış, A. (1996). *Eğitimde Program Geliştirme: Teori ve Teknikler*. Ankara: Alkım.
- Yarar, B. (2010). *Müzik Öğretmenliği Lisans Programındaki "Bireysel Ses Eğitimi" Dersine Yönelik Performans Ölçeği Geliştirme Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Bilimleri Bölümü.
- Yaşar, Y. (2015). *Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Koro Çalışmalarında Karşılaşılan Ses Eğitimi İle İlgili Sorunların Çözümüne İlişkin Yaklaşımlar*. Yüksek Lisans, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin
- Yopalak, Ş. İ., & Yazıcı, T. (2014). Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi. *Journal of Computer Educational Research (JCER)* 2(3) , 114-135.
- Yöndem, S. (2019). Müzik Öğretime Genel Bakış. U. Alpagut, A. Canbay, & G. Çalık Çetin içinde, *Teoriden Uygulamaya Yeni Yönelimler, Yeni Yaklaşımlarla Müzik Öğretimi* (s. 1-13). Ankara: Nobel.
- Yüksel, İ. (2010). *Türkiye İçin Program Değerlendirme Standartları Oluşturma Çalışması*. Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EKLER

EK-1. Görüşme Formu

GÖRÜŞME FORMU

Değerli öğretmenler,

Bu görüşme formu, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora Programında Doç. Dr. İlknur Özal Göncü danışmanlığında yürütülen “Güzel Sanatlar Lisesi 10. ve 11. Sınıflarda Okutulan Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programlarının Öğretmen Görüşleriyle Değerlendirilmesi” konulu doktora tez çalışması için gerekli olan verilerin elde edilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Güzel Sanatlar Lisesinde okutulan çoksesli koro dersinin genel durumunu, işleyiş biçiminin tespiti ve kullanılan öğretim programının değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Belirteceğiniz görüş ve öneriler programın değerlendirilmesi ve geliştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Görüşme formu aracılığıyla elde edilecek bilgiler, bu araştırmanın dışında kullanılmayacak, katılımcıların kişisel bilgileri gizli tutulacaktır.

Araştırmada hedeflenen amaca ulaşılması için, soruların içtenlikle ve eksiksiz bir şekilde cevaplandırılması önem arz etmektedir.

Çalışmaya katkı sunduğunuz için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Doktora Programı

Gülây Laçın

I. Bölüm

Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz

() Kadın () Erkek

2. Mesleki Kıdem

() 1-10 Yıl () 11-20 Yıl () 21-30 Yıl () 30 Yıl ve üzeri

3. Yaş

() 21-30 () 31-40 () 41-50 () 51-60 () 61 ve üzeri

4. Mezun Olduğunuz Okul

() Eğitim Fakültesi

() Konservatuar

() Güzel Sanatlar Fakültesi

() Diğer...

II. Bölüm

1. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programı hakkındaki genel düşünceleriniz nelerdir?

2. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının kazanımları, İçeriği, Öğretme-Öğrenme Durumları ve Değerlendirme etkinlikleri hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

3. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının uygulanmasında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

4. Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programının uygulanması ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?

EK-2. Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği

GÜZEL SANATLAR LİSESİ 10. VE 11. SINIF ÇOKSESİLİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Değerli Öğretmenler;

Bu anket, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora Programında Doç. Dr. İlkur Özal Göncü danışmanlığında yürütülen “Güzel Sanatlar Lisesi 10. ve 11. Sınıflarda Okutulan Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programlarının Öğretmen Görüşleriyle Değerlendirilmesi” konulu doktora tez çalışması için gerekli olan verilerin elde edilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Türkiye genelinde bulunan 88 Güzel Sanatlar Lisesinde okutulan çoksesli koro dersinin genel durumu, işleyiş biçiminin tespiti ve kullanılan öğretim programının değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Belirteceğiniz görüş ve öneriler programın değerlendirilmesi ve geliştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Anket aracılığıyla elde edilecek bilgiler, bu araştırmanın dışında kullanılmayacak, katılımcıların kişisel bilgileri gizli tutulacaktır.

Araştırmada hedeflenen amaca ulaşılması için, soruların içtenlikle ve eksiksiz bir şekilde cevaplandırılması önem arz etmektedir.

Ankete zaman ayırdığınız ve katkı sunduğunuz için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

**Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Doktora Programı**

Gülay Laçın

İletişim Adresi:

Diyarbakır Güzel Sanatlar Lisesi

Müzik Bölümü/

Anketin Yanıtlandırılmasına İlişkin Açıklama

Bu ankette, sorular özelliklerine göre seçmeli ve açık uçlu olarak düzenlenmiştir. Değerlendirme kolaylığı sağlamak amacıyla bazı sorularda derecelenmiş ölçek kullanılmıştır. Çoksesli koro dersinin durumuna ilişkin soruların yer aldığı II. bölümde seçenekler için ölçek değerleri “()Tamamen, () Büyük Ölçüde, () Kısmen, () Çok Az, () Hiç” olarak, çoksesli koro öğretim programının değerlendirilmesine ilişkin soruların yer aldığı III. bölümde ise “Tamamen Katılıyorum (), Katılıyorum (), Kararsızım (), Katılmıyorum (), Kesinlikle Katılmıyorum ()” şeklinde belirlenmiştir.

Bu sorularda size en uygun seçeneğin yanına lütfen (x) işareti koyunuz. “Diğer” seçeneğini uygun bulmanız durumunda, boşluk bırakılan yeri doldurunuz.

Açık uçlu soruları yanıtlarken boş bırakılmış olan satırlara görüş ve önerilerinizi yazabilirsiniz.

ANKET SORULARI

BÖLÜM I: KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1. Görev yapmakta olduğunuz güzel sanatlar lisesi

2. Cinsiyetiniz

☐ Kadın ☐ Erkek

3. Mezun olduğunuz okul

☐ Eğitim Fakültesi

☐ Konservatuar

☐ Güzel Sanatlar Fakültesi

☐ Diğer...

4. Güzel sanatlar lisesindeki hizmet süreniz

☐ 1-5 yıl

☐ 6-10 yıl

☐ 11-15 yıl

☐ 16-20 yıl

☐ 21 yıl ve fazlası

5. Alanınızla ilgili sahip olduğunuz akademik derecenizi belirtiniz

☐ Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Sanatta Yeterlik

6. Lisans eğitimi sırasındaki ana çalgınızı belirtiniz.

7. Çoksesli koro dersi dışında okuttuğunuz başka dersler var mıdır? Varsa belirtiniz.

☐ Var ☐ Yok

Diğer Dersler.....

8. Okulunuzda çoksesli koro dersine kaç öğretmen girmektedir?

☐ Tek öğretmen ☐ İki öğretmen ☐ Üç veya daha fazla öğretmen

9. Çoksesli koro ile ilgili hizmet içi kurslara ya da çalışmalara katıldınız mı?

☐ Evet ☐ Hayır

10. Çoksesli koro dersinize ilk olarak hangi çalışmayla başlarsınız?

- () Nefes Çalışmaları () Bedensel Rahatlama Çalışmaları () Ses Çalışmaları
() Bona –Solfej Çalışmaları () Eser Çalışmaları
() Diğer.....

11. Derslerde eser seçimini neye göre yaparsınız?

- () Ders kitabından seçerim
() Öğrencilerin isteğini dikkate alırım
() Öğrencilerin ses aralığına uygun olmasına dikkat ederim
() Daha önce bildiğim ve çalıştırdığım eserleri seçerim
() Diğer.....

BÖLÜM II

ÇOKSESİLİ KORO DERSİNİN İŞLENİŞİNE İLİŞKİN SORULAR

1. Haftalık çoksesli koro ders saatlerini ne ölçüde yeterli buluyorsunuz?

- () Tamamen () Büyük Ölçüde () Kısmen
() Çok az () Hiç

2. Haftalık ders saatinin dışında çoksesli koro çalışmalarını ne ölçüde yapıyorsunuz?

(Egzersiz, kurs...)

- () Tamamen () Büyük Ölçüde () Kısmen
() Çok az () Hiç

3. Koro eğitimi öncesi hazırlık çalışmalarını (nefes çalışmaları, bedensel rahatlama, ses egzersizleri...) ne derece uyguluyorsunuz?

- () Tamamen () Büyük Ölçüde () Kısmen
() Çok az () Hiç

4.Çoksesli koro dersinde öğrencilerin ses dağılımına ne derece dikkat ediyorsunuz?

- () Tamamen () Büyük Ölçüde () Kısmen
() Çok az () Hiç

5. Çoksesli koro dersinizdevar olan öğretim programını ne derece uyguluyorsunuz?

- () Tamamen () Büyük Ölçüde () Kısmen
() Çok az () Hiç

6. Çoksesli koro dersinde ders kitabından ne derece faydalanıyorsunuz?

- () Tamamen () Büyük Ölçüde () Kısmen
() Çok az () Hiç

7. Ders kitabında bulunan çoksesli eserlerini düzey olarak ne derece uygun buluyorsunuz?

- () Tamamen () Büyük Ölçüde () Kısmen
() Çok az () Hiç

8. Ders kitabında bulunan çoksesli eserleri sayı olarak ne derece yeterli buluyorsunuz?

- ☐ Tamamen ☐ Büyük Ölçüde ☐ Kısmen
☐ Çok az ☐ Hiç

9. Ders kitabının dışında öğretmek istediğiniz eserlere ne derece ulaşabiliyorsunuz?

- ☐ Tamamen ☐ Büyük Ölçüde ☐ Kısmen
☐ Çok az ☐ Hiç

10. Çoksesli koro dersinde Türk müziği eserlerine ne derece yer veriyorsunuz?

- ☐ Tamamen ☐ Büyük Ölçüde ☐ Kısmen
☐ Çok az ☐ Hiç

BÖLÜM III

ÇOKSESLİ KORO ÖĞRETİM PROGRAMINA İLİŞKİN SORULAR

KAZANIMLAR		10. SINIF					11. SINIF				
		Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor	Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
10.	Programda kazanımlar açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmektedir.										
11.	Kazanımlar toplu eğitim sürecinde ölçülebilir niteliktedir.										
12.	Kazanımlar öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.										
13.	Kazanımlar öğrencilerin eserlerin doğru ve temiz bir şekilde seslendirmesi becerisi kazandırmaktadır.										
14.	Kazanımlar topluluk içerisinde şarkı söyleme bilinci kazandırmaya yöneliktir.										
15.	Kazanımlar belirlenirken öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınmıştır.										
16.	Kazanımlar öğrencilerin bilişsel gelişimlerine uygun düzeydedir.										
17.	Kazanımlar öğrencilerin duyuşsal gelişimlerine uygun düzeydedir.										
18.	Kazanımlar öğrencilerin devinimsel gelişimlerine uygun düzeydedir.										

İÇERİK		10. SINIF					11. SINIF				
		Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor	Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
1.	İçerik kazanımları gerçekleştirilebilecek düzeydedir.										
2.	İçeriğin hazırlanmasında kullanılan dil açık ve anlaşılırdır.										
3.	İçerik öğrencilerin ses gelişimleri ve seviyeleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.										
4.	İçerikte bulunan eserler öğrencilerin ilgilerini çekecek düzeydedir.										
5.	İçerikte gereksiz bilgiler, ayrıntılar ve tekrarlar bulunmamaktadır.										

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ		10. SINIF					11. SINIF				
		Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor	Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
1.	Programda önerilen yöntem ve teknikler 10. ve 11. sınıf öğrenci gelişim düzeyine uygundur.										
2.	Öğrenme-öğretme sürecinde önerilen yöntem ve teknikler derse olan ilgi ve motivasyonu artıracak niteliktedir.										
3.	Öğrenme-öğretme sürecindeki etkinlikler öğrencilerin derse aktif katılımını sağlar niteliktedir.										
4.	Program öğrenciye esnek öğrenme fırsatı verecek şekilde düzenlenmiştir.										
5.	Öğrenme- öğretme süreci öğrencilerin bireysel ve grup halinde çalışmalarını destekler niteliktedir.										

DEĞERLENDİRME		10. SINIF					11. SINIF				
		Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor	Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
1.	Önerilen ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri kazanımları ölçecek niteliktedir.										
2.	Önerilen ölçme ve değerlendirme kullanılacak yöntem ve teknikler öğrencilerin bilgi, beceri, duyuş ve diğer performanslarını ölçecek niteliktedir										
3.	Değerlendirmede kullanılan ölçütler açık bir şekilde ifade edilmiştir.										
4.	Programda ürünü değerlendirecek ölçme araçlarına (çoktan seçmeli, eşleştirme, boşluk doldurma, doğru-yanlış, testler gibi.) yer verilmiştir.										
5.	Programda süreci değerlendirecek ölçme araçlarına (gözlem formları, tutum ölçekleri, akran değerlendirme formları, kontrol listeleri vb.) yer verilmiştir.										

EK-3. Etik Kurul Raporu

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Etik Komisyonu**

Sayı : E-77082166-302.08.01-288313
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

15.02.2022

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı **Doktora Öğrencisi Gülay LAÇIN**'in, **Doç.Dr.İlknur ÖZAL GÖNCÜ**'nin danışmanlığında yürüttüğü *“Güzel Sanatlar Lisesi 10. ve 11. Sınıf Çoksesli Koro Dersi Öğretim Programlarının Öğretmen Görüşleriyle Değerlendirilmesi”* adlı tez çalışması ile ilgili konu Komisyonumuzun 08.02.2022 tarih ve 03 sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

İlgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiş ve karara ilişkin imza listesi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Araştırma Kod No: 2022 - 181

Prof. Dr. İsmail KARAKAYA
Komisyon Başkanı

DAĞITIM

Gereği:

Sayın Doç. Dr. İlknur ÖZAL GÖNCÜ

Bilgi:

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

GAZİ ÜNİVERSİTESİ ETİK KOMİSYONU KATILIM LİSTESİ	
TOPLANTI TARİHİ : 08/02/2022	TOPLANTI SAYISI : 03
ADI – SOYADI	İMZA
Prof. Dr. İsmail KARAKAYA BAŞKAN	
Prof.Dr.Kemal ÖZTEMEL BAŞKAN YRD.	
Prof.Dr.C.Haluk BODUR	
Prof.Dr.Seçil ÖZKAN	
Prof.Dr.Cevriye TEMEL GENCER	
Prof.Dr.İsmet YÜKSEL	
Prof.Dr.Aymelek GÖNENÇ	
Prof.Dr.Gülay BAYRAMOĞLU	
Prof.Dr.Makbule GEZMEN KARADAĞ	
Prof.Dr.Zehra GÖÇMEN BAYKARA	
Prof.Dr.İlyas OKUR	
Doç.Dr.Nihan KAFA	
Doç.Dr.Melek Gülşah ŞAHİN	

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR.